

H I S N A
K N I S I C Z A ,

V U K O J E

VSZAKOJACHKA VRACH-
TVA TULIKO DÜHOVNA, KU-
LIKO SZVETZKA DOMACHA
ZADERSAVAJUSZE,

OSZEBUJNO,

KAK JEDEN HISNI GOZPO-
DAR PROTI BOGU, Y BLISNYE-
MU SZVOJEMU, PROTI SZE-
BE SZAMOMU:

Y KAK TULIKAJ SSE VU SZVO-
JEH POSZLUVANYEH MORASZE
PONASSATI.

*Na Hvalu Bosju, y na hafzen
vszeh Hisneh Gozpodarov verno zkupa
zpravlyena.*

Z-DOPUSCHENYEM VISSEJSSEH.

V U Z A G R E B U ,

Pritizkano vu Czesz. Kraly. szlobodnoj
Novoszelzkoj Szlovotizki, 1797.

PREDGOVOR.

Ak premszu Knige vnoge, y Knisicze na szvetlo dane za Duss Kerschänzkeh veliku haszen tuliko Bagäbojechek ter chednek na napredek vu dobrotah, kuliko gressnek na pobolssanye pravdeno; dane rekah od vszakojachkek Otczev duhovnek selechek razveszeliti saloztne Dusse, szlabe objachiti, ter pripozte podvuchiti kasuch pute Zvelichenya proti Kraleztvu Nebzkomu, y Blasenztvu vekivechnomu. Nistarmenye ufanye je dobro, da y ova Knisicza hasznovita bude, kak ti vnoga duhovna zadersavajucha lepa, y szvetzka za navuk Hisneh Gospodarov na szvoje napreduvanye okolu ravnanya Drusine, y gozpodarztva szvoga vu ztrahu Bosjem vszigdar czilyajuch proti konczu szvojemu, za kojega ztvorjeni szu lyudi.

Zaraditoga moj Chtevecz marlivi, ako progledavajuchi vsza popiszana ovde budess verno premislyaval (zvun szam nekulikeh najradnyeh zaganykih zvedliveh nekuliko akoprem ni zevszema teschek, y praznek) zaizto budess ove Knisicze, y nepozlachene prestimaval za zlate; arsze vu nyih nahadyaju duhovna, y szvetzka, zkojemisze pomochi, lahko mōress, ako hochess obdersavati, razumno prikkladivssizi jedna, y druga; ter miszlechi guztokrat kak vsza vremenita berzo prehadyaju, a vekivechna koncza nimaju: Dussu jednu imass, koju ako zlo ponassajuchisze pogubiss, druge nech nigdar nenajdess, zkerbisze ada ovu chuvati verno, y nechess sze kajati na veka.

KALENDAR

CZIRKVENI,

POLEG RAZLUCHENIA RIMZKO-
GA MARTYROLOGIUMA.

TABLICZA GIBUCHEH SZVETKOV.

Leto Goz	Z Li	Pepelna Szreda.	Vuzem.	Duhov Troj.	Nedely Advent
1797	a	1 Mar.	16 Apr	4 Junji	3 Dec.
1798	g	21 Feb.	8 Apr	27 Maji	2 Dec.
1799	f	6 Feb.	24 Mar	12 Maji	1 Dec.
1800	ed	26 Feb.	12 Apr	22 Maji	29 Nov.
1801	c	17 Feb.	4 Apr	31 Maji	28 Nov.
1802	b	9 Mar.	24 Apr	12 Junji	27 Nov.
1803	a	22 Feb.	9 Apr	28 Maji	3 Dec.
1804	gf	14 Feb.	31 Mar	19 Maji	1 Dec.
1805	e	5 Mar.	20 Apr	8 Junji	30 Nov.
1806	d	18 Feb.	5 Apr	24 Maji	29 Nov.
1807	c	10 Feb.	28 Mar	16 Maji	28 Nov.
1808	ba	1 Mar.	16 Apr	4 Junji	3 Dec.
1809	g	14 Feb.	1 Apr	20 Maji	2 Dec.
1810	f	6 Mar.	21 Apr	9 Junji	1 Dec.
1811	e	26 Feb.	13 Apr	1 Junji	30 Nov.
1812	dc	11 Feb.	28 Mar	16 Maji	28 Nov.
1813	b	2 Mar.	17 Apr	12 Junji	27 Nov.
1814	a	22 Feb.	9 Apr	28 Maji	3 Dec.
1815	g	7 Feb.	25 Mar	13 Maji	2 Dec.
1816	fe	27 Feb.	13 Apr	1 Junji	30 Nov.
1817	d	18 Feb.	5 Apr	24 Maji	29 Nov.
1818	c	10 Feb.	22 Mar	16 Maji	28 Nov.
1819	b	23 Feb.	10 Apr	29 Maji	27 Nov.

JANUARIUS, Proszinecz ima 31 Dni.

1	a	Obrezavanye Gozp. Nove Leto.
2	b	Makarius Opat Zpov.
3	c	Genoveva.
4	d	Rigobertus Bis. Zpov.
5	e	Telesphorus Papa M.
6	f	Tri Kralyi Gaspar Mel- kior, Balthasar.
7	g	Lucian Pop. M.
8	a	Lowrencz Justinian.
9	b	Julian, y Basilissa Hisni Tov. D. M.
10	c	Marcian Pop.
11	d	Higinus Papa M.
12	e	Ernestus Bisk.
13	f	Veronika Dev.
14	g	Hilarius Bisk. Zpov.
15	a	Pavel pervi Pusch.
16	b	Marcellus Pap. Much.
17	c	Anton Opat Pusch.
18	d	Ztol sz. Petra v-Rim.
19	e	Kanutus K. M.
20	f	Fabian Pap. y Sebastian
21	g	Agnes D. M.
22	a	Vincent. MM.
23	b	Zaruchenye B. D. M.
24	c	Timotheus Bisk. M.
25	d	Obernene Sz. Paul. A.
26	e	Polikarpus Bisk. M.
27	f	Ivan Zlatovuzti B.
28	g	Julianus Bisk.
29	a	Ferez Sales. B. Zp.
30	b	Martina D. M. Rim.
31	c	Peter Nolaskus Zp.

1	d	IGNATIUS B. M.
2	e	Ochischenye B. D. M.
3	f	Blas B. M. v-Sebaste.
4	g	Andras Korfin B.
5	a	Agatha D. M.
6	b	Dorothea D. M.
7	c	Romuald Opat Busch.
8	d	Ivan od Mate Zpov.
9	e	Apollonia Dev. Much.
10	f	Skolastica Devicza.
11	g	Lazar B. Viktor. D. M.
12	a	Eulalia D. M.
13	b	Stefan Op. Benignus M.
14	c	Valentinus Pop. M.
15	d	Faustinus y Jovita MM.
16	e	Juliana D. M. Nicef. M.
17	f	Julian M. Finta. Pop. S.
18	g	Simeon Bisk. Much.
19	a	Konrad. Zpov.
20	b	Eleutherius B. M. Cza.
21	c	Eleonora D. Paterius B.
22	d	Ztol. Sz. Petra Antion.
23	e	Margar. od Kort.
24	f	Mathias Apost.
25	g	Viktorin M. Ægypt.
26	a	Nestor B. M. Alex. B.
27	b	Basilus, y Prokopi. Zp.
28	c	Roman Op. Pupul. M.

Vszako cheterto leto preztupno je, y on-
da 29 dni ima Szechen, y Mathia teda opa-
da na dan 25 ovoga Meszecza: on dasze y
szlova Nedelvna premenya, tak, da ako je
pred Mathievom bila szlova a, potlam biva g.

1	d	Antonina M.
2	e	Simplicius Pap. Zp.
3	f	Kunegunda D. Czeszar.
4	g	Kasimir Vojvoda Zpov.
5	a	Friderik Zpov.
6	b	Koleta Devicza.
7	c	Thomas Aquin. Zp.
8	d	Ivan de Deo Zpov.
9	e	Franciska Vdov.
10	f	40 Vitezov MM.
11	g	Eulogius Pop. M.
12	a	Gregur Papa Zpov. V.
13	b	Eufrazia De. Nicef. Bis.
14	c	Mathilda Vdov. Kraly.
15	d	Longin Vitez M.
16	e	Heribert B. Zpov.
17	f	Patritius B. Gertrud. D.
18	g	Cyrillus B. Zp.
19	a	Josef Zaruch. B. D. M.
20	b	Joakim Otecz B. D. M.
21	c	Benedikt Op. Zp.
22	d	Octavia M. Kathari. D.
23	e	Otto Bisk. Zpov.
24	f	Gabriel Arkangel.
25	g	Nazveschenye B. D. M.
26	a	Montan Pop. M.
27	b	Sandor Vitez M.
28	c	Sixtus Pap. Zp.
29	d	Jonas M. Persian.
30	e	Zosimus B. Zp.
31	f	Balbina D. Amos Prop.

APRILIS, Gyurgyevschak, iliti Mali
Traven ima 30. Dni.

1	g	Hugo B. Zp.
2	a	Ferencz od Paule Zp.
3	b	Rikard B. Vulpian M.
4	c	Isidor B. Zp. Hifzal.
5	d	Vincentius Fer. Zp.
6	e	Sixtus Pap. M.
7	f	Saturnin Bisk.
8	g	Dionysius B. Zp.
9	a	Maria Kleofe.
10	b	Ezekiel Pr. Apolon. Zp
11	c	Leo Pap. Zp.
12	d	Julius Pap. Zp.
13	e	Hermenegildus M.
14	f	Tiburt. y Valer. M.
15	g	Basilissa, y Anast. MM.
16	a	Enkratis Zpov.
17	b	Anicetus Pap. M.
18	c	Apolonius Senat. M.
19	d	Elphegus B. M. Juraj B.
20	e	Agnes Dev. Polit.
21	f	Anselm. Bisk. Zpov.
22	g	Soter, y Kajus PP. MM
23	a	Adalbert B. M.
24	b	Juraj Vitez Much.
25	c	Marko Evang. Anian. B
26	d	Kletus, y Marcel. MM.
27	e	Anastafius P. Zpov.
28	f	Vitalis Much.
29	g	Peter M. Red. Sz. Dom.
30	a	Katharina Senenz. D.

MAJUS, Filipovschak, ali Veliki Tra-
ven ima 31. Dni.

1	b	Philip, y Jakob Ap. Sigm. Kr. M.
2	c	Athanasius B. Alex.
3	d	Nasseztje Sz. Krifa.
4	e	Monika Vdov. Flor. M.
5	f	Pius Pap. Krescentia. M
6	g	Janus vu Oliu kuhan.
7	a	Stanislaus Bisk. Much.
8	b	Zkazanye Sz. Mihalya.
9	c	Gregur Nazian B. Zp.
10	d	Antonin Bisk. Zpov.
11	e	Mamertus B. Zpov.
12	f	Nereus, y Akileus MM
13	g	Mucius Pop. M. Czar.
14	a	Bonifac. M. Justina M.
15	b	Dympna D. M.
16	c	Ivan Nepomucenus M.
17	d	Paskal. Sz. R. Sz. Fer.
18	e	Felix Zp. Kap. y Venancius M.
19	f	Peter Celest. Pap. Zp.
20	g	Bernardin Zpov.
21	a	Valens B. M. Pol. M.
22	b	Jelena D. Julia D. M.
23	c	Desiderius B. M.
24	d	Joanna Vdov.
25	e	Magdalena D. Paz.
26	f	Filip Ner. Zpov.
27	g	Ivan Pap. M. Beda P.
28	a	German Bisk. Zpov.
29	b	Maximin Bisk. Zpov.
30	c	Ferdinand Kr. Szp.
31	d	Petronila Dev.

JUNIUS, *Ivanschak, iliti Klaszen ima 30*
Dni.

1	e	Pamphilus Pop. M.
2	f	Erasmus Bisk. Much.
3	g	Paula D. M. Oliva D.
4	a	Kvirin B. M. v-Szifzku.
5	b	Bonifacius B. M. Sanci.
6	c	Norbert B. Zpov.
7	d	Pavel Bisk. Much.
8	e	Medard B. Zp. Kaliopa
9	f	Primus, y Felician MM.
10	g	Margareta Kr. Skot.
11	a	Barnabas Ap. M.
12	b	Ivan od Facund. Cyrin.
13	c	Anton Paduanzk. Zp.
14	d	Basilus B. Zp. Elisæ. P.
15	e	Vitus, y Modestus MM.
16	f	Ivan Ferencz Reg. Zp.
17	g	Manuel, Sabel, MM.
18	a	Marko, y Marcellin M.
19	b	Juliana Falk. Dev.
20	c	Silverius Pap. M.
21	d	Aloysius Gonzaga Zp.
22	e	Paulin Bisk. Zpov.
23	f	Ediktruda Kr. D.
24	g	Narodye, Sz. Ivana Ker.
25	a	Prosper B. Zp.
26	b	Ivan y Pavel MM.
27	c	Ladislav Kraly Zpov.
28	d	Leo Pap. Zp. †
29	e	Peter, y Pavel Apost.
30	f	Zpam, Sz. Paula Apost.

JULIUS, *Jakopovschak, iliti Szerpen ima*
31 Dni.

1	g	Romualdus B. M.
2	a	Pohadyanye Dev. M.
3	b	Hyacint. M. Hiliod. B.
4	c	Udalrik Bisk.
5	d	Marin M. Cyrilla M.
6	e	Romulus B. M. Isai. Pr.
7	f	Wilibald. B. Edibur. D.
8	g	Elisabeth. Vd. Kr. Luf.
9	a	Berczko Bisk. Zpov.
10	b	7 Brat. MM.
11	c	Pius Pap. Much.
12	d	Ivan Gualbert. Op. Zp.
13	e	Margar. Dev. Much.
14	f	Bonaventura Zp. Kard.
15	g	Razdel. Ap. y Henrik.
16	a	Lambertus.
17	b	Alexius Zp.
18	c	Simphorosa y 7 Szinov.
19	d	Vincentius od Sz. Paul.
20	e	Severa D. Joseph prav.
21	f	Praxeda D. Daniel Pr.
22	g	Mar. Magdal. Pokor.
23	a	Apollinar Bisk. Much.
24	b	Kristina D. M. †
25	c	Jakob Ap. Kristoph M.
26	d	Anna Mati B. D. M.
27	e	Pantaleon M.
28	f	Innocent. Pap. Zpov.
29	g	Martha Dev.
30	a	Abdon y Senen MM.
31	b	Ignat. Loyola Zpov.

1	c	Peter vu Lanczen.
2	d	Portiunkula Sz. Ferencz
3	e	Augustin B. Zagr. Zp.
4	f	Dominik Zp.
5	g	Sznesna B. D. M. Af. M
6	a	Preobrazenye Kristus.
7	b	Kajetan Zp. Donat B. M
8	c	Cyriak M. Marin M.
9	d	Roman Vitez M.
10	e	Lovrencz M. Asteria D.
11	f	Sufana D. M.
12	g	Klara D. Opaticza,
13	a	Hypolit Much.
14	b	Eusebius Pop. Zp. †
15	c	V-nebo vzetje B. D. M.
16	d	Hiacynth Zp. Rok Zp.
17	e	Miron Pop. M.
18	f	Helena M Konst. Czesz.
19	g	Laus Tolos. B. Marian,
20	a	Stephan Kraly Zpov.
21	b	Cyriaka Vdov. M.
22	c	Symphorian M.
23	d	Philippus Benit. Zpov.
24	e	Barthol. Ap. Aurea D.
25	f	Laus Kr. Francz.
26	g	Zephirin P. M. Rosa D.
27	a	Rufus B. M. Euthalia D.
28	b	Augustin B. Nav. Czirk.
29	c	Ivan Glavofzek.
30	d	Rosa Limana Dev.
31	e	Raymund Nonat. Szp.

1	t	Egicius Opat. Zp.
2	g	Diomedes M. Jodok B.
3	a	Simeon Stylita.
4	b	Rosalia D. Moyfes Pro.
5	c	Lovrencz Justin B. Zp.
6	d	Zakarias Prorok.
7	e	Regina Dev. Much.
8	f	Narodyenye B. D. M.
9	g	Doroth. y Gorg. MM.
10	a	Mikula Tolosa Zp.
11	b	Protus y Hyacint. MM.
12	c	Guido Zp. Tobias.
13	d	Amatus B. Zp. Logor.
14	e	Zviffenye Sz. Krifa.
15	f	Euphemia Dev. Much.
16	g	Kornel, y Cyprian. PP.
17	a	Znamenya Ran Sz. Fer.
18	b	Thomas Vil. B. Zp.
19	c	Januarius B. M.
20	d	Eustakius Much.
21	e	Mathe Apost. Evang.
22	f	Mauritius M.
23	g	Linus P. M. Tek. D. M.
24	a	Gerard B. M. Kleo. M.
25	b	Kleofas Much.
26	c	Cyprian M. Just. D. M.
27	d	Kofina y Damian MM.
28	e	Wenceslaus Kr. M.
29	f	Mihaly Arkang.
30	g	Hieronym. Nav. Czir.

1		Remigius B. Zp.
2	b	Leodegarius Bisk. M.
3	c	Kandidus M. Faustus M.
4	d	Ferencz Seraph. Zp.
5	e	Placidus M. Gala Vdo.
6	f	Bruno Zp. Kartufian.
7	g	Marko P. p. Julia D.
8	a	Brigitta Vdov.
9	b	Dionysius Ariopag. M.
10	c	Ferencz Borg.
11	d	Nikafius B. M. Placi. M
12	e	Maximilian B. Dom. M.
13	f	Eduard Kr. Zp. Kolm.
14	g	Kalistus Pap. Much.
15	a	Theresia D. Agileus M.
16	b	Gallus Opat. Lul. B. Zp.
17	c	Hedviga Vdov.
18	d	Lukach Evang.
19	e	Peter od Alkantare Zp.
20	f	Felicias B. M.
21	g	Urfula. DD. MM.
22	a	Kordula Dev. Much.
23	b	Ivan Kapistran Zp.
24	c	Raphael Ark. Proklus
25	d	Krisantus y Daria MM.
26	e	Demetrius Much.
27	f	Sabina M.
28	g	Simon y Jud. Thad. A.
29	a	Narcissus B. Eusebia D.
30	b	Marcellus Vir. M.
31	c	Wolfgang Bisk.

1	d	Vszi Szvet. y Szveticze.
2	e	Zpomenek vszeh ver- neh mertveh.
3	f	Hubert B. Zp. Sylv. M.
4	g	Karol. Borom. B. Kard.
5	a	Emerik Herczeg Zp.
6	b	Leonard Op Zp.
7	c	Engelbert. B. M.
8	d	Godefrid B. Klarus Pop
9	e	Theodor Vit. M.
10	f	Andras Avel Zp.
11	g	Martin B. Zpov.
12	a	Martin P. M. Kunib. B.
13	b	Stanislaus Kost.
14	c	Serap. M. Vener. D. M
15	d	Leopold Vojv. Zp.
16	e	Edmund B. Zp.
17	f	Gregor. Thaum. B. Zp.
18	g	Eugenius.
19	a	Elisabet. V. Pont. P. M
20	b	Felix Valois Zp.
21	c	Daruvanye B. D. M.
22	d	Cecilia D. M. Filemon.
23	e	Klemens P. M.
24	f	Ivan od Sz. Krifa Zp.
25	g	Katarina D. M.
26	a	Peter Bisk. Much.
27	b	Barlam y Josaphat Ind.
28	c	Basilus, y Peter MM.
29	d	Saturnin. M.
30	e	Andras Apost.

1	f	Eligius Bisk.
2	g	Bibiana D. M. Rim.
3	a	Ferencz Xav. Zp.
4	b	Barbara D. M.
5	c	Peter Krisolog. B. Zp.
6	d	Mikula B. Zp. Afel. B.
7	e	Ambrosius B. Zp. †
8	f	<i>Prechisz. Prijet. D. M.</i>
9	g	Juditha Vdova.
10	a	Preneffen. Hife B.D.M.
11	b	Damafus P. Zpov.
12	c	Sinesius M. Amonar. D.
13	d	Lucia Otilia DD. MM.
14	e	Nikafius B. Viator B.
15	f	Ireneus M. Kristi. Szl.
16	g	Eusebius B. M. Albi. D.
17	a	Lazar B. Vivina D.
18	b	Chekanye Poroda B. D. Marie.
19	c	Nemesius M. Fausta.
20	d	Theophilus M.
21	e	Thomas Apostol,
22	f	Keremon B. M. Zeno.
23	g	Victoria D. M.
24	a	Adam, y Eva. †
25	b	<i>Narodyenye G. Bofich,</i>
26	c	<i>Stephan pervi M. v-Jer.</i>
27	d	Janus Ap. y Evang.
28	e	Drabni Sz. M. Mlad.
29	f	Thomas B. David Kral.
30	g	Liberius B. Zp.
31	a	Sylvester Pap. Zp.

DEL I.

**KAK JEDEN GOZPODAR
HISNI NA OBCHINZKOM
PONASSATISZE MORA.**

PRED vszemi potrebno je, da ti pravdenu, y zvelichenye donassajuchu Katolichanzku Veru dersis, ar ako ti ove Vere zversseno nederis, nemores vu sitek vekivechni vlezti, pokedob prez Vere najmre Katolichanzke *Nimoguche*, *dabi Bogu povolyen bil*: Koj pako ni Bogu povolyen, on nemore vlezti vu sitek vekivechni.

2. Lyubi G. Boga tvojega Ztvoritela; ali ni liztor z-rechmi, nego iz vszega szerdcza. Iz vszega pak Szerdcza lyubis Boga, akomu verno szluis, hvalisga, chaz-

A

tiss,

tifs, nit nistar nefelifs, nego szamo ono, kaj je vugodno. Bogu ti szlufifs, akofze habafs, kajti ga Bog odurjava: ako pak dobro chinifs, kajti je Bogu povolyno, hvalliga. Nut szada G. Bog zapoveda, da mu szlufifs; Bog je pak vreden: daga lyubifs, pokehdob te je iz nistara vuchinil, y jednoga chloveka kip dal, koj bite bil mogel vu nistaru zapuztiti. Dapache je za te szvojega jedino rodyenoga Szina dal; y biga josche dal iz velike lyubavi proti tebi, ako potrebno, y moguche bi bilo. O chudna lyubav! gdo nebi ada G. Boga od szerdca lyubil?

3. Ufajfze vu Boga, ali za nistar drugo nego za ono kaj Bog je obechal, y kak je obechal. On iztina je obechal ti je nebo, ali z-tem nachinom, ako Zapovedi nyegove obderfavafs; obderfavaj Zapovedi Bosje, tak ti daje tvoje Uffanye tverdno vuchinyeno. Ti velifs da Nebo ni za n kaj nachinyeno, ali znaj, da takaj ni Pekel za nikaj. Hudobno sivet, terfze ufati, fzrečno vumreti, y Nebezko Kralyeztvo zadobiti, je zaizto prevzetnozt velika.

4. Bojfe Boga: y poztavlyajfi G. Boga pred ochi, verujuch daje vfzigdar nazochi pred tobom, da ti zlehka morebiti nezagreffifs. Iztinaje to da Bog vfza zla vidi: vfza zla чује, ali je y kaffigije. Nut szada nigdo nepodztupifze nazochi jednoga Kralya, ali Herczega jedno zlo vuchiniti, akopremfze on liztor z-jednum

vre-

vremenitum szmertjum grozi. Gdo ada poufatifze hoche pred ochmi Bosjemi greflit, kojfze grozi szmertjum vekivechnum?

5. Nezkerbisze tak za vremena, kaksze morafs za vekivechna; ar ako ti danasz vefz Szvet zevszemi kinchi y z-bogacztvi zadobifs, ter zutra vumreti moral budefs; kajti pomore? zkerbisze da Duffa tvoja vu kvar nevpade: to ti pomore.

6. Zkerbisze: vszaki dan tak sivet, kak dabi vu vszakom ochnom megnenyu moral vumreti, y pri Bogu rachun dati pozlov' tvojeh. Vfizigdar miszli: ov je mozibit zadnyi dan; denefz ja hochu tak sivet, kak bi ja selyel jeden put vumreti.

7. Ti hochefs vfzigdar vu vecher razveszelenye pochutiti vu szerdczu, ako den dobro zprevodifs. Obernefsga pak na nichemurna razveszelenya, na pijantzva, pleszanya, y vu igre hochefs pod vecher miszliti: Ov den je preffel, razveszelenya je neztalo! kaj imam ja szada odtud! O dabi ja bil ov dan na bolye obernul! Zato ada oberni vfze dneve na dobro, da nebudefs imal zroka vu vecher tufitifze szam nafze.

8. Rano v-jutro ztanifze frisko gore ar je szedem vur zpati vszakomu dozta, zbudu vu tebe dobro misljenja: ar dobro pocheti je vre na pol opraviti pozfel. Nepuztife vu takove pozle dabi z-juternyum molitvum dobroga nakanenya nevuchinil, ar drugach prez nyega on dan nebudefs

A 2

imal

imal szreche; ar vu Bosjem Blagoszlovu vsza sze zaderfavaju, a vu tvoje zkerbi, y poszlu nistar neztoji.

9. V-jutro taki rano, kak berse pregle-das tverdno obechaj, da ov dan nechefs nijednoga greha vuchiniti; ar jeden jedi-ni szam szmertni greh, je tak smehko de-lo, dabi Szin Bosji drugoch moral vum-reti, akobi moguche bilo. Zato vzemi-zi napervo pravdeno, dasze hochefs ta-kaj denesz od maleh grehov chuvat, o-sze-bujno od oneh, vu koje guztokrat opadas.

10. Jeszi pak ti vu jeden szmertni, ali mali greh opal, zato zkerbisze znovich gcre ztati iz nyih, kastiguj szam tebe y tuchisze po szerdczu, rekuchi; O G. Bo-se miloztivni budi gresniku! ali daj kaj za Almostvo Sziromakom.

11. Chez dan vechkrat ponovi dobro nakanenye, negda zdehni, y ztrelnu mo-litvu alduj, pohodi Czirkvu, ali doma Oltarecz tvoj, poszluhni Szv. Messu po-bosno, preporuchi tebe, y tvoju vszu Hisu vu obrambu Bosanzku.

12. Ako Chloveka kojega pozdravis, ali od nyega pozdravisze; reczi selenyem szerdchenem, y zhotenyem szerdcza tvo-jega, y ni szamo z-vuztmi te z-jezikom: *Hvalen budi Jesus Kristus!* a ti odgovori drugomu, tebe tak pozdravlyajuchemu *Na Veke*; ali *Amen*. Nad ovo kaj more-biti szladkejffe, kak gushekrat Ime Jesu-shevo vu vuzteh, y vu szerdczu nosziti?

13. Ako ti kakov Kris, iliti szuprotiv-nozt napervo dojde, terpiga za Lyubav Bosju dobrovolyno, nemorguj szuprot; nego poglej na Zvelichitela tvojega mi-szlechi vu szebe: *JESUS ni Kriv, ni du-sen terpel je; ja pako terpim vredno, pokehdob szem zdavna to za grehe moje zaszlusil. Naj ada bude tak, ja prez terplenya nechubiti, pokehdob ja mojega Jesussa predragoga terpeti vidim.*

14. Podignyen jeszi ti na veliku chazt, poteses velike dobichke, sives s vu vsze szrechi, y vu dobrom, neznašajsze, nego vszigdar miszli: *Szrecha je okrugla kot glo-bus; more lahko pri mene, malo za tem, pri drugom biti. Miszli: kaj mi kaszni vsze o-vo za sitek vekivechni? szada imam vsza, koje god szerdcze selyi moje; kaj pak pot-lam bude, kada ja vu Hisu vekivechnozti mo-ral budem vlezti?*

15. Vu oprave tvoje ischi sznage, a ne nichemurnozti: Kinchenye Chloveka neztoi vu lepote oprave, neg vu lepote ponassanya ter derfanya.

16. Vu govorenyu budi pameten; ar vno-go govorenye malo gda je prez greha. Guzto-krat sal ti bude daszi ovu, ali onu rech go-voril; ali to bude kefzno. Zato nepovedaj vszega, kajsz chul, niti kaj vidis.

17. Vu szerditozti najsze prena gliti, neg ako zapazis, dasze zlatenicza zdise, zapri vuzta; ar malo gdo vu szerditozti govo-ri kaj zpametnoga.

18. Chuvajšze od sžerditozti nad marhum. kaj razme marše tvoje kletve, y blaznozti? ti selišs od maršleta, da ovo, ali ono pravo vuchini; ali kak hoche marše to pravo vuchiniti? vu koje ti vsze Vrage gonišs: zaztanovite nemore ništar pravo niti dobro tam biti kadešze vragi zaderšavaju.

19. Chuvajšze od jada zverhu lyudi, budi oni vekšši ali menšši od tebe, ali jednaki akoszu vech od tebe, kaj ti hašzni jaditšze? išchi šzveta, y pomochi pametno: to ti pohaszni. A jeszu menšši od tebe pokaraj je akoszu zaszlušili; sžerdišze na nyih, ali vendar prez greha: jeszu ti par tak primuchi, ališze našzmej, odpuztivšši ar razumen prepušcha.

20. Chuvajšze od ogovorlivoga, y nezramnoga govorenja; kaj tebe idu lyudzke regreske? kaj na te nezpada, nemorašs ti podpuhavati, obernišze k-tvojem vratom; kaiti donešze za jedno vešzelye nechizto slabrati, y popevati? zaizto daješs van, da ti nišzi chizt vu sžerdczu, neg jeden kozel nechizti: *Zpoznavajšze Zvon iz zvenchanya, Pticza iz popevkanya*; kakova je.

21. Ochi tvoje dešši na vuzde: nehitaj ih na t-kove ztvary, iz kojeh Dušsa tvoja kvar bi valuvala. *David akobi bil ochi šzvoje bolye ozkerbel, nebi bil zagreššil šzuprot 9. Zapovedi.*

22. Chuvajšze da nijedne Perššone drugoga zpoła dotikalšze nebudešs ni ruke,

io-

josche vech chuvajšze, da po otaineh kuteh šzamsze šnyum zaderšaval nebudešs: na to mozibit recheššmi; *ona je pobošna, chedna, nit ja ništar nepušcham hudoga vu miššlenya.* Ali pošzluhni: *Zemlya je dobra, y Voda, zmeššaj ovo dvoje zkupa, nedojdeli merzko blato van?*

23. Nemorguj nigdar šzuprot Bogu, ako tvoje Gozpodarstvo ti nejde na ruku, neg šze izruchi Volye Bošanzke, budi zadovolye z-onem, kaj ti G. Bog vszaki dan poššilya. Ar: *Ni on šzrechen, koj je z-bogadztvom napunyen, nego on, koj je bogat z-dobrotami.*

24. Bešši od vmanyeh Tovarustvu, ar vu nyih ništar dobra nechuješze; y kajtišze tamo nepokojne glave zeztaju, zato zdiššuzze karke, vike, krike, boj, y oztala zla vno-go verzta: *Bešat od nyih dobichek je veliki.*

25. Bešši od kartanya, y oztaleh igrih: po kojeh vu zlo opadašze, kak god berše morešs; ar podajuchišze vu igre na berzom zlo vu hišnom gozpodarstvu, pochuti kvar: ako kaj y dobiššs igrajuči blagošzlavlyali te budu naopak: ako pak zgubiššs, šalozt zapopade te zbog izpraznyene moššnye; *Duššno zpoznanye smehko, Sena y Detcza raztuššena.*

26. Vszaki Meššecz najmenye jeden put zpovedajšze, y pobošno pričeššzajšze: ali ni kakoder liztor po navade, guztokrat zpovedatišze, ni znamenye jednoga Greššnika velikoga, neg jedno Vrach-

tvo y pomoch, szuprot grehom velikem ar: koj obraz szvoj hoche chizt imat, on guztokrat sze vmiva.

27. Almostvo daj rad nepuztívssí nijednoga vbogoga od tebe praznoga oditi, gda premorefs: jedali vu nyem G. Kristuffa neodrenefs szamoga od szebe.

28. Nikoga na malom nederfi, nit neobffani, budi on, szíromak, ali zlochezt kuliko mu drago, ar sze nezna, kaj more vu takvom Chloveku dobra zaderfavatisze. Morebit je on vu veksse milofsche Bosje od tebe, morebit da on z-vremenom vzet bude vu Nebo, ti pako hitchen vu Pekel.

29. Possalye ti G. Bog kakvu neszrechú ali bich, tuchu, povodnyu, íesge, ogeny naglo, &c. budi ovde jak vu zaufanyu, dajsze Bogu vu ruke, puzti vsza na Voíyu Bosju, terszi oberni telovni kvar na hafzen duhovnu rekuch z-Jobom chednem: *G. Bog je dal, G. Bog je vzelnaj bude ime nyegovo blagoszlovlyeno.*

30. V-Nedelyu y po drugeh Szvetkeh marlyivo hodi vu Czirkvu k-Szlusbe Bosje, k-Prodechtvu, k-Szv. Messam. y oztalem verno pohadyajuch Szv. Czirkve drugda taka y po poldan; premísslyavaj tam sívlenye Kristussevo, y Matere nyegove Devicze Marie, y velika Dobrochinenya nyihova; ponovi onde tri one Dobrote ili Krepozti Bogoszlovzke: Veru, uffanye, y Lyubav Bosju, szvetchni

chni pak dan jednoga ali drugoga szvetcha, sívlenye, y szveto ponaffanye, tersze terszi nazleduvatiga vu jedne, ali vu druge Dobrote dasziga ztanovítejsse zado-bífs za Obranitela.

31. Po Nedelyah, y Szvetkeh prepovedaneh nedelaj nit Podlofnikom nepuzti delat, Drufine, y szlugam: ar bi velika bila noria izkat zadobavitísze hrane z kvarom Duffe, kaksze ti zaufafs bogat poztat ako Bog dela tvojege neblagoszlovi? Bog pako neblagoszlavlya onoga dela, kojefze chini szuprot Prepovedi nyegove.

32. Morefs sze negda vu dobru volyu puztit razveszelívssífsze kuliko opofzed zpametneh, y zdúffneh Lyudi chuvajuchífsze y ovde da negovorífs od pregreski Blífsnyeh, ali kakovéh falíng; nit je ofszudjavaj, nit obffani, nit ofzmehavajsze snyih, nit oponaffaj. Ofzebujno pak zderfífsze, da takovéh ztvari napervo nedonaffafs kojebi po nechiztoche szmerdele, nit nedopuzti takaj drugem, kaj takvoga pred tobum govorit.

33. Ako van ídefs iz Hífe, poskropífsze z-blagoszlovlyenum Vodum Krífa na te poztavívssí Szv. znamenye, tersze prepouchívssí pod obrambu JESUSSU: y MARIE da te pomogu ako dobro dugo ídefs vzemi Sz. Chíszlo v-ruke y onak nachazt y postenye Deve MARIE moli.

34. Vízaki dan z-vecher pervo kak lefat ídefs ízpítavaj tvoje dúffno zpoznanye,

kajſzi zla vuchinil, y kajſzi dobra zapuztil. Zato pokajajſze z-obechanyem tverdneſe daſze pobolſſati hochefs, ter molifze G. Bogu za oprofchenye. Gda pak leſifs na poztele, poztaviſze na priliku jednoga vmirajučeha ter ſzamszi reczi: kak bi ja ſivet bil moral, ako bi ovu noch vumreti moral? *O G. Boſe! vu ruke tvoje preporucham Duſſu moju.*

Da pak ove kniſicze nebudu ſzamo ſzluſile za telovna neg y za Duſſu, da-juſze napervo ovde nekoje Molitve kratke.

V-PUCHENYE.

Kaj je Molitva obchinzkem nachinom?

Molitva je jedno podiganye naſſe pame-ti y ſzerdcza k-Bogu. dami ovak zauffano vſza proſzimo, kojefzu nam ali drugem na zvelichenye.

2. Molitva je Duſſe tak potrebna kak je Telo kruh vſzakdaſſni; Telo na niſtar dohadya prez kruha, y Duſſa prez Molitve vumira.

3. Molitva vnogo haſzni: 1. Prehadya cheſz Nebefza: Sz. Steffan gdaje molil, Nebo ſze je odperlo; *Ač. 7.* 2. Preoblada jakoſti peklenzkeh Duhov; kak ſzve-
do-

doche vnogi, kojifzu bili zganyani iz obſzedyeneh lyudih. 3. Oblada vigyene Nepriatele, tak je Suſanna krive Tuſitele, y ſzudcze obſſanila zdihavajuch proti Nebu. 4. Oprofchenye grehov zado-biva, ovak je zidobil ochitni Greſnik, y Tolvaj na Kriſu preporuchajuchifze. 5. Gaſzi vremenite kaſtige ter oſzloba-dya od nyih; ovak je G. Bog Izraelzko-mu Lyudztvu zaſzlufenu kaſtigu odpuztil po molitve Moyſeſſeve. 6. Obderſava nadalye Lyudi, vu ſivlenyu; ovak Eze-chias molechifze zadobil je dalye pet-najzt let ſivlenya.

4. Molitva, da je dobra ter Bogu vu-godna, potrebuje; *Pervich*: Szerdcze chi-zto ar G. Bog kruto malo kada poſzluſ-fa Greſnika. *Drugoch*. Potrebuje jednu Veru ſivu ar prez Vere, nimoguche da-bi povolyen bil Bogu gdo. *Tretich*: Zauffanye jedno Szinovlye vu Boga mo-ra biti; *Chetertich*: Lyubav ſzerdchena; prez koje Molitva je merzla, y neprili-chna. *Petich*: Poniznozt zvunzka y nu-ternya koja prehadya chez oblake. *Shez-tich*: Jedno zkerbno na rechi pazenye kak molifs, ar ovakva daje krepozt, y jakozt. *Szednich*: Jedna poterplyena ztal-nozt, ar ovakova primora G. Boga da vuchini kajſze proſzi. Zaradi toga Sz. Ber-nard krichal je. *O ponizna Molitva tvoja je jakozt, tvoje je Nebo, tiſze ſzamo boiff, da neprides pred ſtoliczu ſzuda Boſjega: ti*

obladašs neobladanoga, y veses vszamoguchega.

V-PUCHENYE.

Kaj je Szv. Messa.

I.

Szveta Messa je Aldov jeden ovoga Zakona; vu kojem Otczu Bogu nyegov Szin jednorodnyeni JESUS Kristus aldujesze na zpomenek preszvetete Muke nyegove.

2. Messa zarad velike jakozti ima vech razluchneh imen: *Najpervich*, Aldov zahvalnozti, za vsza Dobrochinenya Bosja. *Drugoch*: Je Aldov Hvale ar po nye Zmosnozt Bosanzka najvissejsse chazti, Postuje, y dichisze. *Tretich*: Je Aldov molitveni, z-kojemi vsza dobra na Dussu y na Telo zpadajucha od Otcza Nebez koga proszimo. *Chetertich*. Aldov je jeden Vutissenya, po kojem dobivalze pomirenje z-Bogom, oproschenje grehov, y ofzlobadyanya Dufs iz muk purgatoriumzkeh.

3. Szv. Messu je szam G. Bog odluchil, y odredil, to je Kristus JESUS govorechi pri Sz. Lukachu c. 22. *To chiniti na moj Zpomenek*: O puni razveszelebya zpomenek O prechudni Aldov Messa

se

se! vu kojem nealdujesze Agnecz Abelov, nit Kajnov Szad, nit Abrahamov Oven, nit Moyseffevo Kadilo, nit oztaleh vnogoverzti aldovi; neg pravo Telo, y Kerv Jesussa Otczu Bogu vszamoguchemu. O Bose dragi! gdofze nebi terfizil kaj najvech je moguche vszaki dan Szv. Messe poszluffati zbog toga moj Kerschenik, ako ti morem dopovedati, szvet y navuk primi, poszluhni vszaki dan Sz. Messu, akoli ti je y kuliko moguche; kaj mora ova imat:

1. Posteno, pobošno klechech, ter podigši gore zkloplyene ruke.
2. Ponizno zpokajanem szerdczem, verno molech, nezgledajuch szim tam.
3. Lyüblyeno, guztokrat ponovivši chine, sive Vere, Uffanya y Lyubavi proti Jesussu vu preszvetom Shakramentumu prebivajuchemu.

Raztolnachenye, iliti razlofenye O-prave z-kum Messniki oblecheni moraju priztupit k-Oltaru Sz. Messu szlusit.

1. Humeral on, koisze poztavlya na glavu, paksze dole na vrat zpuscha zpodoben rubczu, znamenuje ono platno, zkemszu Sidovi vezali G. Krustussu ochi y oblichaj, ter szramotno govorili: *Prorukuj nam gdo te je vudril; gdaszuga nemilo bili, y plyuzkali.*

A 7

2.

2. Alba, iliti duga bela Rubacha znamenuje Szvitu, z-kojum Herodefs oblek-ffiga zespotavalše je iz G. Kristuffa kak dabi bedazt bil.

3. Pojasz znamenuje Stola, y na leve ruke narukva, Lancze, Vufa, y oztala, z-kojemi G. Kristus zvezan besse, y dopelyan vu Jerufalem.

4. Kafula najzadnyich poztavlyena na Messnika znamenuje on plasch raztergani, kojega poztavili jeszu naplecha y na herbet bichuvanoga Jesuffa, kadaszuga korunili, y znamenuje noslenye smehkoga Krifa na Goru, a ternova koruna znamenuje Korunu na glave obrivenoga Messnika vu oztaleh pak Redovnikov on Venecz, ili Koruna na glave, koju nosze.

5. Kelih znamenuje Grob Kristussev: a Patena kamen zverhu groba.

6. Palla znamenuje ono plaltno zkojem bil je Obraz Kristussev zavit v-Grobu.

7. Corporal y Purificatorium znamenuje ono platno vu koje zavito bilo je preszveto Telo nyegovo v-Grob poloseno.

8. Oltar znamenuje Goru y Kris, na kojem viszel je razpet G. Kristus alduichisze za nasse odkuplenye preterpechi britke Muke y szmert suhku podjemsiess lyubleno.

Messna Molitva.

Dobro nakanenye pred poszluffanyem Szvete Messe.

O Moj Bog ja hochu ovu Sz. Messu pobosno poszluhnuti ovde pred tvojem Nazochitjem: 1. Da ja tebe zevszemi Sz. Angeli doztojno molim klanyajuchisze, y da te hvalim chaztim, y lyubim. 2. Da ti zahvalim za vsza oszebujna Dobrochienenya. 3. Daja zadozta vuchinim za moje gressne duge. 4. Daszi zadobim Milosche potrebno za Duffu, y za Telo. 5. Da jakozt y krepozti Blagoszlova zanyega zadobim ochivezto Amen.

Na pochetek Szvete Messe.

O Gozpodine JESUS Kristus, Szin sivo-ga Boga na Zpomenek y Hvalu tvoje nepreszesne lyubavi, iz koje szi ti za me, y za vsze Gressnike vumerl, aldujem ti ov Sz. Messe Aldov zevszemi drugemi koje denessni dan po vszem szvetu alduvalesze budu; doztojajszeje iz ruk vszeh Messnikov prijeti ter Otczu Bogu izruchiti, kakgod jeszi na Sz. Krisu tvoje Telo preszveto y predragu Kerv za odkuplenye Szveta alduval, ter iz goruche lyubavi Otczu vekivechnomu izruchil jeszi darujuchi.

*Na Gloria, iliti Dika na Vissinyah
Bogu.*

O Presveto Trojstvo jedini Bose! ja te chaztim, hvalim, y molim znajglubokeyssum poniznoztjum, tvoju previszoku Zmoznost, y Bosantvo, prestinavam, y lyubim ovo izto zverhu Neba, y Zemlye. Jasze radujem, daszi ti Bog jedini, neszmerni, preveliki, premudri, szvet, dobri, miloszerdni, te pravichni Gozpodin veszelimsze iz glubline szerdca, date lyudi veruju, y date vszi Narodi zpoznaju selim, da te lyube, hvale ovde szada, y na Nebu vek vekoma. O kak bi rad imal ja dabi vu to ime vsza vuchiniti, terpeti, y moju Kerv preleiatimogel! Jedalisze nebi ti O veliki Bose nigdar rasalil! neg vszigdar sze chaztil: moje vsze je mislенье ter selenye tebe lyubiti jedino, dichiti, y hvaliti, ovde nepreztancze, y na Nebeszeh vek vekoma zevszemi Angeli, y Blafenemi.

Na Szveti Evangelium.

O Bose moj! ja vsza verujem kajgod ti po Czirkve Katolichanzke zapovedafs veruvati kajtisze iztina vekivechna, ove szamo Czirkve obechajuchi tvoju obrambu, y zachuvanye nye nuter do zkonchanya Szveta, y da vrata peklenzka nete nye preobladati, ja zevszema selylim vu ove Sz. Vere sivetni, y vumre-

ti, jeszem gotov z-tuliko jezer Mucheniki szvetemi ovu Apostolzku Katolichanzku jedinu donassajuchu Zvelichenye Veru z-mojum kervjum potverditi; dapache jezerokrat sivlenya mentuvatitze, kak vu najmenssem od nye dvojiti: ali od nye gdagod odztupiti O Bose dragi objachim, ter poveksaj vu mene ovu Veru pravdenu.

Na Credo, kada sze moli.

Veru Bosju, y ti moli z-Messnikom polahko, ter dobro pazi na Sz. Rechi, koje izgovoril budešs premislavajuch zkrovnozti one.

Na Offertorium Hostie, y Keliha.

Nepreszesni, vekivechni G. Bose! ja tvoje nevolyno Ztvorenje valujem zahvalnem szerdczem da ja Dussu, y Telo moje, y vsze koja imam, od tvoje miloztivne ruke vzeljeszem, zbog toga priimlyem szada ono dobro vsze, kojefzi mi dal vu vremenu mojega sivlenya zpadajuche na Dussu, y Telo y poztavlyam je zkupa zevszemi zaszluseni tvoga Szina predragoga poleg Hostie zverhu Patene; ter ti je aldujem na zverssenu Hvalu, y zahvalnozt k-Duhe vsze povolynozi. Pokehdob pak nimam nistar doztojnoga za Dare, koje mi dal jeszi bolsšega za

daruvati tebe, kak szamo szerdcze moje, vzemi ovo izto iz mojih obodveh ruk koje ti aldujem poztavlyajuchi na tvoj Sz. Oltar y vu Kelih, da vsze Molitve, y Blagofzlovi, kojisze budu zverhu govorili od Messnika dojdou takaj zverhu szerdcza mojega, y teda dasze poszveti obernyeno na lyubav tvoju y nahlepenye vszeh meni potrebnih dobrot, natuliko dasze vech moje zvalo nebude neg naj vsze czelo tvoje bude, ter da snyim obernefs poleg tvoje szvete Volye.

Na Sanctus. Sanctus. Sanctus.

Vizamoguchi vekivechni Bose Gozpodine Nebezki Otecz poglej z- Ochi tvo-jeh nepreszefnum Milofzerdnoztjum nasse tuge, nevolye, y potreboche, ter szmilujsz zverhu vszeh Kerschenikov Verneh za koje Szin tvoj jedino rodyeni nafs lyubljeni Gozpon y Odkupitely Kristus JESUS vu ruke Gressnikov dobrovolyno dalstzeje, ter predragu szvcju Kerv na Drevu Sz. Krifa prelejal je do zadnye kaplye. Po ovem iztem Gozponu JESUSSU Kristusu odverni o premiloztivni Otecz vsze zaszlufene kastige szadafnye, y dojduche pogibeli, Kugu Glad, y Vojzku, Betege vnogoverzte, y falozt puna vremena. Razzveti tulikajffe, ter objachi vu vszem Dobru duhovne, y szvetzke Poglavare, ofz bajno velike
Po-

Poglavnike, da vsza overffuju verno, kojagod na tvoju Diku Bosanzku na nasse Zvelichenye y na obchinzki mir zpada-ju y mogu dojti na dobro lyudztva Kerchanzkoga.

Na Podiganye Hostie, iliti preszvetoga Tela.

Vudrisze tri pute zkruffeno po perszah, te reczi zalublyeno.

- O JESUS ja tebi sivem!
- O JESUS ja tebi vumiram!
- O JESUS jazem tvoj siv y mertev Am.

Na Podiganye Keliha.

Szveta Kerv ochiztime.
Szveta Kerv nahranime.
Szveta Kerv napojme, y vsze Duffe Kerschanzke, Amen.

Molitva za Podiganyem.

O Premiloztivni JESUS ja szada obracham k-tebe ochi moje y Szerdcze moje. Ah oberni y ti tvoje k-mene, y Szerdcze Bosanzko! ter oglejsze na poszlednye moje potreboche, na pogibeli takaj Zvelichenya mojega. Ah vzemisze, zamme, y budimi veren Obranitely na ostre Pravicze, vu ove Sz. Messe, y vu vszeh drugeh ja te szamoga aldujem za me, da mi podelifs oproschenyje vszeh grehov mojih. Pokafi Otczu tvoju Sz. Glavu

z-ternyem korunyenu, tvoje vsze Telo ranyeno, tvojeh pet Ran chudo, tvoje prebodeno Szerdcze, y tvoju Kerv predragu, povechmu kaksi ti za me nemiloztivno, ter boleztno bichuvan bil, korunyen, razpet, y vumorjen ztrassno: y po vszeh oveh izproszimi, da me on neprepuzti zkvaritische. Doztojajsze vu ove Szvete Messe, y vu vszeh oztaleh izkati mu lyubav, chazt, hvalu, zahvalnozt, y pomirenje snyim: Dusse moje tvoja zaslužena te najmre dareslivo prikladno delniczu vuchiniti terju z-tvojum Kervjum miloztivno O JESUS poskropiti, Amen.

Na Pater noster, iliti Otec z nasz.

O Bog Otec lyubljeni tvoja naj bude Volja! budi zlo ali dobro, budi szrecha ali neszrecha, szmert, ali sivlenje zverhu mene Volja tvoja najsze zpuni zveršeno nit vu nasz kak ju zpunyavaju vszi Angeli y Szvetczi y kak ju je zpunil tvoj Szin predragi JESUS kada je za nasz nevolyne Gressnike pokoren bil nuter do szmerti Sz. Krifa. A szada zmoli vezz Otec nasz za Messnikom.

Na Agnus DEI: iliti Agnec z Bosji.

O Gozpodine JESUS Kristus zarad mojih teskeh grehov nizem vreden tebe prijati

jeti zatosze molim po tvoje suhke Szmerti doztojajsze je meni oproztiti.

O G. JESUS Kristus! zarad moje odurne nechiztoche nizem vreden tebe prijati; zatosze molim po tvojeh suhkeh Szuzah doztojajsze ochiztiti Dussu moju gressnu.

O G. JESUS Kristus zarad moje nezahvalnozt, y lenozti nizem te vreden prijati, zato molimische po goruche lyubavi Szerdcza tvojega, doztojajsze darovati Szerdczu mojemu pravdenu poboznozt: ah primiga vu tvoje preszsvete Ruke, ter okinchiga na on lepši nachin; kakga felis ti okincheno, y pripravlyeno vszigdar imati.

Na Szveto Pricheschanye.

Ja tische klanyam G. JESUS Kristus pravi Bog, y Chlovek vu Telu, y Kerv pod ovum poszvetchenum Hostium ili Kipom, hitamsze na kolena dole ovde pred oblichajem tvojem z-najglubokeissum poniznoztjum O salujemsze iz szerdcza, da ja tebe O Bose previzoku te nepreszeno dobrotu jezdem gdagod raszerdil ja szada odpovedam vszem grehom, y hudobnem poselenyem, izreni van iz szerdcza mojega vsza hudobna nagnenya, y poselenya, da ja ovak od vszeh grehov oszlobodyen, tebi Bogu mojemu doztojno szerdcza prebivalische pripravim; O JESUS dojdi k-mene, dojdi, ladaj z-Dussum, y

z-Telom mojem, kojati ja szada z-mojum
kervjum zapiszujem za vek vekoma Amen.

Na Sz. Blagoszlov.

Blagoszlovi nasz Bog Otecz †, obchu-
vaj nasz Bog Szin †, raszveti nasz Bog
Duh †, Szveti: Objachi nasz krepozt
britke Muke, y suhke Szmerti Jesusseve;
y obrani nasz po prossnyah vszeh Szvet-
czev Nebezkeh od grehov, y od vszega
zla Amen.

Alduvanye Sz. Messe.

OPremiloztivni, dobri G. Bose! ja tebi
aldujem ovu Sz. Messu, y oztale vsze ko-
je denesz budusze szlufite; pri kojeh vszeh
od szerdcza selim biti akobi mi bilo mogu-
che y vszeh delnik biti zaufamsze ztano-
vito, ar verujem Obchinu Szveteh. Ja ti
aldujem zkupa takaj, moje malahne pobof-
nozti za izkazatisze zahvalnoga, y szluf-
benoga ter za pokazat moju ztalnu lyubav
proti tebi: y proszim po Muke y Krifu,
po Kervi, y po Szmerti Kristuffa Jesuffa,
dasze doztojafs vsze moje lenozti oprozti-
ti meni: ter k-tomu ov aldov chesz Ker-
vave y prebodene Ruke mojega razpeto-
ga Odkupitela prijati; ter na moje y vszeh
Lyudih (oszebujno oveh NN.) vremenito
y vekivechno dobro vuchinifs dojt, Am.

V-PUCHENYE.

Od Zpovedi.

1.

Zpoved je jedno otajno szamoga szebe za-
tusenyje pred Messnikom vszeh grehov koj
za marlivem izpitavanyem Duffnoga zpo-
znanya mogu Chloveku dojt na pamet.

2. Zpovedatisze je potrebno, 1. Po-
kehdob je G. Kristus zapovedal, y ovak
drugoga ni nachina, kak zpovedatisze, a-
li na veke goreti, jedno zmed dveh ize-
bratiszi je. Zaradi toga moj Kerschenik
dragi, ako ti je Duffa tvoja draga, oblada-
jsze ter vuchini iz potreboche jednu do-
brotu: 2. Je hasznovita; ar Zpoved chini
znovich Gressnika Lyubitela Bosjega, raz-
terga lancz Satana peklenzkoga: ako pak
ni szmertni greh nad tobom, povekssava
medtemtoga Miloschu, jachi krepozti, po-
vekssava najme. 3. Zpovedatisze je do-
ztojno; ar ako vrachtvo nebi kuliko suh-
ko bilo, jeden bi na malom beteg dersal:
ako Pokora nebi teska bila, gressiloszebi
josche gorse potlam; y pak koj sze ni
pred Bogom szramoval, y pred Szvetom
gressit, zakaj bisze moral szramovati zpo-
vedati one izte grehe? 4. Zpovedatisze
je lahko: O Bose toli moral bisze jeden vu-
tem-

temnicze lefechi Tat ufati szloboschine szamo zpoznajuchi szvoje grehe te je valujuchi: kak bije rad valoval szam kak viszoko pohvalil bi Miloszerdnozt szudcza tak opraschajuchega.

3. Na jednu zverffenu Pokoru zpadaju tri ztrani. 1. Pokajanye pravdeno zverhu vszeh grehov z-jednym tverdne obechanyem pobolffatisze. 2. Grehe szerdcheno zpovedati vsze. 3. Pokoru danu marlyivo obverffiti. Ako ti hochess pravo zpovedatisze tak pervich. 1. G. Bogu zahvaliti dati je vreme dal zpokoritfze akopremfzi jezerokrat vekovechnu szmert zaszlufil. 2. G. B. molitfze za zpoznanye grehov tvojih. 3. Duffno tvoje zpoznanye dobro izpitavati. 4. Pravo posaluvatfze y pobolffanye verno vu szerdcze zakoreniti. Da pak nazledujuche Molitve nezburkaju tebe, neg lese pred ochi dojdu pozstavlyam ti zerczalo Zpovedi napervo.

Zerczalo Zpovedno.

Zverhu deszeterih Zapovedih.

I.

Nefzili gda vu otajnoztih Sz. Vere dvojit ali Vere zatajit nifzili kakove Shatrije vuchinil? nifzili prepovedaneh Knig chtel; ali ih pri tebe dersal? nifzili kada vu Miloszerdnozt Bosje dvojit, ali vu nyu zafajuju-

ufajuchsze gressil? nifzili gda iz Bosanzkeh ztvarih zespotavalsze?

2. Nifzili prez potreboche, ali laslivo prifzegal; kakti je tak mi Bog pomozil &c. ali tvoju Duffu, ovo je iztina kak je Bog na Nebu &c. nifzili szuprot Bogu blaznil merzko sentujuch, Shakramenterajuch, razpetoga Kristuffa napervo pozstavlyajuch za potverdit hudobe tvoje. Nifzili kaj pod prifzegu obechal, a obdersal nefzi?

3. Nifzili koju Nedelyu ali Szvetek Sz. Messe zalenil poszluffati ali za Evangeliumom k-nye doffel po malovrednozt? Nifzili prez ofzebujne szile delal ali druge na to dopelyal, te szam doztokrat mangoval?

4. Ztarestem tvojem nifzili ali tvojem Poglavarom ili Gozpodarom bil nepokoren nyih raszerdivffih hotoncze, ospotal ali preklel, zlo im selechi? Nifzili vu prepovedaneh dneveh mesza jel, ali prepuztil Zpovedatisze o Vuzmu, y pricheztitfze?

5. Nifzili szuprot Blifnyemu velikoga nepriatelztva noszil kafuchiga z-rechmi, y z-deli na kvar nyegov nifziga ranil, ali fantitfze nad nyim izkal? nifzili rad videl gdaszufze drugi povadili ter bili med szobum, ali ih na to podufzaval? nifzili szam szebe ali Blifnyemu Szmertu poselyel, ali kaj drugoga zla, dabi na nyega dofslo? Nifzilfe kada veszelil nad nyegovum nefzrechum, ali kvarom? ali nenaviden bil nad szrechum nyegovum, zdra- vjem, napredkom, imetkom, y oztalem?

6. Niszilifze kada vu nezramnom zaderfaval dugo, povolynozt imal mislenu, ali morebiti privolil vu nye; y szuproti kakve Persone je to bilo, zakonzke, ali nezakonzke, duhovne, ali rodbinzke nechizto rechi onde govorech med nyim ali popevke popeval? niszili kaj nezramnoga chinil ter druge zgledal nechizto, dotikalize, ali zkuffavalsze? niszili kada nagovarjal na nechiztochu, ali szilil, znamenye odurna kasuch?

7. Niszili kaj vkral, ali koga v-nyegovom prekanil imajuchi hotenya za na dalye krazti? niszili tvoje szlusbene Drufine plache v-tergaval, ali zevszema zkratil ali odlasal platiti, ali tvojem Ztaresem, y Gozpode y Gozpodarom kral?

8. Niszili lagal zkvarom tvoga Blisnyega? niszifze kada, szumnyil, oszudyaval, ali zevszema y ogovarjal? niszi rad poszluffal ogovore, ter k-tomu pripomagal? niszi krivoga szvedochantzva daval?

* Kaj zpada na Devetu, y Deszetu Zapovedi zaderfavalize vu Shezte y Szedme Zapovedi Bosje, kak je zgora recheno.

Zverhu glavneh szedem grehov izpitavanye.

I.

Zverhu Gizdozti iliti Oholie Niszilifze na vech dersal, negzi bil znusajuchisze ter druge za nemar metal, y zespotavalsze

fze snyih? niszili z-oholnem ponassanyem govorenym z-oprave czifrazte nossenyem vech lyudem vgoditi ischuchi kak G. Bogu z-dobrem sivlenym?

2. Zverhu zkupozti: niszilifze vech za ova vremenita zkerbel kak za Vekivechna? niszili sziromakom zkratil vu nevolye poztavlenem pomochi terjgonil zpred szebe kunuch ali drugach zlo plodech? ali tvoj imetek raszipno troslech z-pijanztvom z-kartanyem &c.

3. Zverhu Nechiztoche kaj je zgora recheno, poglej vu Shezte Zapovedi.

4. Zverhu Nenavidnozti niszili bil nenaviden Blisnyemu tvojemu za Bosje dare ter Milosche, ali za szrechu vremenitu? alifze saloztil nad ovemi, alifze veszelil vu szerdczu nad szuprotivnoztmi, obssanoztmi.

5. Zverhu Lakomnozti niszili vech jel ali pil od potreboche nezredno ischuchi vech telu vgodit obterszivssi Telo z-jeliffem, y z-piliffem daszi vech puti pamet zgubil zpozabivssifze z-Boga y z-Dusse?

6. Zverhu Szerditozti poglej vu petu Zapoved Bosiu zgora.

7. Zverhu Duhovne Ilenozti niszili kada dusna opravil v-jutro ali vecher zapuztil? niszili duhovne szlusbe zlovoly-no ali szamo iz navade overssuval pobolffanye sivleny odlasal ali vreme lebuch kak gubil? niszili zagovorov izpuniti kaj berse to berse y pokore prepuschal?

Zverhu tugeh Grehov.

I.

Niszili koga na grehe premamil szvetujuch zlo, pohvalivssi obudiavajuch ofzmehavajuchisze ter zespotavajuchisze daszeje razzerdil, raztufil?

2. Niszili na greh pomagat lizte, ali zporuchanya noszech, ztraffil odpiral vrata, niszili ztvary vkradyene doma zkrival ali kupoval?

3. Niszili dal vman pelde Otecz Majka ali drugi Mlajssem szvojem kaj hudobnoga chinechi ali govorechi daszu mogli videti, chuti, ali poszluffati po nochi ali po dnevu?

4. Niszili kad tugeh grehov zamuchal, koje bibil moral pokarati y kastigati ali je preprechiti zlehka mogel ali povedati onomu ki Oblazt ima prepovedati y pobolssati one koj prevzetno greffe?

Zpovedne Molitve.

*Kojeszze mogu moliti pred Zpovedjum
Zahvalenye Gozpodinu Bogu.*

Vszamoguchi G. Bose, y miloztivni Odakupitel! ja ti iz Szerdcza hvalim da szi meni Gressniku nevolynomu kizem vre jezerokrat Pekla zaszluffil, vreme dal zpokoritisze, nitme nifzi zaverigel vu vekivech-

vechno zkvarenye z-neizbrojenemi drugemi kojeszze menye od mene zagressile. Ja ti hvalim za ov Szveti Shakramentum Pokore, kogaszzi odluchil nam Gressnikom na radozt, y Zvelichenye, za ofzloboditi Duffe nashe od lanczev peklenzkeh zbog toga Dika y Hvala budi Otczu, y Szinu, y Szvetomu Duhu na vek vekoma Amen.

Molitva za zpoznanye Grehov.

O Premiloztivni Gozpone molimtisze ponizno szada razsveti moj razum, objachi moju pamet y oberni volyu hudobnu moju! da ja grehe moje mogel budem zpoznati pravdeno pokajatisze, zverffeno zpovedatisze, y ovak oproschenye y tvoju Miloschu Bosanzku zadobiti.

*Izpitavanye Duffnoga Zpoznanaya.
Ovde poszlufe ona, kojaszze recheda zgora
vu Zerczalu zpovednom.*

Molitva,

*Pokajanya te zkrussenya z-jednem
tverdne obechanyem pobolssanya.*

O Premiloztivni JESUS! O Bose Szerdcza mojega lyubav! ravno zarad tebe lyubimte, kifzi kak nepreszesen, tak szi nepreszesne vreden lyubavi; ter zakaj szem

ja takvoga tebe guztokrat jako rasalil? O Duffa moja vuchini dasze razpukne Szerd-
 cze moje od falozti velike! salni je zta-
 novito jako, ni daszem nevoljen, y izi-
 romak poztal! neg zato jedino, poken-
 dob po greheh mojih tebe vekivechno
 Dobro, visnyega Boga mojega ter Od-
 kupitela vsze lyubavi, y Hvale vredno-
 ga zbantual jezem. Zbogtoga prokli-
 nyam vsze grehe moje kojegod szem vu
 vremenu sivlenya mojega vuchinil, obe-
 chem takaj tverdno pobolstafize, dapa-
 che jezerokrat berse vumreti, kak tebe
 O moj Bog rasaliti! O JESUS! odpri tvo-
 ju presvetu Ranu tvojega Szerdcza lyu-
 blenoga, da ja vu nyem szegurno prebi-
 vam y ztalen vu mojem obechanyu ob-
 ztojim. O JESUS objachime! O Bose dra-
 gi miloztiv mi budi szitomaku Grehifni-
 ku Amen.

Kada je teda tvoje Szerdcze zadozta zkru-
 ffeno, pojdi k-Zpovedalnicze zpodignyene-
 mi rukami zkupa zkloplyenemi dole pokle-
 kni, nachini zverhu szebe znamenye Sz.
 Krifa rekuchi; Profzim Otcza duhovnoga
 za Blagoszlov: Blagoszloviteme Otecz moj
 da ja grehe moje zverffeno zpovedati mo-
 gel budem na Duffe moje zvelichenye.

Zatem povech kak dugo nizifize zpo-
 vedal, y teda zpovedajfize, ter komu i.
 Na kratkom to je to nedonaffajuch naper-
 vo nehaznoviteh ztvary te nepotrebneh
 pripecheny. 2. Odperto (ali vsze po-
 ste-

steno) ztakovemi rechmi da Zpovednik
 razme kojifzu grehi veliki ali mali. 3.
 Czelo, razlichno: kada imafs grehe vech
 hudob vu szebe zaderfavajuche szmertneh
 broj takaj kuliko imafs szmertneh grehov
 nad szobum, ako pak broja ztanovitoga
 znati nemorefs tak reczi okolu 10. ali 20.
 neznam pravo, radbi povedal neg ztoga
 zpominafsze daszem chez dan po. 2. 3. 4.
 vu Tjednu po. 6. po. 10. krat opal: teda
 ada reczi: ove y vsze oztale grehe po-
 zablene szimo izrucham, y kajamsze za
 nye od Szerdcza mojega chverzto obeta-
 juch pobolstafize kuliko mi je naj mar-
 livesse moguche. Zbogtoga profzim N. N.
 da mi hafznovitu pokoru dadu y odvesu
 od vszeh grehov mojih na mezto G. Bo-
 ga ovde szedechi.

Za prijetem odvezanyem prekrifize,
 ter odztupi zpodignyenemi rukami ter zpo-
 niznem oblichajem iz Zpovedalnicze za-
 hvali G. Bogu y szerdcheno overffi tebe
 danu Pokoru.

Molitva za Zpovedjum.

O Gozpodine Jesus Kristus! vszega Szve-
 ta Odkupitel, koj vsze y vszakoga Gref-
 fnika k-tebe pozavafs, y vsze Pokorni-
 ke prijemyefs, y zvelichenye chinifs:
 Ja ti hvalim za ovu nepreszesnu Lyubav
 profzechy idopuztimi da ja doztojnu Poko-
 ru chlnim y tvojemu Otczu Nebezkomu,

iz tvoje preobilne kinchev, vszeh vred-
nozti zasluženeh z-Mukum y Szmertjum
druge moje zveršeno naplatiti mogel bu-
dem, Amen.

*Szada zmoli nalosenu tebi Pokoru od
Zpovednika - - - rekuchi ovak:*

JESUS moj predragi, izpuniszem danu
meni Pokoru szada: molimtisze ponizno;
doztojajsze Pokoru ovu, y Zapoved vu
Szerdcze tvoje Bosanzko polositi ter po
zveršenozi Lyubavi tvoje goruche vsza
nadomeztiti, pobolšati, kaj fali na ztra-
ni pokajanya, y pravdene Pokore.

O Nebezki Otecz Ja ti aldujem za vsze
grehe moje kajgod vu mojem sivlenyu
chinil y terpel budem vu zjedinenyu vszeh
Szveteš Del Jesuseveh znyegvum brit-
kum Mukum, koju je on za nasse hudob-
ne grehe podneszel, y preterpel, Amen.

V-PUCHENYE.

*Kaj je chiniti pred Sz. Prichescha-
nyem potrebno.*

Pripravlanje k-Szvetomu Pricheschanyu
je dvoiverzto, pervo je potrebno, a dru-
go je hafznovitno: Potrebno zaderšavaše
vu tom daje natesche Chlovek od pol-
nochi, ar ako bi malo kaj jel, ali pil,
ali

ali zvun pogibelnoga betega vrachtvo
vzel, tak nezme k-ztolu Bosjemu priztu-
piti. Hafznovito vu tom zaderšavaše,
daje Duffa chizta, y ošzlobodyena od
vszeh grehov, navlaztito szmertneh k-to-
mu akoprem ni ostro dušen zpovedati vszeh
maleh grehov pred Pricheschanyem, mo-
ra medtemtoga Szerdcze tvoje od nyih
tulikajše biti ochišcheno, kuliko je mo-
guche, ar za iztoga Duha prebivališche
zpada jedno szerdcze, iliti Hifa chizta.

Pokehdob ada ideš k-Kralyu Angel-
zkomu zkerbiše za jedno Angelzko po-
nassanye y deršanye polahku priblišajuch-
še, ni naglo shetujuch, neg zkruseno pri-
ztupi zpodignvenemi k-perizom rukami, o-
chi dole deršechi, kakoti znamenye dajuch
da nišu vredne Boga pogledati zmošnoga.

Na primanyu Sz. Hostie derš ruke tvo-
je pod rubczem onde preztertem prieg-
nuvši k-peršam tvojem, da akobiše ne-
szrecha pripetila opazti Hostie Sz. iz vuzt,
ni na opravu, ali na zemlyu, neg na ru-
becz, ili na platno naj bi opala: ali a-
kobi rubcza nebilo, primi stolu pod vu-
zta, y onak zponišenemi ochima lepo dole
glavu zraven gore derš da vu odperta
szrednye vuzta na jezik nekuliko van pro-
tegnuvši budes mogel Sz. Hostiu prieti
y onak pobošno nuter vzeti, te zkrusle-
no taki posreti. Zatem jeden guchaj vi-
na vzeš poprati, akobi kajzaoztalo vu
vuzteh od Sz. Hostie.

Potlam kakofzeje overfšilo Sz. Prichefchany, chuvajſze od oveh ztvary: 1. Da pervo nepoferes vina, kak Sz. Hoſtiu, da ona pervo nutre bude kak vino vu ſeludczu, nit nepluj taki za tem, neg akoje tulika ſzila od kaſla, tak vu tvoj rubecz zpluni, ni pod noge na zemlyu. 2. Taki za Prichefchanyem nebefi iz Czirkve, neg zahvali za tuliku Milofchu nekuliko vremena molech konchemar ſhezt Otecz naſs y Zdraveh Marij: nit nejdi jezt konchemar pol vure. 3. Marlivo zevſzema habajſze od grehov on dan, od igri od pleſzanya, y od drugih prokſſih, neg bolye on dan blagofzlovlyeni potroſſi vu pobofnoztu doztojne.

*Molitva pobofna pred Szvetem
prichefchanyem.*

O Prelyublyeni JESUS! ja tverdno verujem, daſzi ti ovde vu preſzvetom Shakramentumu pod K pom kruffnem ztvoyem preſzvetem Telom, y kervjum, z-Bofanztvom, y Chlovechanztvom z-Telom y Duſſum ſiv, odichen, zevſzema czel, nerazdrufen vu vſzakom malom falatczu Sz. Hoſtie; kajti ſi ti to tak odredil buduchi Iztina vekovechna, y nam oznanil ochivezto.

O JESUS! vu ime, y na mezto vſzeh Lyudin, y Angelov klanyajuchifze ovde molim tebe vu preſzvetom Shakramentumu

mu poſtujem y chaztim zevſzum hvalum, kojagod mi je mogucha, tvoju Zmoſnozt Bofanzku.

O predragi JESUS! kak rad bi tebe natuliko lyubiti, ravno kak te je lyubila tvoja najblagofzlovnejſſa Majka, y vſzi Angeli ter izebrani Blaſeni joſche lyube, zaſgi **O** JESUS! Szerdcze moje z-ognyem tvoje lyubavi te pogafzi plamen vſze telovne, y zemelzke lyubavi vu nyem. Oh vuchini da Szerdcze tebi na zverſſeni bude aldov vuſgano **O** JESUS! jaſze tebi vſzega dajem zevſzema, chini z-menuum poleg tvoje Sz. Volye.

O lyeblyeni JESUS! gda budem ja jenkrate od vſzeh poſeleny vremeniteh ztvarih oſzlobodyen tebe mogel iz vſzega ſzerdcza lyubiti? vzemi medtemtoga **O** JESUS! od mene vſza nagnenya zemelzkeh radoztih, izviffavanya y nezrednoga vu bogatztvu imetka, ni vu nijedne ztvary nepuztime nikakove povolynoſti imati neg liztor vu tebe. Ja ſelyim dabi vſze krepozti Duſſe moje od tebe pervzete bile, dabi mojrazum ſzamo tebe razmel vſza, y na te jedino miſzlila pamet veſz navuk imajucha od tebe; y volya tebe moja zverſſeno lyubila.

Nyu ada moj preſzladki JESUS za doztojnu pripravu aldujemti tvoje laztovito Szerdcze, zevſzem Dobrom, koje iz teklo je iz nyega kadagod: liztor zato da moja falinga po tebe nadomeztitifze mo-

gla bude. Ali anda raztegni Ruke tvoje
 izvete O JESUS za objeti sziromasku Duffu
 moju, ravno tak, kako na Krifu Sz. tvo-
 je obodve z-chavli Ruke prebodene za
 vsze Gressnike objeti, jeszi pretegnul. Ja
 takaj pre'esem mo'e k-tebe O razpeti JE-
 SUS moj! ter ni szamo ruke moje, neg
 takajste vsze Szerdcze moje, y Volyu
 moju selechi tebe z-lyubavjum szerdche-
 num objeti: da ti mogel budem nadome-
 ztiti vszu Hvalu za obffanozt, z-kojum-
 szi od vszega Szveta zaversen bil. O JE-
 SUS! puztimisze objimati, dopuztimi k-
 tebe priblisavatisze, da ti mogel dati kus-
 fecz lyubavi goruche budem, ar za tobum
 hlepi jedino Duffa moja, kajtiszi ti Bog
 moj, y vsze dobro moje.

O Predraga Majka MARIA! ô moj
 verni Angel Chuvar, ô vszi Szvetczi,
 y Szveticze Bosje ja valz proszim za Bo-
 ga milo y Gozpona moga lyubav budi-
 temi na pomoch, da Jesussa mojega Boga
 mogel budem doztojno prijeti, y vufivati.

Molitva za Sz. Pricheschanyem.

Duffa Kristusseva poszvetime:
 Telo Kristussevo zvelichime:
 Kerv Kristusseva napojme:
 Voda Kristusseva Szerdcza operime:
 Muka Kristusseva obiachime;
 O miloztivni JESUS poszluhnime:
 Vu tvoje Szvete Rane zkrime,

Ne-

Nepuztime nigd r od tebe razdrusitisze:
 Od nepriatela hudoga obztrime;
 Na zkradnye vure moje pozovime k-szebe,
 Y puztime k-tebe dojti,
 Da Te hvalil budem, y lyubil na vsze
 veke.

Jezero jezerkrat pozdravlyamte O prelyub-
 lyeni JESUS: molimte klanyajuchisze,
 O zkrovno Bosanztvo kakti moje visnye
 Dobro, kakti mojega Ztvoritelya, kakti
 moj czil zadnyi, y konec.

Ja ti hvalim od szerdcza, daszisze do-
 ztojal k-mene gressniku nevolynomu na-
 vernuti; blagoszlovlyen budi ada, y pre-
 hvalyen za tuliku lyubav izkazanu na vek
 vekoma.

O JESUS! ja tverdno verujem vsza,
 kojagod po Czirkve Sz. tvoje dajefs na-
 pervo, dasze veruvati imaju; ter za ovu
 Veru gotovszem dati Kerv moju, y vsze
 imetke zapuztiti.

Jasze uffam za ztanovito po tvoje ne-
 preszesne lyubavi, y miloszerdnoztzi za-
 dobitiszi Nebezku Korunu od tebe, ko-
 ju szimi od veka Ochinzkem ozkerble-
 nyem pripravil.

O JESUS! ja te lyubim zverhu vsze-
 ga iz vszega szerdcza mojega, y zlog
 tebe lyubim od szerdcza vsze lyudi tui-
 ko nepriatele, kuliko Priatele.

O Predragi moj JESUS! jasze kajam za
 vsze grehe moje, odurjavamje, y prekanyam

B 7

vech

vech, neg vsza zla oztala; hochu tulikaj rajši vsza preterpeti, kak tebe Boga mojega oszebujno z-ovem N. ali z-onem N. grehom rasaliti od szada vech.

O Gozpon, y Ladavec z vseh ztvo-
reny, ja tise izrucham vu ruke, y tvoje
Sz. Volye Bosanzke, y dokoncham tverd-
no od nye nigdar vu szreche, y neszre-
che, vu vezelju, y v-falozti, vu bogacz-
tvu, y sziromastvu, vu sivlenyu, y na
szmerti odztupiti.

O miloszerdni Otec! ja ti preporucham
vsze lyudi po Szvetu sivuche, oszebujno
one N. N. kak tulikaj vsze Duffe purga-
toriumzke, oszebujno ovo N. N. za vsze
ove aldujemti Jesussa Kristussa tvojega pre-
dragoga Szina, z-nyegovemi vrednoztmi
ter zaszluseni prez koncza velikemi, za
nyihovo oszlobodyenye, y naplachenye
grehov, y kastig.

O Deva Maria, y vszi Szvetczi ter Po-
mochniki! zahvalete na mezto mene vi-
szoko vassemu, y mojemu Jesussu za ovo
veliko Dobrochinenye, y zadobitemi po
vassch prossnyah oproschenye vszeh vu-
chinyenem lenoztih, te raztreszene pobos-
nozti vu ovom szvetom Pricheschanyu.

Ah vu tvoje preszvetete Rane O Jesus!
hitamsze, tamo nutre zkrime, y chuvaj-
me, ar ja selyim, y hochu vu nyih na
veke prebivati, Amen.

LITANIE,

Od Sz: Muke Jesussa Kristussa.

Gozpone szmilujsze.

Kristus szmilujsze.

Gozpone szmilujsze.

Kristus poszluhni nash.

Kristus vuszlisi nash.

Otec Bog nebezki, szmilujsze nam.

Szin Bog Odkupitel szveta: szmilujsze nam.

Szveti Duh Bog: szmilujsze nam.

Sz. Trojztvo jedini Bog: szmilujsze nam.

Jesus vu tvojem pochetku z-tugum y ztra-
hom napunjeni, szmilujsze nam.

Jesus z-Kervavem potom polejani,

Jesus z-vusi y z-lanczi ne nilo zvezani,

Jesus k-Anassu, y k-Kajfassu popelyani,

Jesus vu Oblichaj vodreni,

Jesus vszu noch obssanyeni, pospota-
ni, y oszmehavani,

Jesus od Herodesa z-belum szvitum
obssanyeni,

Jesus ztrassno bichuvani,

Jesus z-ternyem korunjeni,

Jesus ranyeni pred lyuczto dopelyani

Jesus na szmert Krisa prosseni, y ob-
szudyeni,

Jesus Kris neszечи, na Goru Kal-
variu pelyani,

Jesus z-rukami, y z-nogami na Kr.
prikovani,

Szmilujsze nam.

Jesus opozred dveh Tolvajev na Kri-
 fu viszechi,
 Jesus na Krisu obsanyeni, blaznyeni,
 y ofzimehavani,
 Jesus na Krisu za tvoje Nepriatele
 molechi,
 Jesus zkrusfenomu Razbojniku Para-
 dyfus obetajuchi,
 Jesus tvoju Majku faloztnu Vucheni-
 ku tvomu Jannussu izruchajuchi,
 Jesus vu najveksseh Mukah od Otcza
 Nebezkoga zapuscheni,
 Jesus z-ocztom, y z-chemerom na-
 pajani,
 Jesus potlam kakofzi vsza izpunil,
 tvoj Duh vu Ruke Otczu prepo-
 ruchajuchi,
 Jesus z-Glavum nagnyenum na Krisu
 vmirajuchi,
 Miloztiv nam budi. Oprozti nam Jesus.
 Od vsze teskoche, turobnozti, y z-dvoj-
 nozti. Ofzlobodi nasz Jesus.
 Od jedne neszrechne ter vekovechne
 Szmerti. Obchuvaj nasz Jesus.
 Po tvoje boleztne Muke, suhke Szmerti,
 Kervaveh Ranah. Ofzlobodi nasz Je-
 sus.
 O ti Agnyecz Bosji, ki odnassas grehe
 szveta. Oprozti nam Jesus.
 O ti Agnyecz Bosji, ki odnassas grehe
 szveta. Poszluhni nasz Jesus.
 O ti Agnyecz Bosji, ki odnassas grehe
 szveta, Szmilujnamsze Jesus.

Szmiľujze nam.

Mo-

Molitva.
O premiloztivni Jesus! ja ti aldujem ove
 Litanie chez tvoje preszveto szerdcze tako
 chverzto, kulikogod najvech morem; y
 profzimte doztojaisze jednu jedinu Kaplyi-
 czu vuchiniti od tvoje Sz. Kervi, kojuzi ti
 zevszema lyublyeno prelejal; na Dobro me-
 ni dojti, da gressna Dussa moja po nye ochi-
 schena, y poszvetchena bude, Amen.

Molitva k-Razpetomu Jessu.

O Predragi moj Zvelichitel Jesus Kristus!
 Kojiszi za lyubav moju na Krisu razpet pre-
 suhku szmert podneszel, poniznote pro-
 szim! poszluhni ovu molitvu moju: y daj-
 mi vu szerdczu mojem vszigdar tebe seie-
 ti, selech izkati, izchuch szrečno najti, y
 najduch zverffeno lyubiti. Odtiraj od mene
 Duha oholaozti, nepuzti k-mene szvetzke
 zkupozti, v-gafzi vu mene ogeny nechizte
 lyubavi, y vszake jalnozti. Chuvaj vuzta
 moja, date z-jezikom nezbantujem, y blif-
 nyega mojega nevredim. Dajmi vu nevolye
 terplivnozt, vu zdravju chednozt, y vu vsza
 ke szuproti vchine Kerschanzku jakozt. Na-
 vuchime zemelyzka veszelja za malo der-
 fati, nebezka lyubiti. Tebe y dussu moju
 vredno prestimavati, y zvelichenye izkati;
 ar ti szam pitafs: kaj haszni chloveku, ako
 vesz szvet zadobi, ter ako zato dusse szvoje
 kvar podnezti mora? Pelyajme ada raven

po

po ztezah zapovedih tvojeh, y kaj od mene potrebuješ, obznanimi, da morem vuchiniti; arže k-tebi pravdeno obracham, y vu vszem selim tvoju szvetu volyu izpuniti. Vu te verujem, vu tesze uffam, tebe zverhu vszeh ztvarih lyubim, y selim te na veke lyubiti. Tebi preporucham dussu, telo, y vsze zkerbi moje, najmre pak ovu: da ovde morem tebi povolyno, y vernem szluga- gam tvojem zpodobno sivuch szrečno vumreti. Ah lyubljeni Jesus! neoztavime na mojem zkradnyem vremenu; nego puzti vu me Duha tvojega, z-kojem obraduj, y objachi zkrusenu dussu moju, da vsze nepriatele obladavši k-tebi na szud vezela, y zatem vu diku nebezku szrečna, y blasena dojde, Amen.

Molitva vszako vreme prikladna, vu kojojse oszebujne krepozti kerschanzkeh zadersavaju.

Klanyamtisze Bose moj! kakti ztvoritelu, y pervomu pochetku mojemu: selim, y shetujem k-tebi, kakti k-Bogu, y zadnyemu konczu mojemu: Hvalim, y postujem tebe, kakti najvekslega Dobrochinitela mojega: zazavam tebe, kakti szamoga Pomochnika, y Obranitela mojega.

Y zatofze tebi preporucham, ti me z-tvojom mudroztjum ravnaj: z-tvojom praviczum zdersavaj: z-tvojom miloszerdnoztjum

ztjum obraduj: z-tvojom dobrotum obchuvaj: z-tvojom moguchnoztjum objachi.

Aldujem tebi vsze moje mislenye, da bude k-tebi; govorenye, da bude od tebe: chinjenje, da bude poleg tvoje szvete volye: terpljenje, da bude zarad tebe.

Proszimte razizveti moj razum, da tebe y tvoju szvetu volyu razmem: objachi moju pamet, dasze z-tebe vszigdar zpomnem: vsugi z-lyubavjum tvojom, moju volyu, date zveršeno lyubim: ochizti szerdcze moje, y dussu poszveti, da tebi povolyno sivem. Zato dajmi vu molitve pravu pobosnozt: vu jelissu mertuchlivozt; vu pilissu treznozt: vu dusnom poszlu marlyivozt: vu szuprotivchinah terplivozt: vu zkussavanyu jakozt: vu zdravju chednozt: vu napredku poniznozt: y vu dobrom obechanyu ztalnozt.

O dobri G. Bose! pomozime, da morem presseszne grehe ovde oplakati, y zdoztajnum pokorum izplatiti: dojducha zkussavanya odvernuti: naglu naturu vkrotiti: zlu navadu oztaviti: na zlo nagenjenje pobolšati: tvoju szvetu volyu vu vszem izpuviti: krepozti kerschanzke dersati: tebi pobosno, Szvetczem tvojem zpodobno, blisnyem mojem pravichno, a meni hafznovito sivet, y dusse zvelichenye dobiti.

Pomozime, da morem obladati vszaku tela naszladnozt, z-ostrochum sivlenya: zkupozt z-dareslivoztjum: naglu szerdi-
tozt

tozt z-chednoztjum: lakomnozt z-mertu-
chljivoztjum: duhovnu lenozt z-ztalnum
pobosnoztjum: a mene, y gizdavoga du-
ha z-pravum poniznoztjum.

Y daga obladam, zato obechem ztarej-
šsem pokornozt, mlajšsem lyublyenu po-
moch, priatelom radozt: nepriatelom o-
profchenye: a vszem drugem dobru sivle-
nya peldu.

O Bose moj! dajmi tvoju oszebujnu mi-
lošchu; da morem vu te sivo veruvati:
vutešze tverdno ufati: tebe zveršeno lyu-
biti: mene zpametno odurjavati: a blif-
nyega vszakem nachinom na dobro po-
magati.

Opomenime, da morem dobro zpozna-
ti, kakti zpadlyivo, kajgodje zemelyzko,
kakje ztalno, kajgodje nebezko: kakje
kratko, y laslivo, kajgodje vremenito:
kakje iztinzko, y drugo, kajgodje veki-
vechno.

Zato G. Bose! ponizno te prošzim (ar-
šzi vekivechna iztina) navuchime šzvet-
zko blago, y vešzelye, kakti neztalno,
za malo deršati: a nebezko, kakti ztal-
no, y vekivechno, pravo preštimavati:
y za nyešze najbolye zkerbeti. Ter da-
šzi ovak za dušsu zkerblivo šivuch, šzre-
chnu šzmert prezkerbim: tebe pravich-
noga šzudeza, ovde z-dobremi deli ob-
mitim, y z-pravum pokorum zadovolim,
mukam peklenzkem vujdem, y vu diku
nebezku dojdem, Amen.

LITANIE,

*Blasene Devicze Marie Lauretanške
za šzrechnu šzmert.*

Gozpone šzmilujšze.
Kristus šzmilujšze.
Gozpone šzmilujšze.
Kristus pošzluhni našz.
Kristus vušzliši našz.
Otecz Bog Nebezki, šzmilujšze nam.
Šzin Bog Odkupitel Šzveta, šzmilujšze nam.
Šzveti Duh Bog, šzmilujšze nam.
Šz. Trojztvo jedini Bog, šzmilujšze nam.
Šzveta Maria, moli za našz.
Šzveta Bogorodicza,
Šzveta Devicz Devicza,
Mati Kristušševa,
Mati Bosje Miložti,
Mati najlepša,
Mati najchiztejšša,
Mati nevrášena,
Mati neozkrunyena,
Mati Lyublana,
Mati chudna,
Mati Ztvoritela,
Mati Zvelichitela,
Devicza kruto chedna,
Devicza poštenya vredna,
Devicza hvale doztrojna,
Devicza zmošna,
Devicza milošzerdna,
Devicza verna,

Zerczalo pravicze,
 Ztol mudrozti,
 Zrok nasse radozti,
 Poszuda duhovna,
 Poszuda postuvana,
 Poszuda veliko pobosna,
 Rosa zkrovna,
 Turen Davidov,
 Turen z-kozti Elefantove,
 Hisa zlata,
 Skrinya mira Bosjega,
 Vrata Nebezka,
 Zdravje betesneh,
 Zvezda juterna,
 Obramba gressneh,
 Obradoscha nevolyneh,
 Pomoch lyudih kerscheneh,
 Kralyicza Angelzka,
 Kralyicza Patriarzka,
 Kralyicza Prorokov,
 Kralyicza Apostolzka,
 Kralyicza Muchenikov,
 Kralyicza Zpovednikov,
 Kralyicza vszeh Devicz,
 Kralyicza vszeh Szvetczev,
 Agnyecz Bosji, ki odymles grehe szve-
 ta, Oprozti nam Gozpone.
 Agnyecz Bosji, ki odymlyes grehe szve-
 ta, vuszlissi nasz Gozpone.
 Agnyecz Bosji, ki odymles grehe szve-
 ta, szmilujsze nam Gozpone.
 Kristus poszluhni nasz.
 Kristus vuszlissi nasz,

Moli za nasz.

Go

Gozpone szmilujnamsze.
 Kristus szmilujnamsze.
 Otec nasz, &c. Zdrava budi Maria, &c.

Pod obrambu tvoju besimo, Szveta Ma-
 ti Bosja! prosnye nasse vu potrebochah
 nasseh neodverzi; nego vu vszeh nasseh
 teskochah, y nevolyah nasz pomozi; y
 od vszeh pogibelih nasz vszigdar oszlo-
 bodi, ti odichena, y blagoszlovlyena De-
 vicza, Gozpa nassa, Patrona nassa, Zago-
 vornicza nassa, z-tvo'em Szinom nasz po-
 miri, tvoiemu Szinu nasz preporuchi,
 tvojemu Szinu nasz izruchi.

Ÿ. Moli za nasz Sz. Bogorodicza.

℞. Da vredni poztanemo Kristussevoga
 obechanya.

Molemo.

Milozt tvoju proszimote Gozpone, vlej
 vu nasse pameti, da kizmo po Angel-
 zkom nazvezchenyu Kristussa Szina tvo-
 jega telo oblechenye poznali, po muke,
 y Krisu nyegovom na diku gore ztajanya
 zapelyani budemo. Po onom iztom Kri-
 stussu Gozponu nassem, Amen.

Ÿ. Moli za nasz Blaseni Joseph,

℞. Da vredni poztanemo Kristussevoga
 obechanya.

Molemo.

Preszvote Matere tvoje Zaruchnika Jo-
 sepha, prosnye proszimote Gozpone, da
 nam

nam budu na pomoch, da po nyegoveh
prossnyah dobimo; kaj z-nassum mochjum
pri tebi dobiti nemoremo. Koj sivefs, y
kralyujefs z-Otczem Bogom, y z-Duhom
Szvetem Bog na vsze veke vekov Amen.

Molitva k-Blasene Devicze Marie.

Zdravo Kralyicza, Mati miloszerdnozt
fitek, szlajt, y uffanye nasse zdravo; k-
tebi krichimo pregnani szini Eve; k-tebi
zdihavamo zkuchechi, y plachuchi vu o-
ve szuzne dolicze. Nu ada Zagovorni-
cza nassa! one tvoje miloszerdne ochi na
nasz oberni, y Jesussa blagoszlovlyenoga
szada vutrobe tvoje, po ovom pregnu
nam pokasi. O miloztivna! ô pobosna!
ô szlatka! Devicza Maria!

Ÿ. Moli za nasz Szveta Bogorodicza,

R. Da vredni poztanemo Kristushevoga
obechanya.

Molemo.

Vszamoguchi vekivechni Gozpone Bose-
kiszl odichene Devicze Marie Telo y Duf-
su, dabi ona doztojno Szina tvojega pre-
bivalische poztala po Duhu Szvetom pri-
pravil: dai nam to: da zkojesze zpomin-
ko n vezzelimo, snye pobosnum molitvum
dasze vezdassnyega zla, y szmerti veko-
vechne szzlobodimo, po onom iztom Kri-
stussu Gozponu nassem, Amen.

Tri Zdrava budi za szrechnu Szmert.
Z rava budi Maria.

O Sz. Maria prelyublyena Gozpa moja!
kakje Bog Otecz szvojum vszamoguchnum
Zmosnoztjum, tebe z-mosnu vchinil, tak
meni proszimte na szmertne vure pomozi!
y vszu szuprotivnika mojega oblajt od
mene odverni.

Zdrava budi Maria.

O Sz. Maria prelyublena Gozpa moja!
kakje Bog predragi Szin tvoj szvojum mu-
droztjum tebe tak napunil, da vesz dvor
nebezki szvetliv, t.k mene proszimte na
szmertne vure z-tulikum vere szvetlozt-
jum preszveti, y okrepi; dame ni jedna
bludnozt neoblada.

Zdrava budi Maria.

O Sz. Maria prelyublena Gozpa moja!
kakje Bog Duh szveti szvojum zverssenum
Iyubavjum tebe napunil, tak mene pro-
szimte na szmertne vure napuni z-tulikuma
Bosje Iyubavi naszladnoztjum, damisze
suhka szmert na szlajt preoberne.

Molitva k-saloztne B. D. M.

O Presaloztna Gozpa, y prelyublena Mai-
ka moja Maria! Jedino pod Bogom Dusse
moje ufanye; Proszimte za onu salozt, ko-

jufzi, iz muke Szina tvojega prijala, y za
 onu veliku lyubav, z-kojum zvelichenye
 naffe vszegde lyubleno, y verno ischests:
 dajmi tak chizto, y Bogu povolyno na-
 kanenye vszigdar imati; da vu mojem mis-
 slenyu govorenyu, (*navuku*) y vszakomu
 poszlu, nikaj drugo nekanim, niti neischem:
 nego szamo tebe y Szina tvojega Jesuffa
 Kristuffa hvaliti, dichiti, y vam povoly-
 no sivuch meni zvelichenye marlivo iz-
 kati, y negda szrechno najti, y k-tomu
 ponizno te molim zproszimi preszezneh gre-
 hov oproschenye y sitka mojega pobolssa-
 nye. Zatem pako chuvajme od szmertno-
 ga greha, od zpachke, od nechiztoga po-
 selenya, y od vszake duhovne, y telov-
 ne pogibeli; ter me nepuzti takvoga gre-
 ha vchiniti; kojibi Szinka tvojega zbantu-
 val, y tebe Draga Majka raztusil! Y kaj-
 ti zpoznavam vnoge odurne, y velike gre-
 he moje, zatosze iz Bosje lyubavi: za vsze
 ma'e, y velike kruto salujem, y ztalno
 pobolssanye, vszega sitka mojega tverd-
 no obechem. Ali kajti znam: da prez o-
 szebujne Bosje, y tvoje pomochi nikaj ne-
 morem; Zato Bogu y tebi ponizno pre-
 porucham denesz, y vszaki dan Duffu, te-
 lo; poszle, y vsze zkerbi moje, najmre
 pak zkradnyu vuru sivlenya mojega. O
 Mila Majka Maria! budimi ovde vszig-
 dar verna Pomochnicza, na szmertí moje
 ztanovita radozt, y na szudu Zagovorni-
 cza, Amen.

Molitva k-Szvetomu Josefú.

O Preodicheni Patriarka Sz. Josef! Je-
 suffa Szina Bosjega izebrani Hranitel,
 Marie Majke nyegove prechizti Zaruch-
 nik, Otec z y Pomochnik moj Predragi!
 K-tebi ponizno y milo zdihavam! ar znam
 da zmed vszeh Szvetczev, oszebujnu mo-
 guchnozt jeszi od Boga dobil: da vu vsza-
 ke nevolye, y potrebchine vszakoga ki-
 sze k-Tebi pobošno v-teche, pomorešs,
 braníšs, y pod ochinzku tvoju obrambu
 lyubleno primešs. Ada kakti Otec z Bog
 nebezki Szina szvojega Jesuffa Kristuffa, y
 Majku nyegovu Prechiztu Deviczu Ma-
 riu, na Tvoju zkerb je izruchil; tak y ja
 vu miloschu, y pod obrambu tvoju pre-
 porucham, Duffu, telo, sitek, szmert, y
 vsze potrebchine moje: da kakti Jesuffa
 vu mladoczi nyegove, na Szvetu budu-
 chega jeszi lyubleno y verno vodil; tak
 y mene vu putuvanyu sivlenya mojega,
 proszimte doztójajšze voditi; dame nigdar
 od Zapovedih, y volye Bosje ni malo
 bluditi nepuztišs. Budimi vu zkuffavanyu
 branitel, vu chiztoche, y pobošnoztí
 Navuchitel, vu nevolye razveszelitel
 y vu vszake szuprotivchine objachitel:
 Terme vu vszem sivlenyu mojem tak rav-
 naj; dami niti v-pamet nedojde, niti ra-
 zum nepomiszli, niti volva nepošeli;
 kajbi Jesuffu, Marie, y tebi nebilo po-
 volyno, a meni hafznovito; nego da z-

mojem mislennyem, govorennyem, y chinenyem vszigdar Boga hvalim, y dichim, y zatem ova preszveta imena pobošno zazavajuch: Jesus Maria Josef! szrečno iz ovoga szveta preminem, Amen.

Vu vecher pobošna navada na chelu

z-perztom napiszati je ova:

Jesus Nazarenzki, Kraly Sidovzki.

Napisz obladajuči, obrani naš od vsze-
ga zla.

Jesus Maria Josef, moja preszladka lyubav! z-vasse lyubavi hochu terpeti, z-vasse lyubavi hochu vmreti, vass (ssa) naj budem vezda, y na veke vekov Amen.

Zagovoritelov oszebujneh

Szveteh za vszakojachke
ztaľsse lyudi.

1. Bogoszlovczev Zagovoritel je Szveti Thomas Aquinanzki.
2. Vucheneh vu pravdah, iliti Prokuratorov je Sz. Ivo.
3. Diakov je Zagovoritelycza Sz. Katharina.
4. Jagarov je Zagovoritel Sz. Eustachius.
5. Malarov Zagovoritel je Sz. Lukach.
6. Brodarov je Zagovoritel Sz. Peter, y Mikula.
7. Ribichev Zagovoritel Sz. Benno.

8. Voj-

8. Vojnikov, iliti Junakov Zagovoriteli jeszu Sz. Juraj, y Martin.
9. Mezarov je Zagovoritel Sz. Lukach.
10. Lugarov je Zagovoritel Sz. Menradus.
11. Kamenarov je Zagovoritel Sz. Stefan.
12. Zlatarov, y Szrebernarov je Zagovoritel Sz. Eligius.
13. Kovachev, y Spolyarov je Zagovoritel Sz. Martin Dunstan.
14. Czimermanov je Zagovoritel Sz. Josef.
15. Tislarov, y Zrezachev Kipov je Zagovoritel Sz. Neo ztaracz.
16. Shostarov Zagovoritel je Sz. Krispin.
17. Ledrarov, iliti Kof-Delavczev je Sz. Barthol.
18. Vertarov Zagovoritelicza je Sz. Dorothea.
19. Musikashev, y Orgunashev je Zagovoritelicza Sz. Cecilia.
20. Tkalczev je Zagovoritel Sz. Udalrik, y Sebastian.
21. Szabolov je Zagovoritel Sz. Ivan Kerztitel.
22. Pivarov je Zagovoritel Sz. Florian.
23. Kmetov je Zagovoritel Sz. Isidor.
24. Vsze ztaľssev pako je Zagovoritel, y Pomochnicza preodichena Devicza M.

*Molitva, k-vsřakomu Zagovoritelu
nyegvoga ztaľssa.*

K-tebi o szveti moji NN. (ovdesze naj imenuje Zagovoritel) vtechemsze pro-

szechite iz vszega szerdcza, doztojajsze me vzeti za Sz. na potrebnoga obrambe, y nigdar me nezapuztiti: vu te poztavlyam ufanye oszebujno, vodi me poszledeh tvojih dobrot, y ozkerbi me takajffe da ja jednoga Boga bojechega sivlenya poleg ztaliffa mojega derfatifze mogel budem: odverni vsze pogibeli duffe, y tela mojega od mene, nit neodztupi od mene vu vszeh vremeneh, oszebujno na zkradnye vure szmertí moje, kadame vszi Priateli zapuzte, da ja k-selnomu Pogledu Bosjemu dozpeti, y z-tobum veszelitufze tam mogel budem na veke, Amen.

Preszveteh Zagovoritelov mali broj za vnogoverzte potreboche, y betege.

1. Za ochnu bol szveta Ottilia, y Lucia jeszu Pomochnicze.
2. Za zubnu bol szveta Apollonia je Pomochnicza.
3. Za gerla bol Sz. Blas.
4. Za kamencza, y bokov bol Sz. Liborius.
5. Za Vuloge je Sz. Stapinus, y Julian.
6. Za Vuh bol Sz. Aurelia.
7. Za Perfzi bol Sz. Agatha.
8. Za Verbanecz je Sz. Anton.
9. Za veliki betek, iliti opadaviczu Sz. Valentin.

10. Za

10. Za Szerdcza bol Sz. Theresia.
11. Za zimlicze bol je Sz. Martin.
12. Za griz je Sz. Florentin.
13. Za Kugu je Sz. Sebastian, Rok, Rosalia, y Karol Boromæus.
14. Za koliku je Sz. Erasmus.
15. Za zgublyene ztvári je Sz. Anton Paduanzki.
16. Za tesek porod Sen Sz. Ignatius Loyola, Sz. Margetha.
17. Za neplodnozt Sen Sz. Ferez od Paule.
18. Za Ogeny potiffit Sz. Florian.
19. Za Trezk je Sz. Donatus.
20. Za odgananye hudeh Duhov Sz. Magnus, Margetha, Ignaczi.
21. Za Szuffu zemlye, Sz. Scholastika, Sz. Pantaleon.
22. Za pomor Marhe je Sz. Firminus, Wendelin, Leonard.
23. Za vsze nevolye, y potreboche je najblasenejffa Devicza Maria: Sz. Josef poleg szvedochantzva Sz. Theresie.

Molitva, k-Pomochniku vu vszakoga potreboche Chlovek.

O Sz. N. N. (ovdesze Pomochnika, potrebocha imenuje) jate szada vuzimlyem ter odbiram za Pomochnika, y Zagovoritela vu potreboche ove N. y nevolye doztojajsze pri G. Bogu profziti, da mi vsze grehe moje, y hudobe: zarad kojeh

vſze zlo pripechamiſze, miloſtivno opro-
zti; y poſzluhnime vu ove moje potre-
boche, akoli ni na kvar Zvelichenya mo-
jega, poſzluhni. Telo, y duſſu izruchan-
ti o ſzveti N. N. da ti na zkerbi bude za
vſzigdar obrani vſſime od ſhegavoſtſi ha-
dobnoga Nepriatela, y da nigdar po kak-
vegod ſzuprotivnoſtſi od Boga mojega, y
Gozpona predragoga na veke nerazlu-
chimſze, nit neodztupim, Amen.

DE L II.

GOZPODAR HIŠE KAKŠZE

MORA PROTI SZVOJE ZA-

KONZKE SENE

PONASSATI

I.

Od negda joſche navadno je govorenje;
ni teſkejšega Reda od zakonzkoga, zta-
liſs zakonzki je tuſge, y boli ztaliſs; za-
radi toga nebiſze moral jeden ni ſenit, ali
pak akoſze ſenit hoche, naj takvu vze-
me, da ſnyum vech ſaloſtſi nebude imal,
kak radoſtſi: prenaglitſze naj tak vu
ovom: *Po dnevu kupuj ſenu, y platno, a
drugach kupiſs veliku tugu prez blagoſzlova,
y veſzelya.* Iſchi vu ovom zbiranyu do-
bro-

brotu, a ne lepote; ar ova naberzom
prejde, a dobrota oztaje, jelzi pak more-
bit po Boſje pomochi dobro izebral, tak
dobro zkerbiſze, da vu dobrom hotenyu
vſze obchuvano kak ovoga ztaliſſa do-
ztojeſze, bude prehadyalo.

2. Zkerbiſze marlivo, da lyubav ztal-
nu imaſs proti ſene tvoje, razumnoſze po-
naſſaj, da ona nebude z-roka imala, od
tebe lebud kak odztupiti beſech.

3. Kadatiſze zlatenicza od jada zdife
ſzuproti nye, poglej na perzten, kogalzi
nye nazochi pred Meſnikom na cheter-
ti perzt poztavil; kakſzi po nyem obe-
chal, daju hoches verno ztalno te ſzer-
cheno lyubiti, dajuchi znamenye da k-o-
nomu perztu je ſila jedna Szerdcza nape-
lyana.

4. Ako imaſs tvoju Senu opomenuti,
ali moraſs, za kakovu regresku, tako ju
opomeni z-dobra, zrazlogom, oznaniſſi
je z-tihemi rechmi tvoje kanenye, y ho-
tenye, natuliko, da ona ſzvoju krivnyu
zpozna, nit po tvojem pokaranyu ne-
razchemeriſze zbantuvana neſtechalſze po-
tiſſit, ar jedna rech z-dobra vech opravi,
kak vnogo drugeh oſtreh.

5. Jeden drugomu mora odpuſchati, y
prepuſchati negda: ſena tvoja vuſgana te-
zavzeta od ſzerditoſtſi, teda primuchi, od-
puſtſi, ar razumnejſſi odpuſcha: daſz zavez
nepretergne: Jelzi pak ti razjadilſze, ſe-
na primuchi: ar ako dva vihra zkupaſze

vudre, bude chez chaz trezkalo. O dabi na ovo pazili Zakonzki, nebi tulikeh salozti imali vu ztalissu szvojem!

6. Jako je nedoztojno ter neprilichno pred Lyudmi drugemi spotatisze, zplodech desgya plohu, y zblujuch merzka imena jeden na drugoga, to tebe, y Senu tvoju chini poteptane ter pospotane pri drugih chujucheh ova: akoli y imas kaj szuprot nye, pocekaj bolise prilike.

7. Nemoras vszejdom vszega na zlo obrachati, kad kaj vidis, ali chujes, neg male regreske, zlochezte navade, negda chez perzte poglej na sene tvoje, ar *Ki nezna priterpet, on nezna kralyuvat, nit gozpodarit.* Smehka je, tak neobteriszuj z-teskem te velikem delom, nit je nesalozti, ali zlo derfi, ar ova dela Porodu jeszu jako skodliva, y doztakrat zrok, da rodi dete mertvo, ali Porod neszrechen pripetisze pervo vremena.

8. Med tobum, y senum tvojum prehadya kaj otajnoga, nerazglaszuj toga pred drugemi; neg poleg navadnoga govorenja ztoj: *pazi dobro komu moras kaj zausati:* lyudi poszlussajuchi za teda z-tobum derfali budu mozibiti, ali potlam gde tebe nebude, vnoga budu, y vech raznassali, jednomu, y drugomu prigovarajuchi.

9. Ona kojasse pri gozpodare zkupa za Hisu, moraju biti obchinzka senum zkupa, zmed ovoga blaga nemoras zapira-

pirati pred senum, kak pred jednum deklum; ravno tak sena nemora musu vzi-
mati, te zkrivati, ali drugach po zlu metati.

10. Vu potrebochah nezapuschaj nye, neg daj joj kaj potrebno je vu Oprave, ali Hrane kulikosze priztoji poleg ztalissa y premoguchnozti, da nebude zroka imala, sta skomcze vzimati, ali drugam nosziti. Da vsza z-jednum rechjum povem: proti sene tvoje ponassajsze vu vszeh tak, kak selis ti, dasze ona proti tebe ponassa, ter ovak vu Hise, y zakonu nebude salozti niti tuge, neg obodvem dobro.

DEL III.

GOZPNDAR HISE KAKSZE

DERSATI MORA PROTI

DETCZE SZVOJE.

I.

Nepuschaj male Detcze, ako je imas, pri Matere lesati, zbogtoga: kajtisze zadussiti lahko mogu, kaj szej vechkrat pripetilo: nit vekise, Detcze neterpi vu Hise, kade vi dva lesite, dasze kaj zloga nenavuche.

2. Marlivo, pazi dasze od Mladozti k-dobru privuchaju, lepo derfechasze y sznasno,

zato moras ti pred nyimi derfatizze z-dobrum peldum, a drugach hochefs malo opraviti snyum: ar on najbolssi navuk daje, koj podvucha z-delom kasuch, kaj od drugoga hoche imati.

3. Perva Mladozt je zvedlyiva, rada izpitava, vsza hoche znati, zato mora jeden Detcze, kulikokrat izpitavaju vszigdar temel, ili glubnyu iztine povedati: morefze negda nekaj ztranzkoga te neprilichnoga rechi, liztor za videti, kaj budu od toga stimala, ali szudila Detcza, ali vendar nemorasze to snyum na guztom niti dugo vkanyujuch chiniti, neg zraven iztina napervo poztavit, ter z-ovakovem nachinom derfana hote berse detinzke zozuti czepelisse, pametna poztavivssi.

4. Moras Detcze guschekrat napervo donassati: da Bog je jedini, koj vidi vsza, chuje vsza, Dobra z-dobrom nadeli, zio pak kastiguje; nadalye podvuchajuch kaksze moraju proti Bogu ponassati: kakjeszudna znati potrebna za Sz. Veru, kak je Sz. Krisa znamenym poznamenuvatizze guztokrat pobosno izgovarajuch; vu Ime Otcza, y Szina, y Duha Szvetoga, Am. Znati nadolye Otecz nafs, Zdravu Mariu, Veru Bosju moliti: Deszetero Zapovedi Bosje, &c.

5. Detcza da verno z-rukami podignyenemi mole, gdagod imsze jezti daje najbolye k-obedu, y k-vechere: possilyaj nyu marlyivo k-Sz. Messam, k-Prodikam, y k-Na-

k-Navuku Kerschanzkomu, y kada doidu domov nazad, izpitavaj jeszuli kaj zapametila iz Prodechtva?

6. Terfizze marlyivo na to Detczu navadit da v-jutro, y vecher dohadyala budu k-tebe, y k-Matere po Blagoszlov, y onak obodva klechenyem zrukami podignyenemi dajte Ochinzki te Materinzki Blagoszlov y da vam obodvem za Obedom, y Vecherum ruke kussnu zahvalivssi za jeliss, y piliss.

7. Possilyaj Detczu, akoszu za navuk, marlyivo k-Skolniku, ali vzemi jednoga chednoga, koj ju bude podvuchal vsza potrebna, terga izpitavaj kaksze derse Detcza, jeszuli poszlusna, radalisse vuche Dobrote, y Piszma.

8. Moras vszaki dan od zacetka jelissa pri ztolu vuchiniti, kaj duhovnoga presteti od tvoje Detcze, dasze odtuda jeden razgovor hasznovit podigne med vami, y oztalemi tam: ali ju morefs izpitavat od Prodechtva ali vuko ime Lyudi hraneffe z-jeztvinami ovemi vremenitemi: ali morefs povedati, kaj denesz, ali zutra bude pripetilosse, kaksze chuje iz Sz. Piszma.

9. Dete ako kaj pravo nechini, opomeniga z-dobremi rechmi, pervo kakga kastiguval budess, ar negdasze vech dobra opravi z-dobra, kak zezla, ako pak to nepohaszni, vzemi shibu, znyum prisziliga da zpozna szvoju pregrehu valujuch da je

vre'no tepeno biti, nit neodpuschaj doklamgod sze vu pokorschinu nepoda: ako je krivo vuchem, iznassezto, pokastigujga razlosno, dasze nenavadi V. G. Lagat, Krazt, Potepat, &c. ali shakami bahajuch, tukuch po glave, po herbtu nit negazi po nyem znogami vsze Vrage gonech vu nye z-kletvami gorsseni od peklenzkeh.

10. Chednu te poszlusnu dechiczu morafs vechkrat pohvalit, y daruvat z-chim dasze obatriviu szerdchenejsse ponassajuchafze: zlochezte Detcze pak reczi, akobisze dobro te pobosno derfala; poszlusna bila, y nye bi prikazal kaj lepoga, y obechaj da hochefs, ako chedna budu te poszlusna, prikazati pohvalissi zkupa.

11. Zkerbisze da nyim del dasz blaga po pravicze vdoblyenoga ter imetka razdeliss, ar krivichno blago nistar nepohafsni, neg Ztarejsse, y Detczu possilya vu zkvarenje vekivechno znajuchu najmre da ni pravichno.

12. Oszebujno pazku noszi na Detczu tvoju, dasze lasi nederse, kletvi, blaznozti, vman pajdastva, pijanztva, tatbine, y oztaleh hudob: morajusze vszi vu Hise pred menyssum Detczum tak zkerbno derfati, da pred nyum nistar zla, ali nezramnoga negovore, nit nechine, arfze berse zla, kak dobra navuche: zbog toga G. Kristus govori: *Jaj onomu Chloveku po kojem zla pelda izajde van; koj jed-*

nomu Majkenomu zlu peldu, da bolye himzibile, dabimusze melinzki kamen na vrat obeszil, y ona sze v-topil vu Morju; kak da je na zlo jedno Dete dopelyal, pazi ada da ovde nezagressis.

13. Zevszema takaj zlo biloli, akobiti govoril izprichavajuchisze morebiti: *Detcza moja szu tak huda, vman neposzlusna; ja ju moram proklinyat; a ravno zbog toga, pokedobiszu vman, potrebuju vech Blagoszlova Bosjega, y tvojega, a ne kletvi tvoje, dapache znaj, daszu ravno zato zla, y huda, kajti nyu proklinyafs, ar mozebit szusze od tebe privadila kleti, y priszegati laslyivo, chujuch tebe rusno popevati naszleduju pelde tvoje.*

14. Klatarie nochne zevszema Detcze nedopuschaj: ar *koj nochne lyubi skrine, malo gda ima kaj vu pameti dobra, pobegne van kak jeden tat, pak dojde nazad kak jeden cherni karvan.*

15. Nadalye oszebujno pazi, ca vu knjigah nesteju kaj, kajbi nasla od krivoverztva, ali od drugeh nedoztojnoztih, kak nechizta lyubav, szmerdecha Lotria, nahadyafze vu krivoverzkeh knjigah, ar jedno priprozto Dete lehkosze na zlo dopelya.

16. Navuchaj Detczu tri szlove ove, C. M. V. toje chedno da bude Dete, y pobosno proti Bogu: Marlyivo vu vszagdassnyeh opravilah duhovneh, y telovneh veszelo vu poszluhu, y szlusbeno proti vszakomu.

17. Obderfal ova ako budefs, hochuti rechi na kratkom: da budefs veszelje, radozt, y pomoch imal nuter do ztarozti tvoje zadovoljen obztojechi snyum na vsze ztrani; nevuchinifs ti toga, lahko zadobifs tugu na mezto radozti; dapache ako ovoga nebudefs obderfaval zalenivssi ov navuk, opadefs v-Pekel, y Detcza za tobum naj lese. Ter ako ti y sivel budefs chedno szamo za te vendarize morefs zkvarit zaradi Detcze zlo odkojene, zkerbisze ada moj hisni Gozpodar, tak za detczu tvoju, da ti nebudu na obffanozt, G. Bogu na odurnozt, Szvetu ovomu na nepodneffeno breme, y Peklu na vekovechno zefganye.

DEL IV.

GOZPODAR HISNI KAKSZE

MORA PONASSATI PROTI

SZLUSBENE DRUSINE.

I.

Marlivo pazi, da prijemlyefs szerdcenu verno, y znanu Drufinu vu Hisu tvoju izpitavaj od perve Gozpodarov, y Gozpodaricz, kakszufe dersali pri nyih niszuli klatessi, proklinyavczi, Blazniki,
Lo-

Lotri, ali raznassajuchi ztvvari vidyene, vidyene novine, ogovorlivczi, niszuli nezdravi, y morebiti drugach hudobni Lyudi, razglaszajuchi krivichne, y pravichne.

2. Imafs tak vmanye Lyudi v-hise, pazi dobro na nyih, neveruj nyim vno-go, neg na dela, y ponassanye verlo glej, y kak berse morefs, odpravi nye od szeb-e, ar kade je vman drufina, tam nit szrecha nit Blagoszlov nemore biti.

3. Imafs pak chednu, szerchenu, te verno drufinu szluge, y szlusbenicze, tak je obderfi, nit nyih nepremenyaj, arsze malo gda kaj bolssega premeni: k-tomu premenanye malo kada kakvu hafzen donefze, ar doklamfze privuchi, vnogo vreme prejde y poszli z-delom zaoztanu.

4. Z-jeliffem, y piliffem morafs je ozkerbeti poleg nyihove potreboche: arsze veli obchinzki, kakova je hrana, takovo delo.

5. Plachu nyihovu vu pravom vremenu daj nyim, dobro pazi, da plache ne zapiju, ali drugach lebud kak nepotrosse, ali ako te profze szami da nyim peneze zaszlufene chuvafs, to rad vuchini: ako pak nazad je profzili budu, daj nyim je marlivo; ar ovak ti budu veruvali, y da drugda, poszle tvoje verno opravlyajuchi, ter ovak ponassajuchsze dobifs lahko szlusbenu drufinu za oztalo vreme.

6. Drufinche szlusbeno ako naglo z-betefa, negoniga taki iz hisze, neg ozkerbiga

biga z-potrebnebi za ozdravlenye, kuliko bolye morefs, je pak dug beteg prezkerbi kade drugde vrachtvo, ali priliku, dasze pcmore, to potrebuje Lyubav Kerschanzka.

7. Ono kaj hochefs drugi dan delat, povech drufine vu Vecher pervo; nit ni liztor obchinzki kakgod, neg vszako delo imenuj, ar drugach jedno naloseno morebiti overise, a drugo zaoztane, da ti drago nebude.

8. Vidis negda da tvoje poszle zapuschaju, ali lenosze derse, opomeni je perviput z-dobra, jako nemaraju, tak ostreifsega pokazise, ar prevech dober chini drufinu oszmehavatisze snyega, y vidisze jedno odviss tiho opominanye napol profsnya, zato chini ako hoche, ako ne, tak z-lehka oztavi: odkud potrebno je vmanozt kastigati, a dobro naplatiti, ovak budu vsza na ruku isla.

9. Morafs guztokrat na dobro nagovarati, ni vszigdar burkatisze, da naj verno szluse, selechi oszebujno da z-tobum zvelichena bude: ar Sz. Piszmo govori; *Ako gdo na szvoje navlaztito vu Hse budu che nema zkerbi, on je Veru zatajil, y gorssi je od Nevernika: 1. Timoth. 5.*

10. Zkerb imaj marlivo pazech, jeli hode po Nedelyah, y szvetkeh Sz. Messie poszluffati, Prodechtva, y pozte prepovedane jeli obdersavaju: tersze zpo vedaju, y pricheschaju vechkrat, ako je

vu jednom, ali vu drugom krive iznajdes, pokaraj je ostro: ar ako drufinehe tvoje vu chem zagressi, kajsi ti mogel prepRechiti, a nisi maral, ono zlo bude tebi od Boga pripiszano morajuchemu z-vremenom tesek rachun dati.

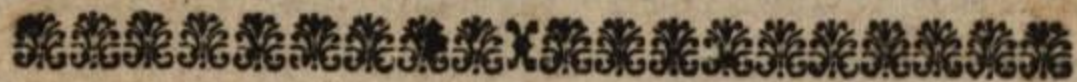
11. Morafs marlivo paziti, jeli drufina rada kune, priszese, blazni, krade, vkanyuje, ogovara, neszramno govori shalechise pred detczum navlaztito, jeli po nochi van hodi, ali koj zader avasze pri szlusbeniczah v-komoricze, kada zpe, ali po szumlyiveh meztah na szamom govori.

12. Neponassajsze tak szuprot nyim, kajbite odurivali, neg bolye, date lyube, vechkrat govori prazno snyimi, vuchini takaj, dasze, y detcza tvoja proti nyim taki derse. Proklinyat nyih ni delo Kerschanzko, teptat, szramotit, pflanit, merzka imena z-devat, nejmenujuch nyih z-lemi Kerztnemi. Ova tebi skode, y szlugam te szlusbeniczam: tebi pokehdob duffno zpoznanye raniss, a nyim pako, kajti tverdokornejsi vbivaju.

13. Ako je takva drufina neszlosna, prezkerbi, da szlosna bude dobrosze med szobum razumecha, ar kade szu karke, y nazlobi, tam je Shatan, niti ni szreche, niti Blagoszlova tam. Neszlosnozt dalye zrokuje, da jedno drugomu na szramotu poszle opravlya tebi velik zavdaju che kvar.

14. Dopelyaj ovu hvale vrednu navadu v-hisu tvoju, da v-Szobotu vecher, vsza drufina zkupafze zpravi, ter Chifzlo ali Letanie Matere Bosje pobofno moli; odredi, da jedno zmed tvoje detce napervo moli, kaj tebi szamomu bo-lye priztojisze, ako szam pred nyum molil budefs, a vsza za tobum, ne naglo klepetech, neg polahko lepo teda ufajsze da budu vsza G. Bogu vugodna, y tebi jako hafznovita za Duffu, y Telo.

DEL V.

KAKSZE JEDEN HISNI GOZ-

PODAR PONASSATI MORA PRO-

TI SZUSZEDOM SZVOJEM.

I.

Lyubi tvoga Blifnyega, kak szamoga szebe, Blifnyi tvoj ni szamo Szufzed je tvoj, neg takaj Turchin, Poganin, tvoj takaj nepriatel; ar Chlovek vszaki ima Boga za Otcza, kakgod y ti: vszaki je odkuplyen od G. Kristuffa kak y ti; za Nebo je vszaki ztvorjen, kak y ti; tak lyubi vszakoga, pokehdobga Bog lyubi takaj. Vuchini drugomu, kak felifs, da

y

y on tebi vuchini dobro: nechinimu ono kaj ti nebi rad, kajbi on tebi vuchinil, ovaksziti Zapoved Gozponovu izpunil.

2. Czilyaj vszigdar tam, da z-tvojem Szufzedom vu dobrom priatelztvu sivefs; ar jedno szufzedztvo nepriatelzko more vnogo naskoditi, na vsza bude tvoja gledalofze dela, y pozle gledalo z-gerdem okom, y zespotavanya nezfali vszakojachkoga zverhu tebe.

3. Vidifs ti, da Szufzedztvo po tebe, ali po tvojih je zbantuvano, paschifze vsze idom ovo na dober put dopelyati, ali z-dobrem govorenym, ali z-kakovum szlusbum vugodnum.

4. Szufzedi profze kaj od tebe, nezkrati nyim zlehka, ako more biti prez Kvara tvoga, ar poszlufenye takvo, vleche k-szebe hotenye, y dobru volyu, kak Magnet Kamen selezo: ako pak nemorefs poszlufiti; chlovechki zprichajsze te priatelzki, pokazuchifze da ti je jako fal, kaj nemorefs tuliko, kuliko bi rad z-drage volye.

5. Nazlobujete tvoj szufzed prez danoga zroka, ti nyega nenazlobuj kak dabi bil Nepriatel, neg pozdravlyajga lepo, ako ti ni nezahvali, zprichavajga pri szebe miszlech: *On nezna kaj chini;* ter moli za nyega, pomozlga, vuchem premorefs, ako te prem nit neprofzi, nit neche zahvalit. Dobroga hotenya tvoje; a nezpoznavava, vrega Nebo zpozna naplavivfi tiga.

6. Ko-

6. Koji vuffesza biradi tvoja napuniti z-govorenym vnogoverztnem priffepavajuch, ogovarajuch, ter tebe podufzavajuch fzuprot Szufzedom, nepofzluffaj nyih, neg je van zpravi iz hife tvoje, ar ovi iz muhe chine doztakrat jednu Gamilu, iz tenkoga koncza, jedno debe-lo vufe mornarzko za razbiti fzlofnozt, y priatelztvo. Oni prevzetno fzmedu pred tobom razglasziti, druge omraziti, y pocherniti, tak veruj da y tebi vuchine pr d drugemi.

7. Prilizavczev nepofzluffaj, ar *koz Prilizavcze rad poszluffa, on daje van, da je szlaboga razuma*: nifze takov nemiluje, ako guztokrat dojde na fzvetlo, kadfze ni chuval. Moj dragi kajtife vidi zakaj te drugi hvale okolu obhadyajuch, kaj ftimafs? zaizto ni za drugo, neg kajbite radi na kaj napelyali, zadobivifi od tebe chazt kakovu, penez kuliko, ali kaj drugoga. Ako te pak hvale? znaj da liztor z-jezikom, a v-fzerdczu zefotavajufze. Neveruj im ada niftar: arfzu ovi *Vapczy one pticze Shatanove iz kojeh on govori za dopelyat vu greh, kak jenkrat je vuchinil vu Paradisuffu.*

8. Szufzedi tvoji jefzu fziromaski, nederfi za nemar, neg pomozi im dobrem navukom, kakbifze mogli pomochi vu nevolye fzvoje: daj im kuliko premorefs, ar ako bi ti vu onakve potreboche bil, ti bi takaj to felel od drugeh;
budi

budi fzeguren da za ludo milofzerden nebudefs: dareslivi G. Bog naplacha napi tek podan hladne vodiczze, kuliko belye jofche vekfle delo za lyubav nyegov izkazan.

9. Sziromaske podlofnike pufchaj pred fze rad, koji vtechufze k-tebe, neodganaj ih od fzebe tak lahko, neg dobrovolyno poszluhni je, vu nyihoveh nevolyah, y potrebochah, batrivi je, pomiluj, y zkerbifze ih pomochi, ovak hochefs do vek pohvaleno drevo poztat puno miloga fzada, od vszeh Szufzedov na veliko derfan budefs, y lyublen.

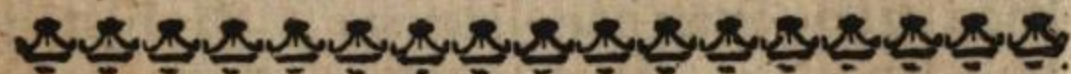
10. Vidifs ti da tvoj Szufzed zloga fivlenya fze derfi, opomeniga z-dobra: kada gdo opomene jednoga, da blaten oblichaj ima, najfze opere; zakaj nebitulik jffe onoga opomenul ki zablachenu duffu ima? rechefs, on toga nima rad: niftar nemaraj, liztor z-dobrem nachinom, y z-prilikum vuchini; ar jedno opominanye na fanom z-postenyem fzlofeno, primefze dobrovolyno od Krivcza: y rechi prek fzerdcza prejdu priatelzke doztakrat.

11. Vu ludzke chine, y poszle nepufchajfze, koji med mirovnemi, te fzvadlivemi lyudmi zdifufze, neg oberafze k-tvojem vratom: *Ki vu blato zkache, zblatomfze zasprihava; kifze messa med ehelyuzti ter med zube fzvinzke, nyega hote fzvinye zhruzttat: dapache tifzi do fzada*
zpc-

zpoznal morebit doztokrat, da on, kisce je mešsal vu nepotrebne tugye pošle y ztvori, zadoztašzi je neprilik obeszil na vrat.

12. Ako te gdo za kakov šzvet izpitava, y navuk, tak glej na to dašze neprenaglifs dajuchiga: iznajdeš ti da z-tvojem šzvetom ništar neopraviš, negšze liztor omarziš, tak je bolye, da mu-chiš; ako te pak šzili gdo damu šzvet daš, tak šzvetujmu, kak vu dušnom zpoznanyu nahadyaš pred Bogom pravo: te mu reczi k-tomu; *Ovo je moje kanye, y šzvet, a ti chini kajtišze vidi: ovem zakonom nevpadeš vu krivnyu, koja bitešze mogla prieti, y na tvojem vratu izrazti.*

DEL VI.

MALI HISTORIUMZKI KATEKISMUS, ILITI NAVUK ZADERSAVAJUCHI VU SZEBE PRIPETCHENYA VNOGA IZ SZVETOGA PISZMA POBRANA.

Od Ztvorenya.

Pitanye. Gdo je Szvet ztvoril?
Odgovor. Bog vřzamoguchi.

P. Iz

P, Iz štaga je ztvoril?

O, Iz ništar, ar pervo toga ništar ni bilo, kak jeden mrak.

P, kakoga je ztvoril?

O, Z-rechjum šzvojum, y z-voljum.

P, Kadaga je ztvoril?

O, Letto chetiri jezera pet zto, y drugo pred Kristuřevem narodyenem, je da nekoji piřu vech let, nekoji menye.

P, Zakajga je ztvoril?

O, Na šzvoju diku.

P, Kaj je najpervich ztvoril?

O, Na pochetku je ztvoril Nebo, y Zemlyu, potlam oztala ztvorenya, y k-zadnyemu Chloveka.

P, Iz šta je pervoga Chloveka Adama vuchinil?

O, Telo je iz blata vuchinil, a Duřu pak je iz ništar ztvoril.

P, Zakaj je Bog ztvoril Chloveka?

O, Da Gozpona, y Boga zpozna, y lyubi šzvojega.

P, Iz šta je pervu řenu Evu na kip vuchinil?

O, Iz Adamovoga rebra vu Paradifumu, koje iz zpechega Adama G. Bog van vzel je.

P, Zakaj pak to tak vuchinil je?

O, Zato, da ju Adam bi lyubil, kakti del řzebe řzamoga.

P, Kaj je bil zemelzki Paradifus?

O, Bil je jeden lepi te veřeli Vert, vu nyem imaliřzu řzlobořchinu od vřzako-

D

ga

ga szada jezti, zvun szada onogo Dreva, vu kojem zaderfavaloszeje zpoznanye zla, y dobra, koga mi je bil G. Bog prepovedal jezti.

Od greha pervoga Chloveka.

- P, Gdo je Shatan, iliti Vrag?
 O, Angel jeden bil je, terfze je zval Nathanael, kako pak berse szuproti Bogu ztvoritelu szvomu poztavilsze je, taki bil je zevszemi nazledniki szvojemi iz Neba dole v-Pekel hitchen.
 P, Kadaje Pekel bil ztvorjen?
 O, Ravno onu vuru, gda je Vrag pomiszlil szuprot Bogu poztavitisze.
 P, Kaj je nyegov poszel, iliti zkerb?
 O, Poszel vrasni ni drugo, kak lyudi izkuffavati dabisze szuprot Bogu podigli, zafantitisze nad Bogom, daga je ztiral iz Neba.
 P, Kak je on pervoga Chloveka na grehi dopelyal zkuffavajuch?
 O, Zkrilsze je vu jednu kachu lepo nagovorivsi senu, dabi prepovedani szad jela.
 P, Kaj teda je sena vuchinila?
 O, Ona je jela, y musa je nagovorila, da je okuszil jabuku zagriznuvsi.
 P, G. Bog kaj teda je rekel na to?
 O, Kachu je proklet, Adama pak, y Evu iztiral je van iz Paradisufa.
 P, Je ada tuliko ztalo vu zagriznyene Jabuke?

O,

- O, Kuliko vu szebe ni vnogo ztalo, ali nistar; Bog je pak prepovedal za pokazat, kak je Gozpodin jedini on, y hochelimu Chlovek pokoren biti.
 P, Z-kojem nachinom jesze moral ov greh zbriszati nepokorschine?
 O, Po Chlovekom poztajenyu Szina Bosjega na szvet dojduchega.
 P, Odkuda to znati morefs zaztanovito?
 O, Morem to pokazati iz Sz. Piszma.
 P, Kaj ada govori Sz. Piszmo?
 O, Govori ovo: da iz senzkoga zpola jeden lze rodi, koji ne kache potreti glavu hoche; to je to, Odkupitel Szveta, koji dojde jednu dobu, za porusit jakozt vrasju, da vech oblazti nebu imal naskodit.
 P, Kakfzu siveci za grehom vuchinyem Adam, Eva, y oztali Szini?
 O, Nevolyno zevszema jako telovnem, y duhovnem zakonom; ar telo bilo je podverseno betegom, y szmerti, a dusfa pak priproschine, y vnogetherztem poselenyem.
 P, Kaj je poselenye?
 O, Je jedna lyubav neszredna szameh naz, koja naz od Boga ztvoritela dragoga odvracha, kajbiga vech ne-lyubili, kak naz szame, y odovud vszi grehi izhadyaju pelyajuchi naz na szmert vekivechnu.
 P, Greh nyihov jeli takaj na szine, y kchere nyihove doffel?

D 2

O,

O, Doffel je na nyihovu detczu: ar pokehdo Adam, y Eva ztopram za grehom vuchinyenem jezsu detczu imali: y onak bilafzu rodyena na onu iztu nefzrechu te falozt, vu kojefzu szami bili, y za nyimi mi vfzi, na tuliko dafze vfzaki Chlovek v-grehu rodi, kakti Nepriatel Bosji.

P, Kaksze ov greh zove tuliko zla zrokujuchi?

O, Iztochni greh; zovefze, kajti od Adama kakti od glave chlovechankoga Pokolenya zadobivafze dozta faloztno.

P, Adam, y Eva kak dugo sivelifzu na fzvetu?

O, Adam sivel je devet zto, y trideszet let, Eva sivela je devet zto, y cheterdeszet, tak je bila Vdovicza deszet let.

Od Grehov razlejanya: iliti Potopa obchinzkoga.

P, Kakszufze zvala pervá detcza Adamova, y Evina?

O, Zvalafzufze Kain, y Abel.

P, Kakszufze ova dva ponafala?

O, Kain bilje hudoben, a Abel pak mlajfji Bogabojechi: obadva ova kadabi G. Bogu aldove nyihove darovali, Abelov aldov bil je Bogu vgoden, y ogledafzeje na nyega, a na Kajnovoga ni; zato iz nenavidnozti vubil je Abela.

P, Kak je potlam bilo z-Kainom kad biga bil vubil?

O,

O, Abelova kerv je krichala za fantenye k-Bogu, y Kain buduchi od Boga proklet, trepechiuch od ztraha szim tam besal je, doklam teda vu loze najden, y derfan za Zver od Lameka v-ztrelyen besse.

P, Lyudi jezuli vfzi tak hudobni bili kak Kain?

O, Bilo ih je vech zleh kak chedneh. Detcza Sethova (koji besse Adamov Szin) bilafzu iztinaje Bogabojecha, potlam pako bifze bila z-hudobnemi senami ofenila, poztalafzu hudobna, y ona.

P, Ni ada bilo nikoga, ki bibil G. Bogu povolyen te zaprieten?

O, Nigdo nebesse zvun ztarcza Noe imenuvanoga.

P, Kak je kaffigal G. Bog teda ov greffni Szvet?

O, Potop je pozlal cheterdeszet dni, y tuliko nochi vuchinil je ztraffno tak desgyti, da je voda petnajzt fesnyev zverhu najvifsejffeh gor izefslabila: zatem opala je voda vu fzedmom Meszczu, y Arka poztavilafze je na brege Niphatianzke vu Armenie Orfzagu.

P, Jezulifze vfzi lyudi potopili?

O, Zaizto jezsu vfzi zvan ofzmeh Person, Noe ztarcza, nyegve sene, y treh Szinov z-nyihovemi tremi senami: y zvun Zverja nekuliko.

P, Kaj je ona Arka Noeffeva bila?

O, Bila je Arka jedna velika chetvero vuglata, y pokrita vfza kak jedna skri-

D 3

nya,

nya, zgora viszoko imajucha za oduhu jeden obluk.

P, Kak bese za Potopom, jezuli bili znovich lyudi naztanyemi po Zemlye?

O, Po treh Szineh Noesseveh Sem, Cham, y Japhetu razsiriliszuze po Szvetu: zatozmo mi vszi Bratia od Adam, y Noessa buduchi.

P, Kam szusze ovi tri podali za temtoga?

O, Po szvetu razesliszuze kot sze im je videlo: od kojeh narodyeni szini nori hoteliszuze Turen (Babilonzki) zezidat zverhu oblakov, vu to ime da akobi josche Potop dosiel, oztalibi na Turnu szegurni od Vode: ali G. Bog zbog nyihove prevzetnozti pomessal im je jezike, da jeden drugoga ni mogel razumeti kaj je govoril; y onak nemo-guchi napreduvat vu zidanyu; razesliszuze po szvetu, Japhet szvojemi vu Europu, Sem vu Afianzki Orszag, a Cham vu Afrikanzki.

Od Ahrahama, y od drugeh Patriarkov.

P, Kaj je Zapoved nature, ali Narave?

O, Je razum, y duffno zpoznanje.

P, Kaj naz ova izta vuche pravdeno?

O, 1. Da nikoga nemoramo moliti klanyajuchsze zvun Boga. 2. Da nemoramo nikomu chiniti, sta mi nebi radi imali, Kajbisze nam od drugoga chinilo. 3.

Da

Da mi nassa nagnenya nezredna trapiti moramo zderfavajuch je od nichemurnozti.

P, Kadaje ta Zapoved naravzka, iliti naturalzka obdersana bila za potopom to je razlejanya greha med lyudi?

O, Obdersana bila je pri nekojeh szveteih lyudeh navlaztito pri Pokolenyu Semovem, iz koga Abraham bil je takaj, y nyega je G. Bog odebral tako daje snyim, y Zavez vuchinil, iliti mu obechal oszebujni dar.

P, Kaj teda najpervich G. Bog je zapovedal Abrahamu?

O, Zapovedal mu je szvoju domovinu kaldeju pri Babilonu buduchu zapuztit, y da naj ide vu Palestinu k-Potoku Jordanu, da morebit od poganzkeh Kaldeanczev nebisze premamil vu Bolvanztvo.

P, Kaj ada nadalye mu je obechal Bog?

O, Ovo: da on Palestinu onu izvu, ali Domovinu obechanya bi pripravil za Odvetke, po kojeh blagoszlavljenih, hotel je kajbi vszi narodi bili blagoszlavljeni od nyega dohadyajuchi.

P, Kaj je znamenovalo ovo odredjenje?

O, Je ovo: da najmre Odkupitel Szveta, mora dojt iz Pokolenya Abrahamovoga.

P, Kaj bese ono Zaveza znamenye Bosjega z-Otczem Abrahamom?

O, Bilo je Obrezavanye.

P, Gdo je bil Szin Abrahamov?

O, Isak je bil.

D 4

P.

P, Kaj je zapovedal Bog dabi z-Szinom szvojem chinit moral?

O, Zapovedal je, da Abraham ide vu Arabiu na jednu Goru, y onde naj Szina szvoga vumorivssi alduje, za izkuffati nyegvu Veru, y poszluh.

P, Abraham jeli teda pokoren bil ove chudne Zapovedi?

O, Ztanovito je, taki iduchi za izpunit vsze: kada pak vre pri Oltaru bil je vzel je mech, ili nos veliki zaposzechiga, doffedfi Angel bokazalsze je nyemu rekuch: zderfi ruku nefzechiga, neg jednoga Ovna za Isaka alduj, a nyegaszi sivoga obchuvaj, gdalifze bojifs Boga.

P, Kaj je ovo vsze znamenuvati moralo?

O, Ovo: da G. Kristus szebe za jednoga Janycza, iliti Gressnika pokazatifze mora med lyudmi, tesze puztit razpeti na Kris, vu to ime kajbi Chloveka od vekovechne szmertí oszlobodil.

P, Gdo je pak bil Jakob Patriarka?

O, Szin Isakov bil je.

P, Kuliko je Jakob Szinov imal?

O, Szinov dvanajzt imal je: y zvalifszusze; Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan, Nephtali, Gad, Afer, Isachar, Zabulon, Josef, Benjamin. Ter iz oveh dofslo je dvanajzt Pokoleny, vu kojeh zaderfavalofzeje vsze lyudztvo Israelzko: y ovi Szini zovufze vszi Patriarke, pokedob szu síveli pod pravdum te Zapovedjum narave, ili nature szveto.

Od

Od Szufanztva Egiptomzkoga.

P, Kakofze je zgodilo Josefú Patriarke vu Egiptomzkom Orszagu?

O, Brati nyegovi iz nenavidnozti, kaj vech je valyal pri Otczu Jakobu, kak oni, hitilifzuga vu jednu delgyeniczu, y zatem prodalifzuga Madianitanzkem Tergovczem, ki szu putovali vu Egiptomzki Orszag.

P, Kajsze je znyim pripetilo tamo?

O, Prodan je bil kak jeden szufeni jednomu Gozponu Putifaru imenom: sena nyegva mamilaga je na nechizto delo znyum, ali on nestechi toga greha vuchiniti, pobegel je od nye; sena teda iz jada zatufilaga je pri Putifaru, kako-bibil nye szilu vchinit hotel, zato vchilaga je neduffnoga vu temniczu zapreti nit krivoga dugo vremena vuziti.

P, Kak je Josef van izefiel, iz temnicze?

O, Pharao Kraly Egiptomzki jednu szenyu je imal, kak dabi szedem tuz eh volovzkeh matereh, od drugeh szedem mledneh pojedyeno bilo. Zato teda Josef kralyu je razlofil ovu szenyu ovak: kak najmre bude 7. let rodneh, a potlam drugeh szedem gladovneh na szvetu, toje nerodneh; zbogtoga szvetuval muje, dasze naj ozkerbi zagoda pfenicze veliku vnosinu zpravivssi za sze, y za vsze lyudztvo vu vnoge Hambare: odkud besse pozvan pred

D 5

Kra-

Kralya, y za Chaztnika ter ozkerbite-
lya poztavlyen vszega kralyeztva.

P, Kaj je vuchinil Josef szvojem bratom
na tuliku zmosnozt podignyen?

O, Proztal im je, y pokehdob velik be-
sse glad pri nyih, vuchinil je nyih, y
otcza szvoga zevszem pokolenyem do-
ti vu Egyptum, tam im bil je Or-
szag Gesse zaprebivalische odluchen.

P, Szinom ovem Izraelzkem vu Egyptu-
mu kajze je pripetilo potlam?

O, Pokehdob vnosina velikasze je po-
radyalo nyih, hote je pomenstat Kraly
on rod bojechisze Izraelczev, kaj-
bimusze nezpuntarili z-vremenom jaki
buduchi, zato je nye obterszit zkerbel-
sze z-teskemi deli, k-tomu vsze szine
nyihove zapovedal je potopit Habame-
nu Chaztniku szvomu.

P, Gdo je Israelcze teda negda oszlobo-
dil iz ove teske szlusbe te szufanztva?

O, Gozpodin Bog po Moyfessu.

P, Kaj je vuchinil Moyfes oszlobodivssi
iz oneh teskoch?

O, Vuchinil je liztor podignuvssi shibu
vnoga chuda, y kajti Kraly ni hotel
puztit Israelczev od szebe, zato Moy-
fes deszetera chuda je pokazal, ztra-
ssna kassigujuch Egyptus ostro. Pharao
Kraly k-zadnyemu prez rassen nemo-
guch tulikeh podnassiat bichev, puztal
je oditi lyudczstvo.

P, Kaj pak je G. Bog zapovedal Israel-
czem pervo, kakszu van izefsli?

O, Da moraju po nochi pervo kak izajdu
van, Janycza pojezti vuzmenoga, ter
ovo Vuzem znamenuje van izpelanye,
iliti oszlobodjenje iz szufanztva.

P, Kaj znamenuje ono oszlobodjenje
Israelczev, ili Sidovov?

O, To najmre: da G. Bog z-vremenom
vsze lyudih oszlobodi iz szufanztva ter
teske szlusbe vruga peklenzkoga.

*Od izpelanye iz Egyptomzkoga Or-
szaga szinov Israelzkeh.*

P, Kak vnogo bilo je Israelczev izpe-
lyaneh iz hude szlusbe Egyptomzke?

O, Bilo ih je shezt zto jezer prikladneh za
orusje muskeh glav, zvun sen, y detcze.

P, Kamszu ifsli, gdaszu vre potegnulisze
iz Egiptomzkoga orszaga?

O, Possliszu vu orszag Kananeanzki.

P, Kakszu presli chez cherlyeno morje?

O, Moyfes je vudril z-shibum po morju,
y teda vszejdom raztupiloszeje na dve
ztrani, ter onak lyudztvo preslo je, da
szi ni noge ni zmochilo. Kraly pak
Pharao z-vojkum szvojum podalsze je
za nyimi hotechy, y on prejti onak,
kakszu oni: ali kadje oposzred bil doffel,
vudril je Moyfes po morju z-chudnovi-
tum shibum, y teda je nazad buknuo
naglo, daszusze z-Kralyem vszi potopili
Egyptomczu vu nyem.

- P,** Od staszu síveli Israelczi onak putujuch?
O, Od manne nebezke, koju je za hranu vszaki dan G. Bog opadat vuchinil kak dabi desgyelo: ova hrana chudna takov tek davala je, kakovogagod gdo poselyel, ali sze zmiszlel nakaj vtechnoga.
P, Jezuli bili z-hranum ovum zadovolni?
O, Niszu, negszu morguvali hotech meszo imati: zato G. Bog poszlal nyim je vnosnu plepelicz, kojeszusze szame loviti puschale, ali vnogo jezer sidovov je pomerlo, kishu nye jeli lakomo, o-ztvarivssisze.
P, G. Bog kada nyim je dal Zapovedi szvoje obderfavat po Moyfessu?
O, Kada je petdeszet dan nyihovoga putuvanya bilo, dal je G. Bog Moyfessu na Gore Szinaj pod velikum germlyaviczum y szvetloztjum deszeter Zapovedi szvoje na dveh kameniteh Skrinayah ili Tablah popisane.
P, Kaj medtemtoga chinilo je lyudztvo ono
O, Bilo je szamovoljno, zprokssivssisze na tuliko daje zlejloszi iz zlata jedno tele, iliti kip telechi, ter onak klanya-loszeie nyemu moleche.
P, Movses doffedsi na to zlo delo kaj je rekel
O, Jako razsak ztivssisze szerdit poztal besse y puztil je po Zapovedi Bosje dvadeszet, y chetiri jezera pomoriti zmed nyih sidovov.
P, Zakaj je G. Bog deszeter Zapovedi hotel dati popisane?

O,

- O,** Iztinaje, da niszu nistar vu szebe zaderfavale drugo, kako pravdu Narave, ili Zapoved naturalzku. Pokehdob pak hudoba lyudih natuliko zraszla besse, dabisze lahko z-nye zpozabili: zato hotel je G. Bog ovu iztu dati nyim popiszanu na deszet ztrani razlofenu.

Od mira, y obechanya Bosjega Lyudztvu Izraelzko mu.

- P,** Kakszusze chinili Aldovi Bogu vu Puschine vu ztare pravde, iliti vremenu?
O, Nekojszu alduvali jedno marise, kakti szu voli, ovcze, y druga oztala, y za tem szuje zefgali zverhu Oltara.
P, Kadeje on Oltar bil?
O, Bil je pred Tabernaculom zvuna.
P, Kaj je to bilo za jeden Tabernakul?
O, Bila je Arka, iliti Skrinya mira.
P, Kaj nadaiye zkrovnoga zaderfavajaje vu szebe ona Skrinya?
O, Bila je Ladicza jedna od dragoga dreva vsza pozlachena zvuna, y znutra, vu koje bileszu dve Skrili, ali Table Zapovedih, y bila shiba Aronova.
P, Gdo je overiloval, y obzlušaval one Aldove?
O, Aaron veliki Pop nyihov; Nadab pak y Abiu; szini nyegovi niszu hoteli Aarona Otcza szvojega za viszokoga Popa zpoznati, negszu pocheli szami Aldov overilovati; ali ogeny duknul je van iz kadilnicz, y onak je naglo nyih zefgal.

D 7

P,

P, Kajzeje Kore, Dathanu, y Abironu pripetilo?

O, Ovi tri biliszu od zemlye poserte, si-
vi, a nyihoveh tovarushev bilo je che-
ternajzt jezer od ognya zkonchaneh na-
gloga, kajti niszu hoteli Moyseffa, nit
Aarona zpoznati za Poglavare nad
szobum.

P, Gozp. Bog z-chemszeje zavezal Isra-
elczem?

O, Bog obechal nyim je, da nyih bude
za szvoje lyudztvo dersal, vu Orszag
Kananeczki poztavivssi, y da zevsze-
mi napunit hoche Bogadztvi.

P, Kaj pak obechalo je lyudztvo G. Bogu?

O, Obechalo je da hoche lyubit iz vsze-
ga szerdca Boga szvojega, y nyegove
Zapovedi obdersavat, ter k-tomu pod
kastigu, da je naj zaverse, y vszemi ne-
volyami napunivssi obterszi, ako z-fale.

P, Jeli ov zavez y obechanye obder-
savano bilo?

O, Od ztrani Bosje bilo je obdersavano,
ar po szmertí Moyseffeve odluchil je
lyudztvu za szudcza, Josue poglavara;
po kojem vuchinilga je chez potok i-
menom Jordan, koj besse po chudu Bos-
jem vesz szuh vuchinyen, vu obechani
Orszag Kanaan zapelyati: kadabi pak
bili dosli vu obechanu domovinu, ter
szada vufivat tam pocheli, preztala je
Manna, ili Nebezka hrana dole opa-
dati med nyih.

P,

P, Kak je pak od ztrani lyudztva zavez-
ter obechanye obnastalosze?

O, Zevszema zlo, ar gdaszu vre vu obe-
chane domovine bili, zapuztiliszu G.
Boga szvojega guztokrat, podajuchsze
k-molenyu Bolvanov.

*Od Kralya Davida, y od nassega
predragoga Messiassa.*

P, Izraelczí kakszu ravnani bili potlam
kakszu vu obechani dosli Orszag?

O, Od szudczev ravnaliszuzse, potlam
pak hoteliszu Kralye imati.

P, Gdo je pervi nyihov Kraly bil?

O, Saul je bil, izebran od Samuela Pro-
roka za pervoga Kralya Sidovzkoga.

P, Koj je pak drugi nyihov Kraly bil?

O, David iz Pokolenya Juda.

P, Kak je poztal on Kralyem nyihovem?

O, Kada je Saul szuprot Filisteanczem po-
digssisze lesal z-vojkum vu taboru, ize-
ffel je van zpod Shatorov y tabora Fi-
listeanczkoga na polye veliki Risz Go-
liath zezavajuch vszaki dan Izraelcze
van. David josche mlad paztirez po-
dalsze je szuproti nyemu vzeimssi szvo-
ju prechu ter poztavivssi jeden kame-
necz vu nyu, koga zamahnuvssi batri-
vo obernuvssi prechu okolu szebe pra-
sznul je Goliatha v-chelo, y tela je o-
pal dole, zatem David prizkochivssi k-
nyemu glavu muje odszekel z-velikem
nyegovem Palassem. David je Kraly
bil

- bil vuchinyen potlam kakszu Filisteanczi bili vmorili Saula.
- P, Absolon lepi potlam kakszeje ponassal proti Davidu Otczu szvojemu?
- O, Jako zlo; arsze je zpuntaril szuproti nyemu, y ztiral Otcza iz varassa. G. Bog pak je kastigal kakti nezahvalnoga szina: ar je bil od Joaba Generala Davidovoga priszilyen pobechi, ter besechi naglo za duge laszi vlovlyen od szverfi hraztove tak dugo je viszel doklam szuga z-trojem kopjem prebodech vumorili vojniki szerditi.
- P, David kam je vuchinil Arku zaveza donezti?
- O, Vu Jerusalemszki varass, na breg imenom Sion.
- P, Gozpodin Bog kaj je negda bil obechal Davidu?
- O, Ovo: da nyegov odvetek na veke zverhu Bosjega lyudztva kralyugal bude.
- P, Jeli josche kaj vech bil mu obechal?
- O, Zvelichitel szveta da od nyegovoga Roda roditisze hoche.
- P, Kaj je to Kristufs, iliti Messias?
- O, Je ravno tuliko, kuliko dabi rekel Odkupitel, ali Zvelichitel.
- P, Kaj znamenuje ova rech, iliti ime Kristufs jos dalye?
- O, Znamenuje, namazan kak z-olyem oszebujnem mafusze, kadafze koruniti za Kralye imaju.
- P, Zakaj pak je ta navada?

O,

O, Zato: kajti David, y oztali Kralyi za nyim z-olyem szvetem jefzu namazani bili, tak teda y szada josche obderfavašze to.

Od Salamona Kralya, y od velike Czirke Salamonzke.

- P, Gdo je bil za Davidom Naszlednik, iliti prvi Kraly?
- O, Salamon szin nyegov, y ovak na redu bil je tretji Kraly Sidovzki.
- P, Kakov je ov bil, y kaksze je ponassal?
- O, Muder je zevszema jako bil, y bogat natuliko, da zkoro vsza od zlata, y szrebra jefzu bila. Tron, ali Ztolicza nyegva bila je shezt korachajev viszoka, vsza iz kozti elefantove, na kojem Tronu poztavlyeno je bilo dvanajzt oroszlanov zlejaneh iz chiztoga zlata, szedecheh okolu Salamona za pokazat Zmosnozt szvoju Kralyevzku.
- P, Salamon kaj je oszebujnoga vuchinil, buduch tak muder, y zmosen?
- O, Vuchinil je Czirkvu jednu zezidati v Jeruzalemu na bregu Sionzkom, onde bilo je trideszet jezer tafakov, oszemdeszet jezer kamenarov: szedemdeszet jezer, koj szu noszili na szebe vsza potrebna za podiganye Czirke od dreva, y kamena, &c. tri jezera, y tri zto szameh mestrov, kieszu delali, y vuchili druge te pregledali odredyujuch vsza poleg selenya Kralyevoga.

P,

- P, Kuliko je na ovu Czirkvu Salamon potrossil?
- O, Potrossil je szamoga zlata, y szrebra dve jezere milionov rad dareslyivo.
- P, Gdo je poszvetil gotovu teda Czirkvu onu?
- O, Salamon szam: kade je vuchinil vubiti szameh volov dvadeszet jezer, za Aldov, a ovacz, iliti ovnov zto y dvadeszet jezer: poszvetilo ovo Czirkve jesze oszem dan obzlufovavalo.
- P, Nili josche koje druge Czirkve zezidal?
- O, Nit ni, hotechy pokazat po jedne Czirkve, da szamo je jeden jedini G. Bog. Y jednu Sz. Vere zpoznanye, y sivlenye poleg nye jedine.
- P, Salamon je obztał vu Vernozti proti Bogu kak je bil zachel?
- O, Ni obztał, neg od sen poganinzkeh vu poganinzstvo zapelyan besse.
- P, Jelisze nazad k-Bogu obernul iz onoga zla?
- O, Tosze nemore pravo znati jeli nili zpokorilsze zpoznajuchi grehe szvoje.

Od Babilonzkoga Szufanztva.

- P, Kakoszusze potlam ponassali Kralyi vu Israelu, y vu Jude?
- O, Jako zlo; y akoszu prem od Prorokov pokarani bili, niszusze pobolssali, dapache szu preganyali Proroke, szmert nyim zavdajuch grozovito.

P,

- P, Kaj teda je G. Bog nyim rekel?
- O, Chakalje dugo vremena nye na Pokoru, k-zadnyemu izpunil je grosnye szvoje nad nyimi, zporuchane po Prorokoh.
- P, Kaksze je pripetilo varassu Jerusalemszkomu zbog hudob nyihoveh?
- O, Nabukodonosor Kraly Babilonzki porobilga je, posgal je Czirkvu on lepu te veliku, odpelyal je Sidovzko lyudztvo vu szufanztvo Babilonzko.
- P, Kaksze je lyudztvo tam dersalo, jeli odztupilo od G. Boga szvojega, ali sze je podalo vu poganinzstvo med druge Babiloncze?
- O, Sidovi obztałiszu vu molenyu jedynoga Ztvoritela szvojega sivuchi poleg pravde Moyseševe, akopremiszu bili oposzred odurneh poganinov.
- P, Jeli je chedneh, y Szveteš med nyimi bilo vu onom teskom szufanztvu kuliko?
- O, Bilo nyih je, med oztalemi bil je veliki Prorok Daniel: koj rekel je bil Nabukodonosoru zbog nyegove ohole prevzetnozti, dasze hoche na vola obernuti szedem let paszuchsze med oztalum Marhum po gorah, y polyah z-travum y szenom sivuchi.
- P, Danielovem trem vernem tovarussem kajze je zgodilo?
- O, Tovarussi nyegovi Ananias. Misael, y Azarias biliszu; ovi tri kadabisze bili

li

li branili da kipa Bolvanzkoga nehte molit, nit postuvat, koga Kraly na zpodobu szvoju vuchinil besse podignuti vu Babilonu obszudyeniszu bili, dasze moraju zvezani vu ztrašnu pech hititi, y zsegati.

P, Kajsze je pak pripetilo z-ovemi mladenczi?

O, Biliszu od G. Boga chudnem nachinom obchuvani, ni nedoteknyeni od ognya sarkoga, dapache popevaliszu nutre veszelo Boga szvojega hvalech, y tedaszu zdravi izesli van za zablennyem vszeh oneh, kishu tuliko chudo videli, y potlam chuli razumechi.

Od drugeh kojaszusze zgodila po Szufanztvu Babilonzkom Sidovem.

P, Gdo je Sidove odpuztil iz ovoga Szufanztva na nyihovu domovinu?

O, Czirus Kraly Persianszki potlam kak bi bil Babiloniu vzel: dopuztil je povernutisze nazad da naj idu Czirkvu popraviti, y ponovit, Varafs Jerusalem znovich v-terdit, y dozidat kaj porusleno besse.

P, Kak dugo bilo je ono Lyudztvo vu Szufanztvu Babilonzkom?

O, Bilo je dozta dugo najmre szedemdeszet let.

P, Jeli kaj hafznilo, daszu Sidovi z-drugemi Narod z-messani bili?

O,

O, Ztanovito vnogo hafznil je, ar pravdeni te jedini G. Bog bil je po nyih nazveschen, y zpoznan, za koga prvo nistar nishu chuti hoteli.

P, Gdo je prvi preganyal nye potlam kak bi bili oszlobodyeni iz Szufanztva zarad Vere y Szlusbe Bosje?

O, Antiochus hudobni Kraly Sirianszki, rodyen Gerk: on je zavzel Jerusalem Varafs, porobivši Czirkvu vsza zatepel poganinzkem zakonom, Aldove zavergal poteptavši; Sidovom vnozem zmert zavdal z-mukami ztrašnemi, gdasze nishu puztili zapelyati vu nyihovo, poganinztvo, nit nishu hoteli od Boga odztupit, nit od Szlusbe nyegove.

P, Gdo je ovomu hudobnomu Antioku szuprot sze poztavil?

O, Machabæus Judas imenom, y Brati nyegovi.

P, Jeszuli kaj opravili, tak batrivo razmiszlivšisze z-nyim Vojzku derfati?

O, Jeszu vnogo: arszu Lyudztvo oszlobodili od bremena poganinzkoga.

P, Sidove gdo je ravnal od ovoga vremena, vu kom vojzkuvaliszu szuprot ovomu, Kervoloku Antioku?

O, Je Hifa ova, iliti Rod Machabeanzki zmed kojeh nekoji, y Kralyi biliszu.

P, Gdo je nye znovich pod sze zpravil, y oszlabil?

O, Jeszu Rimnyani, koju szusze vszega zkoro Szveta Gozpodu, y Ladavcze bili

bili vuchinili : y ova vsza zdavna prvo Proroki jeszu im nazveschali.

Od Narodjenja Gozpona nassega Jesussa Kristussa.

- P, Gdo je Kraly Sidovzki bil pod Rimnyani gozpodujuchemi zverhu nyih ?
 O, Herodes bil je Aiscalonita, vu kom vremenu nadialiszusze Sidovi jako, da nazkorom ima dojtj Messiasa poleg vszeh Prorochantzvih.
 P, Koja je imala poztati Majka Gozpona nassega Jesussa Kristussa ?
 O, Je preblasena Devicza imenom Maria, naj szvetejsza zmed vszeh.
 P, Iz koga pokolenya, aliti Roda je bila Deva Maria ?
 O, Bila je iz pokolenya Jude, y takaj iz Roda ter iz Hise Davida Kralya.
 P, Gdo je nye Mus bil ?
 O, Szveti Jcsf, iz onoga iztoga Pokolenya iz kojega bila je ona.
 P, Kak nye je nazvescheno, da je Majka Messiasseva izebrana ?
 O, Po Angelu Gabrielu, koga je Gozpodin Bog k-nye poszlal, da je oznani.
 P, Kak je ona vu to chudo privolila ?
 O, Poklam kak je Angel szegurno povedal, da Divojka oztane, ter po krepozti Duha Szvotoga Majka poztati hoche, prez vsz koga ozkrunenya Divojachtva blagoszlavljenoga.
 P, Kajszeje zatem z-nyum pripetilo ?

O,

- O, Rech to je szin Bosji je Chlovekom poztal, v zemli telo nasse vu vutrobe nye.
 P, Kadesze je narodil nass Gozpon predragi
 O, Narodil szeje vu Betlehemu zvun Varrassa vu jedne Stalicze: chez ofzem dan bil je obrezan, y Jesus imenuvan.
 P, Kaj ovo preszveto Ime Jesus znamekuje ?
 O, Zvelichitel, iliti Odkupitel znamekuje.
 P, Kojiszu bili prvi Poganini dojduchiga moliti poklonivsimusze ?
 O, Kralyi tri biliszu Gaspar, Melchior, y Balthisar, koji od szunchenoga Izhoda k-nyemuszu dosli bili, kojeh szu tela vu Kolonie pokopana, postuvana od verneh oszebujno.
 P, Kajszu aldovali tri Kralyi lyublenomu Jesusseku tak daleko izkanomu ?
 O, Jeszu tri Dare: Zlato, Myru, y Temjan.
 P, Kaj ovi dari znamenuju duhovnem zakonem ?
 O, Zlato znamekuje Zmosnozt kralyevzku G. Kristussa, Temjan Bosanztvo Kristussevo, Myrha Chlovechanzku v- mertelnu naturu; nekoji premislyavaju, da zlato znamekuje Lyubav, Myra, traplenye tela y duha; Temjan pobosnozt. Drugi premislyavaju vu Temjanu molitvu, vu Myre pozt, a vu Zlatu Almostvo. Josche dale nekoji: vu zlatu Sziromastvo, vu Temjanu poszluh, ili Pokornozt, a vu Myre vekivechnu chiztochu.

P,

- P, Kaj tedaje Herodefs zachel razumech daszeje novi Kraly narodil ?
- O, Ov duhovni Chlovek potlam kak szumu povedali tri Kralyi, daszu dosli novoga Kralya molit klanyajuchsze, vuchinil je 14000. nedusne male Detchicze v-Bethlehemu, y okolu pomoriti nemilo, nekoji takaj vech rachunaju pomorjened od oveh jezer, zaufajuchsze da med nyum najdesze dragi nafs G. Kristufs zato y za drugda zla szu sivoga chervi Herodeffa pojeli, y onak je nezrechno konecz vzal.
- P, Jefufs kak je obchuvan bil vu sivlenyu ?
- O, Sz. Josef odpelyalga je bil vu Egyptomzki Orszag.
- P, Jefufs kakje najvekszi del szvoga sivlenya potrossil ?
- O, Sivel je podlofen preszvote Matere szvoje Deve Marie, y Sz. Josef.
- P, Josef Szveti jeli bil nyegov Otecpravdeni ?
- O, Ni bil, neg liztor Ozkerbitel te Hranitel nyega, akopremszuga lyudi za Otcza pravoga derfali neznejuch zkrovnozti Bofanzkeh nit szudov prechudneh.

Od Zvanya Szvete Apostolov vu Navuk Gozponov.

- P, Gdo je G. Jefussa kerztil ?
- O, Sz. Ivan Kerztitel, ki besse szin Zakariassev, y Jalfabetin vu Rodu blifnyyi buduchi takaj Deve Marie.

P,

- P, Zakajszeje vuchinil kerztiti ?
- O, Dabi najmre Vodn Szvetoga Kerzta blagoszlovil.
- P, Kajszeje pripetilo pri nyegovom Sz. Kerztu ?
- O, Szveti Duh vidyeno je dole ztupil zverhu nyega vu zpodobe jednoga prechudno lepoga Goluba
- P, Sz. Ivan kakovo je dal szvedochanstvo od G. Jefussa ?
- O, Da je G. Jesus Agnecz Bosji, koj odnassa grehe Szveta.
- P, Jefufs kam je issel potlam bibil Sz. Kerzt prijel ?
- O, Issel je vu Puschinu poztit cheterdeszet dan, y nochih.
- P, Kaj je terpel tak ostro poztechisze ?
- O, Terpel je ovo: da je od Vraga bil izkuffavan.
- P, Kak je G. Kristufs Vuchenike zval k-szebe ?
- O, Rekel nyim je, daga naszleduvati bi morali, y vszaszu zapuschali szvoja.
- P, Kuliko je dragi Jefufs Vuchenikov bil teda izebral ?
- O, Dvanajzt: koji behu; Peter, Andras Brat nyegov, Jakob y Janus, Szini Zebedæussevi, Philip, Barthol, Matthei, Thomas, Jakob y Judas, Alphonov Szin: Simun, Judas hudobni, kiga je prodal.
- P, Kaj znamenuje ova rech Apostol ?

E.

O,

- O, Znamenuje da Apostoli szu Poszli koji szu bili razposzlani po Szvetu prodekuvat vszem Narodom chlovechanzkem.
- P, Nakaj je G. Jesus Petra poztavil izvissivsi zmed oztaleh?
- O, Poztavilgaje za Poglavara zverhu Apostolov, y Poglavnika vsze Czirkve.
- P, G. Kristus jeli szamo Petru dal ovu Chazt veliku za nyegvu Perssonu?
- O, Ni liztor za nyegvu Perssonu, neg y za one, koji budu na Chazt ovu izvisseni za nyim, pravdeno izebrani: ar G. Kristus hotel je Czirkva da nvegova obztoji, te ravnana bude, ni liztor doklam sivel bude Peter, nego nuter do zkonchanya Szveta, y ovi Ravniteli za nyim jeszu Pape Rimzki.

*Od Muke Gozpona nassega
Jesusa Kristusa.*

- P, Kojiszu bili Kristussevi najveksii Nepriatelii?
- O, Piszczi biliszu, Farisæussii Popi, y Shenatori Varaski.
- P, Zakajszu ovi navlaztito bili?
- O, Kajti oveh Piszmoznanczev nyihovu neznanost, y vkanuvanya odkrival je; Farisæussem pokehdob je zponoszil nyihove himbarie: Popom te Shenatorom da je povedal, kak nazkorom Varas Jerufalemzki z-Czirkvum zkupa

po-

- poroblyen te porussen bude: zatofzu merzeli na nyega.
- P, Tak niszuga ada zpoznali za Messiaffa?
- O, Niszu: ar Sidovi telovneh ztvarih lyubiteli niszu veruvati mogli, dabi on Messiafs moral biti, videchi kak szirromaski, tiho, y ponizno derfatifze, videli jeszu med Lyudmi nyega.
- P, Kakszu nyega vu ruke dobili?
- O, Po jednom zmed Vuchenikov nyegoveh, po Judassu najmre Iskariotu: ovga je izdal za trideszet deszetakov, kaj bi moglo van iznezt okolu petnajzt Talerov: ovfzeje tufni potlam szam obeszil iz zdvojnoztii.
- P, Jesus kaj je vuchinil pervo, kak Judas beslega izdal?
- O, Vu Chetertek vecher potlam kak bil odvecheral z-drugemi Vucheniki, po nochi zissel je van zmed nyih pervo vendar prijemssi vsza kak y oztali poleg odredyenia Gozponovoga govorechega: Vzemete, jechte, ovo je Telo moje, kojefze za vasz predati hoche. Zatem: vzal je Kelih z-vinom zverhu pregovorivssi proti nyim, Pite vszi iz nyega; ovo je Kerv moja, novoga zakona, ili Testamenta Kerv, koja za vasz bude prelejana na cdpuščanye grehov: to vuchinete na moj Zpomenek.
- P, Kamo je possel za temi vszemi oversfenemi Jesus po Vechere?

E 2

O,

O, Na Vert Olivetzki molit: kade je profzil Otcza Boga, dabi Muka od nyega odvinula teska; dodal je pak vszigdar k-tomu: budi Volya tvoja, a ne moja, Judas medtemtoga pelyal je veliku vnosinu oborufneh Lyudih, kojizuga vlovili, nemilo zvezali y onak odpelyali vu Jerusalem.

P, Kamfzuga dopelyali najpervich?

O, Jeszu pred Kajphassa Poglavara popovzkoga, k-Anassu, y k-Pilatuffu Pontiuffu.

P, Pilatus kaj je z-nyim vuchinil?

O, Pilatus videchi Jesussa ni krivoga ni dusnoga ter nassedsi pravichnoga, izkalje oszloboditi vnogo verztemi nachini: dabi pak resanye chemerno Sidovov potifil, vuchinifega nemilo bichuvati; zatem korunilfzuga Hahari z-ternovum Korunum, poplyuvalifzu Oblichaj preszveti, y z-nyega vsze spoticze delali kakfzugod hoteli.

Od Szmerti Gozpona nassega Jesussa Kristuffa.

P, Gdo je nyega na Szmert obszudil?

O, Pilatus, akoprem ni rad: puztilgaie z-Krifem obterfziti, dasziga naj szam vleche, y noszi na Goru Kalvariumzku, drugach Golgota imenujesze.

P, Kak je vumerl G. Jesuss Kristuss?

O, Na Kris prikovan bil je z-debelemi chavli za noge, y Ruke opofzred dveh

Razbojnikov vszechi tri vure Duffu je zpuztil.

P, Kaj je ona bila za jedna Szmert?

O, Szmert na Krisu ono vreme bila je najveksse obffanozti zverhu vszeh drugeh, arszu obszudyene na nyega liztor szvoje szluge kakti Szusnye razpinyali, ter za ztraifno velika zla dela liztor.

P, Kak dugo Jesuss mili je viszel na Krisu?

O, Doklamszusse vsza prorokuvanya zpunila pifzana mudro od nyega, ter k-tomu czele tri vure nepreszesne Muke podnassajuch.

P, Kojaszusse pripetila pri nyegvom odseztku iz ovoga Szveta.

O, Jeszu ova: Szuncze szejje pomrachilo, Zemlya vszaszeje ztreszla, Grobi szusse opirali, ter Mertvi iz nyih gore ztajali osivivffi.

P, Kadasze ova pripetila chuda jeszu?

O, Vu Petek jeden, na dan Vuzma nyihovoga, kadszeje Agnyecz alduval po obichaju negdassneh.

P, Zakaj ravno vu ovom vremenu G. Jesuss za nasz hotelje vumreti?

O, Zato, kajti Szmert onoga Janycza nyihovoga vuzmenoga bila je jedna pel-da ili znamenye Szmerti Jesussa Kristuffa.

P, Kak je bila Szmert Kristusleva jeden Aldov?

O, Ovak: pokehdob je pravicze Bosje zadozta vuchini; za grehe vszeh Lyudih.

P, Na kajšzu szlufili Aldovi? negdašni pred Kristussevem Narodenyem ob- szlufavani?

O, Biliszu liztor Kipi, iliti znamenya ovoga pravoga Aldova Kristussa Jesusa.

P, Zakajšze govori, da našz Jesus je odkupil z-predragum szvojum Kervjum?

O, Kajti grehe naše je opral znyum, y o- szlobodil našz od Szufanztva Vrasjega.

P, Zakajšze govori, da je Szmert porušil ter obladal?

O, Kajti namje Put odperl k-vekivechno- mu Sivlenyu.

Od gore ztajenya Jesusa Kristussa od Mertveh.

P, Kaj bilo je vuchinyeno po Szmerti Jesusseve z-Telom Sz. nyegvem?

O, Namazano bilo je z-dragum maztjum, y polofeno bilo vu Grob.

P, Kajšzu teda zacheli Nepriateli nyegovi?

O, Chuvati jeszu vuchinili Groba znajuch da je obechal gore ztati od mertveh.

P, Kada je on gore ztal?

O, Treti dan po szvoje Szmerti, koj je Nedelya bil.

P, Vucheniki nyegovi jeszuli veruvali nyegovo gore ztajenye.

O, Niszuga veruvali, doklam niszu Kristussa z-ochima videli, y z-rukami o- pipali te znyim zkupa jeli.

P,

P, Kak dugo jesze nyim izkazuval pot- lam kak belle gore ztal?

O, Czeleh cheterdeszet dan.

P, Kaj teda nyim je zapovedal?

O, Zapovedal je, da najidu Evangeliuma nazveschat vřzem Narodom, y da je kerzte vu Ime Otcza, y Szina, y Duha Szvetoga.

P, Kaj našz je podvuchil teda kada je Sz. Kerzt odluchil, y poztavil?

O, Podvuchil našz je Zkrovnozt Sz. Troj- ztvo ochivezto imenujuch Otcza, y Szina, y Duha Szvetoga, tri Persone Kerztu potrebne.

P, Kakvu je dal Oblazt Vuchenikom na dalye?

O, Grehe odpuschaty, z-obechanyem da budu pri Vuchenikeh, y pri vřzeh Verneh za nyimi nuter do zkonchanya Szveta.

P, Kak je nyih oztavil na Szvetu od- hodyajuchi vu Kralyevztvo szvoje?

O, Nazochi vřzeh isel je vu Nebo kade szedi na Deszniczu Otcza Boga, odo- nud dojde szudit sive, y mertve.

Od Podignenya Szvete naše Ma- tere Czirkve.

P, Szveti Apostoli jeszuli Zapoved o- versili Jesussevu?

O, Jeszu: arzusze razluchili vřzejdom po vřzem Szvetu vřze Narode vuchit.

E 4

P,

- P, Kajszu vuchinili pervo kakszuszze raz-
drufili jedni od drugeh?
- O, Symbolum, iliti Veru Bosju dvanajz-
teh kotrigov nachiniliszu, kaj y mi
obnassamo jednako: kak szu y oni o-
vak: Ja verujem vu Boga Otcza, &c.
- P, Kajszu pocheli Apostoli vu podiganyu
nove ove Czirkve?
- O, Biskupa szu poztavlyali vu vszakom
Varassu jednoga, Messnike, y Diako-
nusse za podvuchat Lyudztvo y ravnat,
- P, Sz. Peter kadeje najpervich Biskupzku
Ztoliczu vzel?
- O, Je vu Antiochie vu Syrie Orszagu,
kadeje on tak Veru ochiveztu obznanił
da tam, prvi szuszze Kerscheniki ime-
nuvali, kieszu vu Kristussa veruvali, ar
do tedaszuszze nazavali Sidovi liztor.
- P, Kade je pak Peter Ztoliczu szvoju tvr-
dnu vuchinil nepremenivssi je vech?
- O, Je v-Rimu; pokehdob vu letu Kristusse-
vom 54. possel je, Rim poztavil je Funda-
ment, iliti temel za Papinzku Ztoliczu.
- P, Zakaj pak v-Rimu nit ni drugde?
- O, Kajti Rim je Glava drugeh Varassev
Czeszarztva velikoga.
- P, Kajszeje za tem pripetilo, y naszle-
duvalo?
- O, Ovo; da Papa je vidyena Glava vsze
Czirkve nasse.
- P, Zakaj pak to bese tak odredyeno?
- O, Kajti Papa je Naszlednik Szvetoga
Petra vu chazti Apostolzke.

P,

- P, Gdo je Czirkvena nevidyena Glava?
- O, Jesus Kristus je, koj na Nebeszech
prebiva.
- P, Kajszeje z-Petrom Sz. potlam pripetilo?
- O, Kadabil vnogo jezer Poganinov, na
Veru Kerschanzku obernul, bil je vu
pregonu grozovitoga Nerona Czeszara
Rimzkoga na Kris razpet, z-glavum
dole obernyen, kak je szam sefel, vu-
morjen Leta Kristussevoga Shezdeszet
y petoga.
- P, Kuliko je do szada Rimzkeh Papov
bilo?
- O, Do szadassnyega Benedicta cheternaj-
ztoga bilo ih je dve zto y pedeszet:
to je 250. koj od Petra nuter Sylve-
stra I. vszi zkoro biliszu Mucheniki.

*Od Pregonov szada idu Izpitava-
nya y Odgov.*

- P, Szveti Apostoli, y nyihovi Vucheni-
ki prvi kaj za jednu Szmert jeszu
podjeli?
- O, Malo fali jeszu zkoro vszi Mucheni-
ki za Veru Kristussevu pomerli.
- P, Kakszeje zgodilo z-pervemi Papi z-
Biskupi, y z-oztalemi Kerscheniki?
- O, Jeszu y oni za nyimi y z-nyimi zkupa
dali sivlenye szvoje za poszvedochiti
iztinu Szvetoga Evangeliuma.
- P, Kakoveszu muke oni morali podnassat?
- O, Pokehdob Szmerti niszuszze bojali, za-
toszu najztrašnesse muke zavdali nyim,

E 5

ne-

nekoji biliszu sivi oderti, nekoji pred Orozlane hitani dabi nye nemilo z-kruztali sive, drugi naposzed rozpilyeni, nekoje hitali szu nuter vu kipuche Olye; nekoje vu razbelenem, ili razczvertom Olovu kuhali, te znyim napajali zlevajuch vu vuzta.

P, Zbog kada zroka jeszu tak bili preganyani?

O, Zato: kajtiszu Pogantzva, y hudobe nyihove preklinjali zapuschajuchi moljenja Bolvanov nyihoveh te pospostajuchi.

P, Kakovo szu drugi sivuchi postenye Kerscheniki Muchenikom izkazuvali?

O, Zpravlyali szusze pri nyihoveh Grobeh, Boga hvalili, ter sze nyim preporuchali, kajbi za nyih molili.

P, Kak dugo bilaje Czirkva preganyana ztrašno od Poganimov, y oztaleh?

O, Bila je trizto let preganyana, najmre po Sz. Sylvestra Pape, y do Constantina velikoga Rimzkoga Czeszara.

P, Kaj je vuchinil ov prvi Kerschanzki Czeszar dobra vu Czirkve?

O, Vuchinil je Czirkve zidat, kipe bolvanzke porussit y potreti, y Krifa Szvetoga znamenye postuvat. Vele nekoji da je Oblazt bil dal Sz. Sylvestru Pape zverhu Rimzkoga Varassa, na ovakov nachin je Katolichanzke Czirkve Poglavnik szloboschinu zadobil ztupit na Vissinu bil.

P,

P, Gdo je ovoga Czeszara kerztil?

O, Szveti Sylvester Papa kerztilga je naradozt vszeh Kerschenikov?

P, Kajszu pocheli oni negda ki szu hoteli Kerschanzki sivet, kak obchinzki biva?

O, Podaliszusze vu Puschinu.

P, Kakszusze teda zvali ovi izti?

O, Koludri, ali Puscheniki vu szamoche prebivajuch zvaliszusze.

P, Kakszu pak siveci ovi?

O, Poztiliszusze vszaki dan, delali z-rukami szvojemi, dersaliszu ostro muchanye, to je malo govorili jedni z-drugemi, moliliszu nepreztancze, terszu premislyavali noch, y dan zkrovnozt Sz. Piszma.

P, Jeli zakon ov te nachin nyihovoga sivoljenja daleko doffel?

O, Ov nachin sivoljenja razshiril szeje bil po vszem Kerschanztvu; ar szveti Benedikt popisal je vu Letu Kristushevem Pet zto y dvadeszetom jednom, Reguliczu Papa on veliki vszem Koludrom, ili Redovnikom po vszem Szunchenom izhodu zapovedal je obdersavati zversseno.

P, Gdo je bil Szveti Benedikt?

O, Bil je iz Pokolenya najplemenitessega Aniciev, kojiszu Herczegi bili od Nursie vu Umbrie prebivajuch.

Od Porussenya Jeruzalemzkoga.

P, Gdo je Varass Jeruzalemzki porussil?

E 6

O,

O, Titus Vespasiana Czeszara Szin, ki je Varafs z-oborusnum rukum vuzel; posgal vszega do fundamenta, ili temela, vuchinilga je preorat, y z-Szoljum poszipati vu Letu Kristussevom szedemdeszetom.

P, Kuliko je nutre Lyudi poginulo od Orusja y drugeh.

O, Jeden Milion y zto jezer.

P, Glad jeli bil velik teda vu obszedyenom Varassu onom?

O, Bil je tak velik, daszu Machke, misse, y Stakore serli, da pache nyihovu laztovitu morali jezti Detczu.

P, Zakajste tuliko zlo Varassczem onem godilo?

O, Iz Kastige Bosje; pokedob Sidovi jeszu vu nyem vnogo Prorokov ter navlaztito Gozpona Kristussa Odkupitelja szvoga vmorili.

P, Kajsteje pak oztalem Sidovom pripetilo?

O, Biliszu od Rimnyanov kakti Szluge odpelyani, te po vszem Szvetu raztirani, kak y szada z-ochima nassemi vidimo. G. Bog hoche je pak jeden put poleg Prorochantzvih szvojeh zku-pa zpraviti, da budu zpoznati mogli pravdenoga Messiassa Jesussa Kristussa.

P, Gdo je potlam znovich Varafs Jerusalemzki zezidal?

O, Hadrian Czeszar, koj ravnal je Czeszarstvo Leta zto y szedemnajtoga:

on medtemtoga niga zezidal na ztarom meztu neg vu drugom. Sidov nijeden ni pogledat ni szmel ni z-dalka ovo-ga Varassa.

P, Gdo szada lada z-Jerusalemom?

O, Lada Turchin: koga Kerscheniki zav-jeliszu bili po nazad v- doblenyu Sz. Krifa od Persianczev Leto 1099. zgubiliszuga y pak Leto na berzom Jezero zto oszemdeszet, y szedmo.

DE L VII.

POTREBNA VERE IZPITAVANYA ZA VSZAKOGA KATOLICHANZKOGA KERSCHENIKA.

I.

Glo je jeden Katalichanzki Kerschenik? On je, koj pravo veruje, y okerschenje.

2. Kaj mora jeden ochivezto veruvat?

Najpervich. da szam jeden je Bog, koj dobra dela naplachuje, y zla kastiguje.

Drugoch: Daszu tri Persone vu Bosanztvu.

Tretich: Da druga Persona je Chlovekom poztala.

3. Kaj je zapovedano znati vszakomu pod szmertni greh?

Otecz nafs, Veru Bosju; Deszetera Zapovedi, petere Czirkvene, y fzedem Szveteš Sakramentumov.

4. Kaj je Prefzveto Trojztvo za jedna Zkrovnozt?

To je: Tri Perfone jezsu vu jednom Bofanztvu.

5. Jeli jeden szam Bog, ali vech je ih? Jeden je szam Bog.

6. Kuliko je Person vu ovom Bofanztvu? Jezsu tri: najmre Bog Otecz, Bog Szin Bog Duh Szveti.

7. Jezzuli pak tri Bogi, kakfzu tri Perfone?

Nifzu, neg jeden jedini Bog je, kajti jedna Bofanzka je Substantia, ili Szobztvo.

8. Gdo je zmed nyih najztaressi?

Jezsu vszi tri jednake Ztarozti, pokedobfzu vszi tri od veka.

9. Jeli Bog Szin jednak z-Otczem Bogom?

Poleg Bofanztva je zevszema jednak; poleg Chlovechanztva je menffi.

10. Koja Persona je Chlovechanztvo nafze vzela?

Druga; to je to Szin Bog.

11. Zakaj je Chlovekom Szin Bosji poztal Zato da nafs odkupil.

12. Kak je mogel terpeti pokedob je Bog bil?

Poleg Bofanztva ni mogel niflar terpet, neg poleg Chlovechanztva mogel je.

13. Zato: kak nafs je odkupil?

Po Muke, y Szmerti szvoje.

14. Zakaj nafs je Bog ztvoril?

Damu fzlufimo verno, y potlam Blafenztvoszi zadobimo.

15. Jezzuli vszi Lyudi za Blafenztvo ztvorjeni?

Jezsu vszi, k-tomu zevszema Sidovi, y Poganini, ako hote zpoznati Sz. Veru.

16. Odkuda pak to dohadya da ih tuliko zkvarjeno bude?

Kajti ih je malo, koji Boga zpoznavaju y ki bi dobro chinili.

17. Duffa moreli vumreti?

Nemore, ar Duffa nevmertelna je.

18. Kam dojde Duffa po Szmerti?

Vu Nebo ali v-Pekel, ali vu Purgatorium.

19. Koja dojde zraven vu Nebo?

Koja vu Milosche Bosje premine, nit nima niflar za ochiztitifze.

20. Koje Duffe idu vu Purgatorium?

One koje iztinaje vu Milosche premifnuju, ali vendar imaju nekaj od preszefneh grehov naplachati tam, nevuchinivffi ovde zadozta oftre Pravicze.

21. Koje idu vu Pekel?

One koje vu fzmertnom grehom vumiraju.

22. Kaj je fzmertni greh?

Je ono, gda kaj chini, ali zapuzti, kaj poleg kaftige zkvarjenja prepovedano je, ali zapovedano komu chiniti.

23. Zakajfze zove fzmertni greh?

Kajti Duffu vumori.

24. Kak medtemtoga Duffu vumoriti more, koja je nevmertelna?

More, kajti ju opleni v zemlji vszu Miloschu Bosju od nye, buduch da je Miloschu Bosju nye jedino sivoljenje.

25. Je ada smertni greh tak ztrafna y smehka ztvar?

Je natuliko zlo veliko, daga nebi moral Chlovek vuchiniti, ako z-nyim bi moral vsze zkvarjene iz Pekla oszloboditi.

26. Kako je smertni greh tefek?

Ni moguče izrechi, akoprembi Sz. Pavel Apostol od ovoga vremena nuter do szudnyega dneva prodekuval; ar G. Bog je jedno preveliko Dobro, y ovak smertni greh je zlo preveliko, z-kojemse rasal Visnyi Bog. Zaradi toga ravno kakse izrechi nemore, kaj je Bog za jedno nepreszesno Dobro, tak nemoresze izrechi, kakovo je zlo vszaki greh smertni.

27. Kaj pak je greh mali?

Je kadalse G. Bog z-malem dugovanyem zbanuje.

28. Kojezu najveksse, y pervę Kreposti, iliti Dobrote?

Jezu ove: Vera, Ufanye, y Lyubav.

29. Moreli gdo prez Dobrot oveh zvelichen biti?

Nemore nikak.

30. Dobrote morali obnassati selechi zvelichitise?

Ztanovito mora, nye ponovivsi kuliko guschekrat, z-tem bolye za nyega.

31. Kak morafs Veru obnassati, y ponavlyati ochivezto?

Ova-

Ovako: Ja verujem tverdno vsza, kaj Czirkva Zapoveda Katolichanzka veruvati.

32. Zakaj to tak verujes?

Kajti G. Bog, kakti izt na jedina nemoguchna: z-faleti, nazveztil je.

33. Jeli Vera szama zadozta na Zvelichenye?

Zadozta bilabi, ako bi siva bila.

34. Kaj pak je siva Vera?

Akoszu dobra dela poleg nye, ar Vera prez dobreh del mertva je.

35. Kak zbudyavafs ti vu tebe Ufanye?

Jafze uffam po Milosche Bosje, y po dobreh deleh mojih Blasenzto vekivechno zadobitise.

36. Zakajse ti tak ufafs?

Kajti je G. Bog obechal dobro ponassajuchemse to.

37. Kak zbudyavafs vu tebe chine Lyubavi proti Bogu?

Ovak: O Bog moj ja te lyubim iz glubine sizerdca mojega.

38. Zakajga tak zverhu vszega lyubise jako?

Kajti je najvissesse ter preveliko Dobro vsze lyubavi vredno.

39. Kuliko je Preszveteh Shakramentov? Szedem: Kerzt, Berma, Telo Kristusevo, Pokora, Krizmanye, szveti Red, Hifni Zakon.

40. Gdo je Szvete Shakramente postavil, y odredil?

Go-

Gospodin Kristus Jesus sam.

41. Kateri je zmed oveh najpotrebnessi za Zvelichenye?

Najpotrebnessi je Sz. Kerzt.

42. Koj pak je najveksli te najcheztinessi?

Je preszveti Oltarzki Shakramentum, to je Telo Kristussevo.

43. Kajsze veli Oltarzki Shakrament?

Telo, y Kerv Kristusseva pod Kipom Kruha, y Vina.

44. Gdasze pricheschafs, kaj prijemlyess vu Szvete Hostie?

Prijimlyem pravdeno Telo, y pravu Kerv Kristussevu.

45. Kaj pijess iz pehara ili iz ztekla po pricheschanyu taki onde?

Zgolno, iliti szamo vino, ali vodu.

46. Kajtiszé vidi jeli onde Kerv gda pijess za Pricheschanyem?

Nit ni, neg jedno obchinzko vino, ali voda za poprati vuzta.

47. Kadasze pricheschafs ne prijemlyess ada Kervi Gozpona naslega?

Prijimlyem ztanovito vu Sz. Hostie, ar jedno sivo Telo memore biti prez Kervi, kak je ovde vu sivom Telu Kristussevom.

48. Kaj prijemlyess vu Sz. Shakramentumu Pokore?

Prijimlyem Oproschenyé vszeh Grehov mojem, v-Miloschi Bosju.

49. Kuliko z-rani mora imati jedna pravdena Pokora?

Pet

Pet ih mora imati: 1. Izpitavanye, ili Obchinanye Duffnoga zpoznanya. 2. Pokajanye pravdeno. 3. Obechanye tverdno pobolssanya. 4. Grehe zpovedati. 5. Pokoru danu verno overstit.

50. Kuliko verzti je Pokajanye ter Pofaluvanye?

Dvojverzto je: Zversseno, y nezversseno.

51. Kaj je zversseno, iliti pravdeno Pokajanye?

Najmre ovo je: Kada je komu sal, da je z-grehi szvojemi Boga najveksse Dobro szvoje razzerdil.

52. Kak mora vszaki zbuditi vu szebe ovo pofaluvanye?

Ovak rekuchi: O predobri ter lyubljeni Jesus! za vsze grehe moje sal je meni, pokedob jezem ja predragoga Boga mojega z-nyimi razsalil te razzerdil.

53. Kaj je nezversseno Pokajanye za grehe?

Je ovo: kada sze gdo kaja, da je po greheh szvojeh Nebo zgubil, y Pekel zadobil.

54. Buduli komu odpuscheni grehi ter oproscheni po ovom pokajanyu?

Budu, akosze zverhu toga zpove, à drugach ne.

55. Jeli potrebno dobro nakanenye vu oveh poszleh, y vu oztaleh?

Ztanovito je: ter ovak da po nyem vszi najmi zadobivajusze.

56.

56. Kaj ada je dobro Nakanenye?

Morafze ovak vuchiniti, ali y bolye akofze komu vidi. O moj Bog! ja ti aldujem vsza moja mislenya, govorenja y chinenya na tvoju vekilu Hivalu, y Diku; y z-jedinim je szlofivssi, zevszemi deli, z-Mukum, y sukum Szmertjum Jesussa Kristussa predragoga Szina tvojega.

57. Kojazju poszlednya vszakoga Chloveka?

Jeszu ova chetvera: 1. Szmert, 2. Szud 3. Pekel, 4. Nebezko Kraljevstvo.

58. Morajuli vszi Lyudi pomreti?

Vszem je Szmert znana, vreme pak je neznano Szmerti.

59. Kojaje najbolssa priprava da dobru Szmert doztigne?

Vu sivlenyu chedno, pravichno, y Bogabojeche derfatizze, ar kak gdo sive, y tak vmira.

60. Tak mora jeden guztokrat Szmert premislyavati?

Mora vszak dan y vuru, ter k-tomu natoliko v-Szerdczeszi vzeti; ja idem vszaki hip k-mojemu Grobu blise, on kada ja opadam, ni vu jednom ochnom megnenju niszem szeguren, morebit je denesz moj zadnyi dan; ter ako ja bi moral szad vumreti, kajbiszi ja selyel? kako bi rad ja imal, dabi bil sivel zdusno te Bogabojeche?

61. Kada bude poszlednyi Szudnyi dan?

Chlovek toga nezna, nit Angel: neg szam Bog.

62. Kade bude ov Szudnyi dan derfan? Vu Dolicze Josafatove.

63. Morajuli vszi Lyudi na ov Szud dojt?

Vszi ztanovito, ki szu god na Zemlye sive od Adama nuter do zadnyega Chloveka, koj presive druge vsze.

64. Gdo bude on tak zmosni Szudecz? Jesus Kristus, koj szedi na Desznicze Otcza Boga na Nebu, ki poztavilgaje Szudcza siveh, y mertveh.

65. Od chesza Lyudi bude on teda szudil? Od vszeh nehafznoviteh rechih vu govorenju, od vszeh zleh del, y od vszeh nuter-nyeh naj otajnessih misleny zevszema.

66. Gdo bude tam Lyudi tufil? Shathan, y nyih szameh nyihovo dusno Zpoznanye, ter nyihovi grehi, y hudobe vszakojachke.

67. Kakvo dokanchanye bude, iliti Konecz ovoga ztrafnoga Szuda?

Dobri te pravichni pojdu vu sitek vekivechni: Gressni pak vu Ogeny vekivechni.

68. Moralizze ov Szud ostru ter zadnyi guztokrat premislyavati?

Zaizto: z-chem gushekrat z-temje bolye, ter k-tomu na ov nachin: kaj budem ja odgovaral, kada me hudi nepriatel, moj Angel Chuvar, dapache moje izto Dusno Zpoznanye tufilo bude? z-kakovemi ochima budem ja tufni Szudcza gledal, kogaszem ja guztokrat z-mojemi grehi znovich razpel pospotal, y oszmehal.

69. Kaj je to Pekel?

Je mezto jedno, kade zkvarjeni na Veke budu morali terpeti.

70. Nikakvoga ni ufanya oszloboditise od onud ada?

Ni zaizto: ar Odkuda, iliti Sententia Kristusseva oztaje tverdna naveke, nitsze premeniti nemore.

71. Kak velika je Muka Zkvarjeneh?

Je tak ztrafna, da je ni moguche izrechi, ar je Szerda Bosja zverhu nye koncza neznajucha nit imajucha,

72. Koj je najveksa muka zkvarjeneh vu Peklu?

Ova: da mi je zkracheno na veke gledati Licza Bosjega.

73. Jeli kaj terpi y Telo tam?

Ztanovito terpi, ar je bilo jedno orudje greha; zato bude y ono z-Duffum tovarustvo muk lyuteh.

74. Jeden zkvarjeni terpili vech od jednoga drugoga?

To znaj da terpi, ar poleg mertuka, y broja grehov, morabit mera te broj y muk

75. Dojdeli ih vnogo v-Pekel?

Ztanovito vech, kak v-Nebo; ar vno-go je pozvaneh, malo odebraneh.

76. Koj je najbolsi nachin od Pekla obchuvatise?

Je ov: da guzto jeden premislyava peklenzke muke v-pamet szi vzemsi, da vekvekoma terpele budu; ar ako gdo z-Verum sivum dole ztupi sivuchi jofs ovde

z-pravdenem premislyavanem, neche tak lahko opazti vmirajuchi, dole.

Oh Bose moj dragi! kak ja mogel budem ogeny podnassati vekovechni, koj szada jednu szamu jedinu noch, y na najmekesse poztele lesech na jednu ztran pochivati nemorem, kajbisze neobernul na drugu.

77. Kaj ada je to Vek vekoma?

Ako bi vesz Szvet bil jedno Shiroko te gluboko Morje, y dosla bi Pticza jedna chez Deszet jezer let, koja bi jednu kaplyu vzela van onoga Morja; teda negda bisze izpilo ono Morje, a Vekivechnost nedasze izpiti, ar koncza ona nigdar imati nebude mogla.

78. Kaj pak je Nebo?

Jedno je prebivalishe, ali mezto kade szam G. Bog, zevszemi Angeli ter z-Blafenemi kraljuje, y gozpoduje.

79. Zakajsze Nebo takaj Paradisofs imenuje?

Kajti tam jeszu veszelya, y radozti vufivajusze povolynozti, kakvegod je moguche zmisliti, y poselyeti.

80. Zakajsze zove Kralyeztvo?

Kajti je tam najviffeffia Szloboschina Szinov, y Kcherih Bosjeh.

81. Zakaj je jedna Hisa Otcza Boga?

Kaiti G. Bog gore szvojemi lyublennimi izebranemi vu najveksse lyubavi, veszelyu, y radozti nepreszesne prebiva.

82. Zakajsze Bog govori na Nebu vekfem delom, pokehdob je vszigde?

Zato: Kajtišze na Nebu videti pušcha liztor, à ne drugde odichenoga, y zevšem dobrom obilnoga.

83. Zakajšze takaj zove domovina?

Kajti mi vszi šzmo na Szvetu liztor Putniki, neimajuch ovde Varassa nit ztalnoga prebivališcha, nego moramo izkati Nebezke domovine.

84. Moramoli mi guztokrat na Nebo miszliti?

Ztanovito vszaki dan po vechkrat moramo poztiti, y zdihavati govorechi: Dojdi Kraljevstvo tvoje, vu Otecz nasfu selechi oszloboditišze od Szveta y z-Kristuffem prebivati.

85. Moreli gdo preblasenu Szrechu, y ono Dobro Nebezko preszechi?

Nemore nigdo: more jeden veruvati, ali premiszliti ni moguche; Blasenzstva vsza ovoga Szveta jeszu jedna tenya liztor naproti onem; dapache ni oko ni videlo nit Vuho chulo, nit vu Szerdcze Chloveka ztupilo, kaj Bog je pripravil lyubitelyom szvojem.

86. Kak more Chlovek vu Nebo dojti?

Ovak: akosze grehov haba, tersze veruno chuva, molech za Miloschu objachenya szuprot nyim, y marlivo derfi dobreh del.

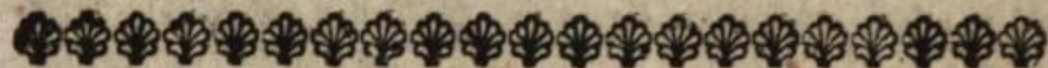
87. Kakvaszu znamenya, da Chlovek delnik poztane Nebezkega Kraljevstva?

Mogubiti ova: 1. akosze dobro zpovedas, te pricheschafs guztokrat, 2. ako
vre-

vremenita blaga ili imetku za nemar derfifs 3. Ako pravdeno poselenye te hlepenye za Nebom imafs, 4. Ako rad za Volyu te Lyubav Kristuffevu dobrovolyno vsza terpifs &c.

88. Jeli kaj Duh Szveti zporuchil od oveh poszledneh vu Sz. Piszmu?

Je ztanovito *Ecclesiastici* c. 7. z-glubokem zrokom: zpominajšze (ò Chlovek) iz tvojeh poszlednyeh chud, y ovak na Veke nechefs zagressiti; ove rechi potreбно je jako premislyavati, y vu Szerdcze poztavitiszi.

D E L VIII.

H I S N O R A Z V E S Z E L E N Y E
I L I T I O B A T R I V E N Y E

*Vu kojem jeden Hisni Gozpodar
salozten moresze razveszeliti.*

I.

Nigdo ni prez Krifa kakvoga takvoga, ni Cezzar, ni Kraly, ni Herczeg; ni Varaschan, ni kmet ni prez Krifa: vszak Ztalifs ima szvoj Kris, akoga nima, takaj sziga naj nachini: takje zevszema jako potrebno, da mi iz potreboche vuchinimo

F

jed-

jednu dobrotu ter ju noszimo za Lyubav Jesussevu dabrovolyno.

2. G. Bog je prez Koncza jako Muder, y razumen; vidi ada ovak vsza pervo znutra kaj dojde zverhu nasz, on bolye zna, kaj je nam hasznovito za Zvelichenye, kak mi szami.

3. G. Bog je Vszamoguch: nit ni nyemu lese, kak nasz od zla oszloboditi, obchuvati od vszeh, koja bi mogla zverhu nasz dojt zla.

4. G. Bog je prez koncza jako dober; zbog toga nam nemore ni najmenššega zla poseleti, ni zavdati: vsze kajgod škodlivoga, ali hudoga pred nasz ide, ako je od Ruke tak lyublenoga Boga došlo, hochešze vu draga Dobrochinenya nam preobernuti.

5. G. Bog je miloszerden, y milo mu je nasz vu vszeh: tak ima naj vekšše nagenye proti traplenyem, da im milo Szerdze odpre szvoje, ter da im Ruke dareslivo na pomoch poda, y potegne.

6. G. Bog je pun goruche Lyubavi proti nam, ter ovak lyublen nevuzimlye ove, ali one teskoche od nasz; kajti on zna, da nam na dobro hoche dojt. On pušcha nasz vszeti na Krisu vnogoverzteh nevoly, kajti zna, da Kris jeden put josche bude nam na radozt, y razveszelenye.

7. Bolye je da nasz Bog na ovom Szvetu bichuje, y ovak nasz prime, kak da nasz tam zaverše y na vekivechne muke obšzudi.

8. Dvoje Nebo nejde zkupa jedno na drugo; dapache ni moguče, dabi jeden ovéh szadaššnyeh ovde y tam dojdучeh radoztih obilno vušival, buduchi kakti ovde y tam blasen: iztinaje valuvana od Sz. Pavla Ap. *Chez traplenya moramo y terplenya vlezti vu Kralyevztvo Nebezko Act. 15.*

9. Szin Bosji koj je bil prez vszakoga greha najmenššega, moral je terpeti y ovak vlezti vu Kralyevztvo Otcza szvojega Nebezškoga; takli mi bi morali z-vnogemi grehi obterššeni, menye terpeti ali ništar za vdobitišzi Nebo? to nebi pravo išslo.

10. Gdo nebi rad dabi vu nyegovo polye netrešznulo, kada vudreno rasztupilo bišze ter van hitilo vnošinu Zlata? zakaj ada hocheš ti biti nevudren od szuprotivnozt, te razczvert biti nechesh od Teskoch nekojeh kratkeh, y zanye vdobitišzi zlatu Korunu na Nebeszeh.

11. Jedna ztvar te v-dobe, iz koje ravno zrazte draga Rosa, od koje Venecz zpleten te cheka na Nebu, za okinchiti glavu tvoju: takšze nedas vbozti jedno malo, iz šta ti bude vekvekoma Rosa razzla Blasenzstva šelnoga.

12. Moj dragi! kadbiti je jeden Kraly Kluch daval od szvojega kincha, nebili-ga z-veszelyem vzal, y ozkerbelsze z-zlatom, y szrebrom do volye. Nut šzada zakaj ti nechesh od G. Boga teskoche te

szuprotivnozti prijeti? koje medtemtoga jezsu Kluch od Nebezkeh kinchev y darov.

13. Ti hvalis onem, kojiszute putuju-
chega dopelyali na pravi put iz krivoga;
zakaj nehvalis takaj G. Kristusu ki ti je
put Krifa proti Nebu pokazal? bilbi koj
put szegurnessi vu Nebo ztanovito veru-
jemo dabi namga bil pokazal, a ni nam
drugoga zvun Krifa pokazal, ada je ov.

14. G. Kristus je z-Krifem Nebesza za-
dobil, a ti hoches z-Rosiczami mehke-
mi vszakojachkeh povolnoztih zadobitizi
je? Oh kakva je to noria!

15. Ah kak je nedoztojno to da kotri-
gi to je Lyudi hote z-rosami glave szvo-
je kinchiti, kojeh Glava to je G. Kristus
z-Ternyem bila je korunyena.

16. Za jeden vdobichek zlochezt Chlo-
vek obeche vesz Szvet, ali ni potrebno
tuliko pota, y truda, z-kojemzi morefs
zadobiti Dobro vekivechno, liztor tvoj
Kris laztovit dobrovolyno ako noszil bu-
des; zakaj ada neches dvoje zlo nasze
vlekuchi namezto dobra jednoga?

17. Nevolye, y teskoche vsze, koje-
mi terpimo za volyu Bosju, broje je nassi
Angeli Chuvari: ni jeden korachaj koga
chinimo ako liztor hochemo, tak vu vsza-
kom megenyu ochnom moremo szi Ve-
necz zadobiti vekivechnozti blasene.

18. Podnesz oje tuliko jezer prez prizpo-
dobe vech Krifev, y terplenya Szvetczev,
y Szveticz Bosjeh zevszema dobro volyno;

za-

zakaj nebi y ti mogel tak mal Kris zpo-
terplenym podnassati? a gdosze tusi sza-
da zmed vszeh Szvetczev na Nebu, da
je imal prevech terpeti na Szvetu sivuchi?

19. Blafeni vide szada kak je G. Bog
z-nyimi kanil obernuti, kada mi je szvet-
zka veszelja zkratil, vnoge szuprotivno-
zti na nyih dojti puztivssi: szada zpozna-
vaju, da bodenya tel z-ternom jezsu zpa-
dala ter czilyala vu Nebesza.

20. Akopremze ti vnogo trudis, y po-
titze moras na Szvetu ovom; poglej z-
Verum, da G. Bog chaka na te, ki z-lazto-
vitum Rukum szvojum vszaku kaplyu po-
ta iz obraza tvojega obriszati hoche szam.

21. Kaj skodi szada Lazaru, da je on
pun gnyiloche pred vrati Bogatcza lesal?
kaj haszni szada Bogatczu, da je obilen
bil z-naszladnoztjum na Szvetu, gda suh-
ko plachati mora vsza? terpi ada z-Laza-
rom, to ti pohaszni.

22. Sz. Augustin valualje negda: *Na
tuliko je szladka dojducha Dika vu Nebu,
da akobi liztor jedna Kaplicza ove szlazti
dole v-Pekel zpuschena bila; vsze one suhko-
che lyute vu Prokleteh te zkvarjened na szlad-
kochu nepreszesnu obernule bis e.* Oh G.
Bose gdo nebi szada Krifa szvojega do-
brovolyno za tuliku szladkochu Nebezku
terzilse podnassati z-veszelyem Duse,
y Tela!

23. Oh kajbi dali Duhi peklenzki za-
to! ako bi im dopuscheno bilo szamo vu

F 3

jed-

jednom ochnom megnenyu vu Boga prelepoga pogledati. Muke vſze, koje zmiſzliti ſze mogu, podneſzlibi radi z-veſzelyem velikem, od kakoveh, lyudi na Szvetu ni chuti vnogi nete malo verujuchi. Vzemiſzi ſzad ada v-Szerdze, kakbi mogel Kris tvoj ſmehek videtiſze, gdaſzi ponyem zaſzlufiſs Boga gledati na veke y vufivati?

24. Akoſze gda zatuſiſs Krivichno kak Szufana, miſzli na Nebo, Kamenuvan budes mozebi kak Sz. Steffan, razmiſslavaj Nebesza. Muchen budes grozovito: kak ſzu bili Brati Machabeanzki, razgledaj Nebo. Drago je Nebo, vnogo vaſſe czena nyegova: terpi, terpi: ali dobrovolno.

25. Orusje Kristuſſeve Muke, je obramba tvoje Duſſe; kaj ada tebi mogu tvoji Nepriateli naskoditi? ako ti na Kriſu rad viſziſs, terſze vu nyegove Sz. Rane zkri-vaſs; Zaizto ti vech pohafzni, ar tiſze odpiraju zbog nyih lyublyeneh Vrata Nebezka.

26. Ako ti nemoreſs ovde na Szvetu ztvarih maleh do chafza podnaſſati, kak mogel budes na drugom Szvetu terpeti ſarkochu vekivechnu? ako ſzada Nepriatela podnezti nemoreſs, nit pogledati lepo kak tam budes mogel gledati ruſne Duhe peklenzke, y oztale proklete na vſze veke rucheche nad tobum?

27. O G. Boſe oglejſze na naſz zagoda! da podnaſſamo z-veſzelyem vſze ztraſſne

ſzu-

ſzuprotivnoſti y teskoche zterplyeno; kadali vidimo, da ſzam Szin Bosji viſzi na Kriſu lyubleno terpech: y da neduſni Agnecz vumira tesko; ter k-tomu ravno za one, kiga zmuchili jeſzu, y Szmerti zavdatimu nepretaju. O nevolyni Chlovek! terpiſs ti boli y pregone, budi zterpliven, podigſsi tvoje ſaloztne ochi na tvojega razpetoga Jeſuſſa, kakſzu ſile popuczaleſze v-Rukah.

28. Premislavaj gdo je on, koj terpi; najmre Szin Bosji jedino rodyeni, Kraly Neba y Zemlye, najlepſſi zmed Szinov vſzeh chlovechanzkeh, on je, koj je ſzama z-golna Neduſnoſt y Szvetozt: ter ti ô Greſnik! kiſzi vnogo jezer puti Pekel zaſzlufil, odtimlyeſs ſze kaj preterpeti?

29. Premislavaj kaj je preterpel: nechujene nit nevidyene do teda Muke, omilavicze ſuhke, y ſpotnicze: dapache tak bil je razmerczvajen, da iz raztepenoga Tela preſzvetoga je iz teklo Kervi predrage Devet deſzet y ſzedem jezer, trizto, y pet kaplyi: à tiſze tuſiſs potefchavajuch, kada kakovo najmenſſe zlo tiſze pripeti, kak dabiſze jeden Turen zruffil na te; oh ſzramujſze! daſzi kada iztom pomizlel bit nezterplyen.

30. Miſzli: *Od koga on terpi*, od ſzvojega najmre izebranoga Lyudztva, komu tuliko dobra je izkazal, à ti nechefs nit najmenſſe ztvary podnezti od drugeh, neg ako te liztor zraven nepogleda, hochefs fantitiſze nad nyim.

F 4

31.

31. Premisslyavaj kada On terpi: naj-
mre vu najlepše dobe Ztarozti czvetuche
szvoje, gda je doba siveti veszelo; ter k-
tomu pochel je vu Vecher v-Chetertek
potitise kervavem potom pred Szvetkom
nyihovem: ti nechefs betegov, nit
Szmerti vu tvojih mladeh dneveh prijeti,
nit nichemurnoga sivlenya zapuztiti za
izpuniti Volyu ter odredyeny Vissnyega
Gozpodina tvoga?

32. Miszli kade On terpi; vu Varassu
Jerusalemzkom Lyudztva izebranoga, ka-
deszu vsza velika Gozpoda vszega Orza-
ga Sidovzkoga zkupa bila: à tise potes-
chavafs, ako szamo otajno ali szamo od
Blisnyega tvojega jedno malo sze zban-
tujefs?

33. Premiszli, kak terpi on; z-najveks-
fem najmre potreplenym: On ni iztom
Nepriatelom szvojem oprozil, negszeje
y molil za nye Otczu Nebezkomu: à ti
Chlovek nichemurni nechefs nyim opro-
ztiti, neg ischefs fantitise nad nyimi.

34. Kristufs Jesus je za tvoje Duse oz-
dravlenye vesz Kelih izpil ztrassneh Muk:
zakajsze ti odtimlyefs liztor nekuliko kap-
licz sühkeh na Hvalu ter chazt nyegovu
pokussati? taklini tuliko Odkupitel tvoj
zafzlufil nit vreden od tebe postenya?

35. Szin Bosji ni kriv, ni dusen mo-
ral je tri vure na Krisu viszeti, morala je
nyegva predraga Majka Maria pod Kri-
sem zamertva od salozti ztati, natuliko
da

da nye Dussa z-mechem prebodena je bi-
la poleg Prorochantzva. Lyubljeni tri
Apostoli Peter, Andrafs y Filip morali-
szu na Kriseh vumreti; kak ada moral-
bisze ti na Kris tufiti? Szluga ni veksi
od szvogo Gozpona, nit Chlovek ne-
more vech biti od Szina Bosjega.

36. O kaj za jeden tesek rachun jeden
Kerscheni Chlovek bude podjeti moral,
ako terpeti neche, za Volyu Gozpona
szvojega, koj je zdavna vre pred nyim
vnogo ztrassnessa podneszel: ako mi za
nasse lazto vite grehe nechemo terpeti,
kada je doztojalsze Gozpon za nasseh tu-
liko jezer vumreti zevszema. Szin Bosji
terpelje, dabi nasz Szine vuchinil, a ne-
volyni obchinzki Szin chlovechi nikaj
terpeti neche; zapoztati Szinom Bosjem,
y obztati nyemu veren. O Bose dragi!
kaj je za jedno chudo, da szam szebi ne-
che dobra?

37. Jesus Bosji Szin viszel je na dre-
vu Krisnom ne imajuchi kade Glave na-
gnuti gda je tesko vmiral, a ti na meh-
ke poztelye vszigdar hochefs pochivati,
y ako dobro rahlo ni nachinyena zlo plo-
dis, kunefs, jadisze: On je ztrassno se-
djal, a tise napajati ischefs zevszakojach-
kemi naszladnemi napitki. On je lesal
dole hitchen, poteptan, pospotan, y za
versen; a ti selifs na vsze ztrani biti che-
ztit, izvissavan, y postuvan. Oh kako-
sze ova szlasu jedno z-drugem! z-Paulom

Sz, reczi, bolye bude. Naj od mene daleko bude, kajbisze ja dichil vu drugom, kak vu Krisu Gozpona nassega Jesussa Kristussa, po kojem meni je Szvet razpet, y ja za Szvet nemaram, nit on naj za me nemare.

38. Szuprotivnozti ovdesnye, y teskoche; Sz. Janus Krisostom rekelje, dazdu dojuduche Dike naj ochiveztesa znamenya, ar one koje Bog hoche izvisziti na nebu, nye zapechati z-Krifem, y terplenjem: Koga Bog lyubi, veli Sz. Pavel nyega ostro ima, trapi, kara. Tak ti vszaki radujse nad tvojem vremenitem Krisem, ter miszli, ja nimam ochiveztesega znamenya mojega Blasenzstva vekivechnoga, kak ov moj Kris pregonov, fiziromaftva, betegov, neszreche ove ali one.

39. Hvalisze, y radujse zarad Krifa tvojega miszlechi, da ti niszi szam noszcz Krifa, neg ih je vech: Kris szvoj noszi Redovnik v-Klostru, noszi Vojnik vu Taboru, Kraly vu Palache, ah kaj ima G. Bog poterplenya vszaki dan, y vuru z-Gressniki hudobnemi.

40. Nemorguj nitize nepoteschavaj szuprot Bosanzkom odredyenyem ter odluchkom: negovori, aj zakaj prepuscha Bog ravno mene tak dugo na Krisu viszeti? zakaj ravno ja moram ove szuprotivnozti podnassat, zade ti, nuter do gerla? poterplenye ô moj dragi Kerschenik! nemorguj ne, ar ovakszi josche vekssi Kris

chi-

chinis te prez najma: znaj, da Krifa seleti ter pod nyim veszelo miruvati, je tuliko dobro, daga niszmo vredni imati, nit nosziti. Preporuchaj vsza volye Bosje ter izruchaj: G. Bog vre zna, zakaj to na te prepuscha. On zna kak dugo bude nad tobum Kris viszel, y vu ko ime, kada dojde vreme vzemega dole poleg szvoje Dobrote na tvoje dobro.

41. Tibisze razveszelil, akobi te jeden Kraly pohodil za ruku prijemsi ztisznul bi te chverzto y do boli, dabi drugi bil, ztergnul bi ruku van szerdito zakrichechi, a nyemu toga nevchinis, kajti je Kraly, y kajti znafs, da ono chini iz lyubavi proti tebe. O kuliko vech y visse moral bisze ti naraduvati szam szebe, kada Bog tvoj, Kraly tvoj, y vszeh Kralyev Gozpon po kakove szuprotivnozti, ali teskoche pohodi ztiznuvssi ruku ako y do kervi, kajti verujes y znafs, da je to vsze iz golne Lyubavi Bosanzke zname nye izhadyajuče.

42. Betesnik jeden radshi puzti gnyiloga kotriga izrezati, liztor da oztali kotrigi zdravi oztanu, zakaj ada ti nechess kajbisze nekuliko Telo trapilo z-teskochami, za obchuvat zdravu Dufu od gressneh ran? zaizto bolye je, da ovde Telo terpi, kak dabi Dufu tam morala lyuto sgatisze.

43. Kris noszi tvoj ali ztalno, noszi Kris tvoj ali ni onak kak bi ti hotel;

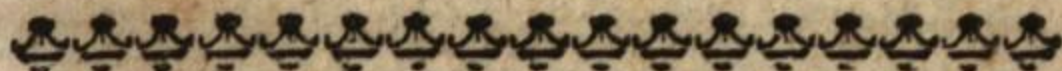
F 6

ar

ar on, kak veli Otecz duhovni Gerffon, ni pravdeni nit zterplivni Krifa nofzecz, koj jofche vekffega gotov ni podnaffati, neg iztom kuliko je nyemu drago y od koga hoche dabimusze nalofil, a ne od drugoga. G. Kristuffa kigod nafzleduvati terffizze on neizpitava kak vnogo, kak dugo, y od koga terpeti mora; neg je pripravlyen on vffizgdar za Lyubav vo-lye Bosje jofche vech terpeti ffzamo molechi za dobrovolyno podnaffanye y dojuducheh trapleny.

44. Razveffzeliffe, y zahvali G. Bogu fzerdcheno, daszeje doztojal tebi dati milofchu z-Gozp. Kristuffevem Krifa nofziti; zahvali, dati je vu broj poztavil oneh najffzrechneffeh Kriffnikov, koj tam na Veke prez vffzakoga Krifa zverffeno vu Bogu razveffzelyeni budu vzeti vu nebesza priemffi najmre dobrovolynoga terpljenja: a Szini ovoga Szveta imajuchi nekuliko veffzelya, tam budu javkali, skripali pod novem Kriffem, kifzu ovoga nezpametno befali. Tak ada naj vffzaki nofzi ffzvoj Kris, ja moj, ti tvoji: pak nadalye ffmehek nebude Kris, zato moli jeden za drugoga ja te, ti za me, k-za dnyemu uffjmosze, da vffzi mi budemo vu preodichenom znamenyu Szvetoga Krifa na veke blafeni zadobivffiffi najme, od kojeh niffzmo miffzlili morebit nigdar.

DEL IX.

K R A T K A I Z P I T A V A N Y A Y O D G O V A R A N Y A J E D I N E P R A V E V E R E K A T O L I - C H A N Z K E.

Navuchitel. **P**ovechmi jeli Gozpodin Bog? *Vuchenik.* Ztanovito je prez vffzake dvojnohti.

N. Odkuda to znati moreffs?

V. Znam iz Knig Narodjenja: *Gen. c. 1. Ex nihilo creavit Deus caelum & terram.* Iz niffstara je Bog ztvoril Nebo, y Zemlyu. Item *Exod. 3. Ego sum qui sum. Ja jefzem koj jefzem.* Item *Pfal. 76. Tu es Deus, qui facis mirabilia Tiffzi Bog, koj chiniff chuda.* Item *Sap. 23. A. magnitudine enim speciei, & creaturae cognoscibiliter poterit Creator horum videri.* Iz velikoche fele, y ztvorenja zpoznano budeffze mogel Ztvoritel oveh videti: Kaktiffzu lyudi nigdar jeden Chlovek drugomu zevffzema zpodoben; kojeh lepota kaffe diku nyegovu. Item Duh Sz. poffilya vffzakoga k-marhe y k-pticzam: *Job. c. 12. Interroga jumenta, & docebunt te, & volatilia caeli & indicabunt tibi.* Izpitavaj

marhu, y navuchiti hoche tebe, p'icze nebezke, y nazvezte tebi. *Item Ps. 99. Ipse fecit nos, & non ipsi nos.* On nasz je vuchinil, a ne mi szami nasz ztvorili jezmo.

N. Odkuda josche znafs, daj zrok jeden iz razuma tvoga, da je G. Bog?

V. Zpoznavam odtuda, kajti vidim, da zmed vszeh ztvoreny nijedno nedohadya od szebe, neg vsza od drugoga: zpoznavam kak je kastigan bil Chlovek od Boga: Pharao, Nabukodonor, Balthisar, Kraly, &c. Sodomitanzi, &c.

N. Gdo veli da ni Boga ni na Nebu, ni na Zemlye?

V. Nigdo drugi neg kak David-velyasse: *Pf. 13. Dixit insipiens in corde suo, non est Deus.* Rekel je nezpameten, nori Chlovek vu szerdczu szvojem; ni Boga, niti ni pre zumnil zvuzti pregovorit, zarad ztvoreny vszeh Boga hvalechek: dapache ni Poganini nete biti prez Boga koga toga, molechi jedini szuncze, ogeny, svinu &c. ada ja moram bolye valuvati: *Pf. 47. Quoniam hic est Deus Deus noster, ipse reget nos in secula.* Ovde je Bog, Bog nasz, on szam nasz ravnal bude na veke. *Deus Deus noster in æternum, & in seculum seculi.*

N. Niszuli pelde, ili obichaj chlovechanzki szvedochantzvo takaj Boga vechnoga?

V.

V. Jeszu zaizto buduchi vszigdar razlichni jedni od drugeh: y lepssi, nigder zevszema ni Szin Otczu, nit Kchi Materere zevszema zpodobna vu vszeh, nit vu govorenyu, nit vu derfanyu naravzkom niszu. Razum to takaj szvedochi jeden od drugoga jaznejssi, mudejssi, pamet jednoga od drugoga berzofze vuchecha, y obdersecha ztalno ona, kasze besse navuchila.

Od jednoga jedinoga Boga.

N. Jeli jeden szam Bog ali nyih je vech?

V. Szam jeden jedini je Bog ni ih vech kak je szam zporuchil: *Exod. c. 20. Ego sum Dominus Deus tuus, non habebis Deos alienos coram me.* Ja szem G. Bog tvoj, nimaj drugeh Bogov preg menu. *Item Deut. 6. Audi Israel Dominus Deus noster, Dominus unus est.* Poszluffaj Israelzko Lyudztvo, G. Bog nasz Gospodin jeden je. *Item Eccl. c. 1. Unus est Altissimus Creator Omnipotens.* Jeden je Vissni Ztvoritel vszamoguchi. *Item Sap. 12. Tu es Deus solus.* Tiszi G. Bog szam szamehni. *Non est alius Deus.* Ni drugi Bog.

N. Znafsli kaj iz Prorokov pokazati da jeden je?

V. Znam zadozta: *Isai. c. 43. Ante me non est formatus Deus, nec post me erit, ego sum, ego sum Dominus;* Pred menu

ni

ni vuch'nyen Bog, nit za menum ne-
bude, ja jez, ja jezem Gozpodin. *Item Mel. c. 2. Numquid non Pater unus omnium nostrum? numquid non Deus unus creavit nos?* Toli ni Otecz jeden vszeh nasz? toli ni Bog jeden ztvoril nasz? *Item: Apoc. c. 1. Ego sum Alpha & Omega.* Ja jezem Pochetek y Konecz, ili zverha.

N. Znasli, kaj iz Sz. Evangel. od jedno-
ga Boga?

V. Znam: Veli G. Kristufs: *Matt. c. 19. Unus Bonus Deus:* Jeden je dobri Bog. *Ephes 4. Unus Deus, & Pater omnium.* Jeden Bog, y Otecz vszeh, ki je zverhu vszeh.

N. Znasli jofs od drugod poszvedochiti da je jeden?

V. Znam: Kak je valuval Lucifer na Nebu buduchi: *Isai. 14. Super astra Dei exaltabo solium meum, similis ero ultimimo.* Zverhu Szvetlozti, ali Szveteu Bosjeh izvifzil budem Tron moj, zpodoben budem Vifnyemu Bogu. *Item Turchin valuje: Non est Deus, nisi Unus:* Ni Bog kak szam jeden. *S. Thomas y Schol. 1. p. q. 11. a. 3.* od Turak povedali jez, y szadafze od nyih to chuje ochito valuvati.

N. Zpominaslisze jofs, kaj vele Bogofzlovczi Katolichanzkem Navukom?

V. Zadozta: Kaj szadafni, y negdafni.

N. Kojafzu ona iztolnachi na kratkom.

V.

V. Jez, ova, kak razmiflyavati moramo Bitje Bosje prez vszega Koneza, Lyubav, Vszamoguchnozt, neprefszenu ter najzverfshenestu Volju, Milofszerdnozt nezmeru, Praviczu, Mudrozt, Dobrotu Szvetozt &c.

N. Akobi vech Bogov moguche bilo, bili nezpodobnoga kaj med nyimi fze naslo?

V. Bisze iznasle velike nedoztojnozti: Najpervich: akobifze nahadyali 3. ali 4. moglo bisze ih takaj rechi, dasze nahadya vnosina prez broja: dapache dabi szama dva bili obodva ki nezverfsheni bili, ka nezverfshenozt zrok bilabi da nijeden zmed oneh dveh nebi Bog bil, ar ov nas Bog je szam szamehni od vekov, y bude prez koneza zverfshen, Szvet, Blafen v-szebe &c. Ztvoritel, y Bog vszeh Narodov, akoprem nepoznaju po fzvoje malovrednozti vszi.

N. Nahadyasli jofche kakov zrok lep za potverditi ova?

V. Nahadyam kakje *infinite ambilis.* prez koneza lyublen: akobi szamo dva bili, ona lyubav koga bisze doztojala, znatisze nebi moglo, nit koj bi koga lyubil ovak, jeli zarad szamoga fzebe, ali zarad drugoga Boga; koju lyubav vszu bi vu nyega vlejati moral, a szam bi prez lyubavi oztati moral: k-tomu med ovemi dvemi moralabi kakova takova nefzlofnozt nahadyatisze vu ravnanyu Ztvoreny

reny jeden bi morebit hotel imati izhod szurчени, a drugi zahod: k-tomu y mudrozti nafslebisze nyihove lebko fallinge iz navukov razlichneh, jeden imati hotechi vuchenesse lyudi od drugeh, ali szrechnesse.

Od Preszvetoga Trojztva jedinoga Bosanztva.

N. Odkuda moreš povedati zkrovnozt preszvetoga Trojztva?

V. Morem iz vnogeh mezt Sz. Piszma, y Sz. Otczev.

N. Kadaje piszano negda od Sz. Trojztva?

V. Najpervich v-Knigah Narodyenia: *Gen. c. 1. Et dixit Eloim - - - faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Y rekosle Bog, vuchinemo chloveka na kip, y na zpodobu nashu ovaszu otajna *Eloim, y faciamus.*

N. Toliszu vsze tri Sz. Persone ztvorile chloveka?

V. Jeszu: y vsza druga prez vszake dvojnozt.

N. Zakajsze pak liztor ovde imenuje Trojztvo a ne drugde, kada je Nebo ztvoril? &c.

V. Zato kajti je hotelo nazveztiti Lyubav szvoju da ju Chlovek pamet, razum, y volyu imajuchi zpozna, y kak podignyen nad vszem ztvorenym Chlovek je.

N. Zakaj josche, reklo je: vuchinemo?

V.

V. Kajti najveksšu povolnozt imati je hotel vu Chloveku, kakti oszebujne zpodobje szvoje, y kipu, y to je hotel potverdit Szin Bosji Chlovekom pozstaviti, drugoch zpoznavasze kak vsze tri Persone jeszu jedinoga Szobztva, y Bitja vu Zmosnozt, vu Vizamoguchnozt vu Dobrote &c.

N. Nimali ki Prorok od toga kaj piszano?

V. Isaias ima: *Isai. c. 6. Sanctus, Sanctus Sanctus, Dominus Deus exercituum. Svet, Svet, Svet Gozp. Sheregov: Item David Ps. 69. Benedicat nos Deus Deus noster, benedicat nos Deus.* Blagoslovi nash Bog, Bog nash, blago zlovi nash Bog, Y drugde drugi otajno imaju.

N. A vu novom Zakonu niszuli szvedochantzva ochita, y zevszema odperto oznanyena?

V. Jeszu: *Mat. c. 23. Euntes docete omnes Gentes baptizantes eos in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: Posslegši vuchite vsze Narode kerztechi je vu Ime Otcza, y Szina, y Duha Szvetoga.*

N. Nili gdo drugi zmed Apostolov kaj nazveztil lepo?

V. Sz. Janus je ovak: *1. Joan. c. 5. Tres sunt, qui testimonium dant in Caelo: Pater verbum, & spiritus sanctus & hi tres unum sunt.* Tri szu koj szvedochantzvo daju na Nebu: Otecz Rech, ili Szin, y Duh Szveti, y ovi tri jeszu jedno: tri Persone, à jedini G. Bog.

N.

N. Nazveztimi ako jofche znafs odkud hochefs?

V. Hochu z-órage volye: Baruch veli: *Baruc. c. 3. Hic est Deus noster -- post hæc in terris visus est, & cum hominibus conversatus est.* Ov je Bog nafs: -- zatem na zemlye vidyen beffe, y z-lyudmi sivel je: to G. Kristufs za nafs je Chlovekom poztal. *Item Psal. 2. Filius meus es tu, ego hodie genui te:* Szin moj ti jefzi, jaszemte denesz rodil, koj poradyanye od vszeh je vekov, y bude.

N. Od Sz. Duha znafli koje szvedochantzvo?

V. Znam hvala Bogu: 2. *Math. c. 23. Spiritus Domini locutus est per me, Deus Israel.* Duh Gozponov je govoril po mene, Bog Israelzki. *Item Isaia c. 48. Nunc Dominus Deus misit me, & Spiritus ejus.* Szada G. Bog poszlal je mene, y Duh nyegov. Ove rechi prorokoval je vu Perfone Szina Bosjega Chlovechantzvo vzimluchega za naffe Odkuplenye.

Razgovor od jedine pravdene Katolichanzke Szvete Vere.

N. Kaj je pravdena Vera Katolichanzka?

V. Dar jeden je y ofzebujna milofcha Bosja ter zverhu naravzka Szvetlozt, z-kojum Chlovek razszvetifze, da vsza veruje, ka napervo poztavlya Sz. Mati Czirkva Katolichanzka Rimzka nassa.

N.

N. Toli mi nemoremo prez ove Szvetlozt veruvati; oneh koja moramo veruvati?

V. Nemoremo: ar je otajna jedna gluboka zkrovnozt, da ni moguche razumeti nye, prez ofzebujne milofche, y szvetlozti od G. Boga dane.

N. Kak jako je potrebna ova Vera vszem Lyudem po szvetu razdelenem?

V. Je tak, dasze nigdo zvelichiti nemore koj nye nima navlaztito pameten buduchi vu szvojeh letih: ar Sz. Pavel *Hebræ. 11. veli: Sine fide impossibile est placere Deo:* Prez Vere ni moguche dabi gdo Bogu povolyen bil.

N. Ada je ovo najperva ztran vszeh kotrigov y najvekfla?

V. Je ztanovita, nit prez ove dobroga sivlenya nemoremo najti, dapache pri Sz. Marku Gozpon rekofse: *Marci. 16. Qui non crediderit, condemnabitur:* Koj nebu veruval, zkvarilfze bude. *Item Joa. c. 3. Qui incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.* Ki je neveruvan Szinu, neche imati sivlenya, nego szerda Bosja prebiva zverhu nyega.

N. Gozp. Bog pak kada vleje ovu milofchu Vere Chloveku szlabomu?

V. Vleje kad Kerzt prime, y zasge szvetlozt szvoju vu Duffu da lahko zpozna vsza kada pride k-razumu, k-pameti oneh, koja sze nazveschaju od Sz. Vere.

N.

N. Jeli pak zadozta dasze ova szerdczem szamo veruju, ali y z-vuzti nazveschaju?

V. Ni zadozta: neg zpovedavssi z-vuzti, pokazati zdeli zvuna potreбноie dobrehize del priemssi, ter zla besechi: ar Sz. Pavel veli: *Rom. 10. Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem.* Szerdczem sze veruje na praviczu, a z-vuzti sze zpoved Vere chini na Zvelichenye: tak verno molech valuvati je potrebno pred Neverniki vu prilike pred ztraha, y szrameslivozti Veru szvoju ochivezto. Ja verujem v-Boga Otcza Vszamoguchega. &c.

N. Chlovek vre kad ima miloschu ovu, kaj teda jofs zrokuje dobra vu nyem Vera?

V. Sz. Pavel *Hebr. c. 11.* vuchi da je Vera otajneh ztvary szvedochantzvo, koje sze ufati moramo, akoprem szu nevidyena ar jezsu ztanovito: *Argumentum non apparentium*

N. Znasli kaksze dersati moramo selechi pravdeno valuvatisze Kerschankze Katolike vu ove Szvete Vere?

V. Znam nekoliko to najmre k-vszem verno privolivssi, koja god Sz. Mati Czirkva Katolichanzka Rimzka nazvescha podvuchena od G. Boga po krepozti Duha Sz. iz Sz. Piszma, Sz. Evangeliuma, iz chinov Apostolzkeh &c. derscha szlosno dokanchanya vu Sz. Zpravischah, dasze veruju, zpovedaju &c.

N. Nazveztimi na kratkom vszeh zkrovnostih oveh zadersanya Sz. Vere, ko-

ja-

jaszmo dusni veruvati, y znati, tak dasze nigdo ni zpovedati nemore nit od grehov sze odvezati po Nameztniku Kristussevom doklamisze nenavuchi dobro ako znafs.

V. Hochu rad: vszaki najmre dusen je veruvati, kada k-razumu dojde dobro zapametivssi: da je jeden jedini G. Bog szerdczem, y z-vuzti valuvati batrivo, y pobošno, da je Szobztvo jedino, y Bitje vekovechno: y daszu tri Persone jednake nature Bosanzke; Otecz, Szin y Duh Szveti, zmed oveh treh druga Persona je Chlovekom poztala, ili vzela na sze naravu chlovechanzku; to je to Szin, kifsze je prijel od Duha Sz. porodnyen od Marie Deve, na Krisu za Lyudih odkuplenye vumerl, dojti hoche szudit vu vremenu odluchenom od Otcza Vszamoguchega vsze lyudi pravichne, da mi naplati vsza dobra dela, z-dobrem vekovechnem; y za zla poieg zaszlusenya z-kastigum vekivechnoga terplenya: y kaj naj gorsseje, da im zkрати licza szvoga Bosanzkoga vu sivanje za na veke zavdajuchi muke ognylene.

N. Kade prebiva, nafs Gozpodin Bog?

V. Prebiva, y kraljuje povszuda.

N. Kajsze razumeva, kraljuje povszuda?

V. Razmevasze da gozpoduje na Nebu, na Zemlye, y pod Zemlyum.

N. Akoje povszud zakajsze veli da je na Nebu; Otecz nafs kfszi na Nebesjih?

V.

V. Kajti na Nebu szamo puztisze videti onak: *Sicuti est*, kak je odichen, Szvet, y Blafen, vsze tam blasene chinechi.

N. G. Bog jeli takaj vu Peklu?

V. Je tamo z-Praviczum szvojum chinechi goreti, y sgati Vrage, y druge Proklete.

N. Kak je v-Peklu da nezgori?

V. Kak szvetlozt; koja vu vode sze nezmochi, v-blatu sze nevmase, v-ognyu szuncheni trak nezgori &c.

N. Gdo che szuditi one vsze proklete, y pravichne?

V. Hoche Szin Bosji navlaztito szam rekuchi: *Joan. c. 5. Pater omne iudicium dedit Filio, quia Filius Hominis est.* Otecze je dal vesz szud Szinu, kajti je Szin Chlovechi, szamsze pokasuchi vszem dobrem, y hudobnem, akoprem kak Bog hoche tam biti Otecze y Duh Szveti nepokasuchisze vendar onak kak Szin Chlovechi vu Zmosnozi Tela preszvetloga.

N. Vizejdom kad pojde szudit kaj bu chinil?

V. Vuchini poztaviti vsze dobre na desznu ztran, a hudobne na levu kakti zaverfene.

N. Kaj dobrem bu govoril?

V. Ovo lyubleno: Hodte Blagoszlovljeni Otcza moga vu Kraljevstvo Nebezko.

N. Zakaj tak lyubleno bude im govoril?

V. Iz jedne ztrane da videti y chuli budu vszi zkvarjeni staszusze mantuvali,

a z-druge ztrane da potverdi nyihova dobra dela. *Operamini, dum tempus est*: Kak je rekel, daszu obdersali: posziujte za Duffu kad je vreme *Contendite intrare per angustam portam.* Dela szu ova nadalye: sednye napajati, gladne nahraniti, lyudzkoga nit poselyeti nit zasze obernuti &c.

N. Kaj pak reche prokletem ov Szudecz?

V. Ah dozta zlo kak szufzi zaszlufili tufni! *Ite maledicti!* Odhadyajte prokleti od vszeh izebrañeh vu ogeny vekivechni &c. kadsze nizte dobreh del hoteli dersati neposzluffajuchi nit mene, nit Otcza.

N. Kad ova pregovori, kaj onda vchini?

V. Dobri budu ifsli veszelo z-Angelmi v-Nebo, a hudobni vu jamu peklenzku ruchechi nepreszesno zevszemi vragmi.

N. Buduli ifsli v-Nebo z-Telom zkupa, y z-Duffum?

V. Budu z-Duffum, y z-Telom jasznese od sarkoga szuncza: kak takaj prokleti, v-Pekel, ali pocherni kak vragi rusno na telu, y na duffe.

Razgovor od jedine Vere, y od jedine Sz. Czirkve Katolichanzke Apostolzke v-Rimu v-korenyene.

N. Odkuda znati morefs, da je szama jedina Vera pravdno za Zvelichenye, y zvan koje nisze moguče zvelichiti?

V. Odtud navlaztito kajti Sz. Pavel *Ephes. c. 4. v. 4.* vuchil je ochito: *Unus Dominus, una Fides, unum Baptisma, unus Deus, & Pater omnium.* Jeden Gospodin, jedna Vera, jeden Kerzt, jeden Bog y Otecz vszeh. *Unum Corpus, & unus Spiritus.* Jedno Telo, ili obchina jedna, y jeden Duh, ili jednako veruvanye vszeh zkupa szlofno chutech od vszeh, koja szusze navuchili od jedina Boga.

N. Znašli kaj obilneffe od ove jedinozti povedati, ili raztolnachiti?

V. Znam iz ovoga iztoga Vuchenika Kristussevoga opominajuchega, *Hebr. c. 12. Variis doctrinis nolite abduci: Z-vnogoverztemi navuki nepuztitisze zapelyati: nepozzluffajte vszakoga, neg iztinzka prodekujuchega. Nadalye: 1. Cor. 1. Sitis autem perfecti in eodem sensu, & in eadem sententia: Budite pako zveršeni v-jednakom chutenyu, y jednak derfete navuk, jednu szamo Veru dersechi za jedino dobro zadobitisz.*

N. Neli kade kaj drugde v-Sz. Piszmu od toga.

V. Je otajno: *Eccl. 2. Va peccatori terram ingredienti duabus viis!* Jaj gressniku v-zemlyu vlezuchemu po dvojem putu to je kisze derfi dvojega puta, nijednoga pravo.

N. Ufaslisze kakov zrok razumno donezti napervo za obraniti ovu jedinu?

V.

V. Uffamsze z-pomochjum Bòsjum: ar kak je Bog jeden jedini, tak morabit y Vera jedna jedina, ka od nyega kakti jedinoga dohadya, morabit szama jedna y akobi mi veruvali dvojverzto, morali bi mi zpoznati od dveh? koji vuchili bi jeden jedno, à drugi drugo.

N. Nebilisze kaj nedoztojnoga moglo Bogu pripiszati, akobi hotel nam dvojverzti dati navuk jeden szuprotiven drugomu?

V. Ztanovito bi: navlaztito *Mutabilitas* jedna premenba, iliti neztalnozt Boga: dapache vkanuvanye zdvojverztum Verum: zato szama jedna derfatiszze mora, ako valuvati hochemo, da verujemo jedinoga Boga.

N. Moresli iz jedinoga Boga izpelyati zazumno kak morabiti jedina szama Vera jos?

V. Morem da je jedina, po koje vsza dobra dohadaju, ar kak je Bog jedini, jedino, y vsze dobro, tak y Vera, koja je od jedinoga Boga, ar drugach dabi Ver vech bilo, y Bogov tuliko bi moralo biti, kaj ni moguče za na veke.

N. Pokasimi nadalye razumno obilneffe da morabiti Vera jedna jedina, ako znaš tuliko?

V. Znam: ar kak je Bog jeden buduchi *Objectum*, ili Czil Vere, tak morabiti y ona jedina.

N. G. Kristus veli vu Sz. Evangeliumu. *Habete Fidem Dei: Imajte Veru Boga:*

G 2

mo-

morefsli kaj odtud izpelyati za potverdit iztinu ovu?

V. Morem ovak: ar kak govori od jedinoga *Unus est bonus Deus*: Jeden je do-bri Bog: *Matt. c. 19.* tak ovde od jed-ne Vere, y v-drugih mezteh hotemsi nazveztiti: *Deus est Veritas*: Bog je izti-na vekovechna, ter nezfalena oznaju-che nam vsze Zkrovnozt Nebezke z-szobum jedinem, zmed kojeh vszako po szebe zadozta j nyegvu jedinozt na zveztiti kak je Vszamoguchnozt &c. a-da y Vera tak morabiti jedna, kak god Vszamguchnozt.

N. Pochem dohadjamo na zpoznanye je-dinoga Boga?

V. Po Vere: da je Szvet, miloszerdan, lyublen, prez koncza pun vszeh dobri miloschi &c. ada ova jednoga prodeku-jucha morabiti takaj szamo jedna.

N. Odkogaszte lyudem v-szerdcza, ili v-razum vleva ova Vera?

V. Od Boga jedinoga, koj akobi vech nazveschal, bi szamomu szebe naj-vekssu kriviczu med lyudi zaszadil, dabiga zevszema nemogli ni za Boga zpozna i jedinoga nit pravoga: ar kak berse gdo ih vech prepuscha, tak vech mora dopuschaty iz'in, koja szama ven-dar jedna je: *Ego sum Veritas*: Ja szem iztina.

N. Szada pokazimi, jeli jedina Sz. Czirkva v-koje pravdena Szlusba Bosja je,

y

y zvun koje szame Zvelichenye Dusa nevdobivafze na Szvetu drugde?

V. Ztanov to ova je szama Sz. Katolichan-zka Rimzka.

N. Odkuda tu iztinu zpoznavafs da je jed-na szama, nit ni druga?

V. Najpervich iz Sz. Evang. kade je G. Kristufs rekel: *Matt. c. 16. Tu es Pe-trus & super hanc petram edificabo Ec-clesiam meam.* Sz. Petru Ap. Tiszi Peter y ja zverhu pechne ove budem zidal ni Czirkve 3. ali 6. ali 10. nego Czirkvu: to je szamu jednu jedinu.

N. Odkuda drugoch morefs mi to povedati?

V. Morem od ovud miszlechi da kakgod szam morabit jedini Bog, y jedina pra-va Vera: *Unus Deus, una Fides*: tak ravno jedina Czirkva Katolichanzka morabiti, koju je szam jedini G. Bog zezidal, y vutverdil: terfze vu ovoj zaderfava jedina Vera pravdena.

N. Morefsli kaj pokazati iz Sz. Piszma od Czirkve?

V. Morem iz Sz. Evang. kade vuchi G. Kristufs od Pokaranya bratinzkoga: *Matt c. 13. Quod si non audierit, die Ecclesiae*: Ako te pokaran neposzluhne, reczi Czirkve daga pokara: *Quod si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus.* Da ako pak Czirkvu neposzluhne, derfiga za onoga ki Boga nezpoznavava nikak.

N. Kak odovud zpoznavafs, dabi bila jedna Czirkva?

G 3

V.

V. Ovak: da neveli Czirkvam vech neg Czirkve to je jedne koju ja jeden jedini Zvelichitel jezdem poztavil na Szvet nit nigdo drugi nima te Oblazti do Otca mojega Nebezkoga.

N. Chlovek ada morelisze najti na Szvetu tak moguchen, y zmosen, dabi mogel Czirkvu ovakovu obuditi, y szad zasraditi tak szvetu, ali szvetessu v-ko je szama Zvelichenye nafslo bisze?

V. To ni moguche nigdar drugomu kak szamomu Chloveku Bosanzkomu Kristussu Jessu a drugi ni bil nigdar tuliko moguchen niti muder: ar *Joan c. 5. Pater omne judicium dedit Filio: Otecz Bog Nebezki vefz szud dal Szinu. v. 27. Et potestatem dedit ei judicium facere: Y oblazt, ili moch dal mu je chiniti vsza na szvetu kojagod szu potrebna za Zvelichenye Lyudi. Niti ni moguche dabi druga Czirkva podiglasze od lyudih, ar je od szamoga Boga ova vuchinyena.*

N. Nebilisze kaj nedoztojnoga moglo G. Bogu pripiszati, akobisze Czirkva ova prēmenila, y druga nova kadagod zachela od koga?

V. Ztanovito bi, ar bi z-fatel vu szvojem obechanyu Vszamoguchega Bosanztva.

N. Akobi pak Czirkva zaszlusila tu kastigu nebili toga doztojno vuchinil?

V. Czirkva ako bi zaszlusila bich kakov, kastigal bi ju drugach, kak je do szada

vnogo put, à dabiju zkonchal, toga do szudnyega dneva nigdar zevszema nevuchini.

N. Odkuda to znafs, da tak govoris?

V. Znam iz rechi Bosanzkeh Gozp. Kristussa *Matt. 16. Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Zverhu ove pechline zezidati hochu Czirkvu moju, y vrata peklenzka nebudu premogla szuprot nye: nut kak lepo, y szveto velasse Czirkvu moju: koju rekssi lyubim, y branim, dasze neporussi vsza nigdar.*

N. Nili bila porussena od Ariussa, od Mahometa, Luthera &c. malo fali vsza tako rekuch?

V. Ni bila kak ni szada H. B. ako je kastigana bila na vnogeh ztranah; ar je vszigdar oztaleh Verneh Katolikov med nyimi, kak ih je y szada vnosina med Turki, y drugemi dapache bolye je bila razilirena razglassena nuter vu glubine Indianzkeh, kak je y szada v-szame Chine visse od 60. Milionov Katolikov potlam bibil Luter, y Calvin zapeljal vu zlo nekuliko jezer za szobum na szramotu Pape &c. vu Europe, y Turchin poklal, y prognal &c.

N. Moresli to potverditi josche od drugod?

V. Morem miszlechi na obechanye Kristussevo: *Portæ inferi non prævalebunt adversus eam.* Vrata peklenzka, to je ja-

kozt, y hudoba Luc ferova, y nyegoveh tovarussev, ni nashlednikov i i poszluffitelov nyihoveh Mahometa, y drugeh Heretnikov nebu tuliko premogla szuprot nye, dabi ju zkorenila, ar valuje za potverditi obechanye Bosanzko nadalye: *Matt. c. 28. v. 35. Cælum, & Terra transibunt, verba autem mea non præteribunt.* Nebo, y Zemlya presla budu: to je berse; à moje rechi neprejdu, ar szem æterna, & infalibilis Veritas Vekovechna, y nezfalena Iz ina: *Malac. c. 3. Ego Dominus, & non mutor:* Jaszem Gozpodin y nepremenyamsze, kaj jeden put rechem, y tverdo obecham za moju Diku veksu, y Dufs dobro, to vszigdar dersim.

N. Jeli gde G. Kristus od oveh rekel vu Evangeliumu?

V. Sz. Janus pisse vu 17. delu kak je G. Kristus molil Otcza Boga Nebezkoga, za szvoje vu Czirkve zebrane za tebe, y za potlam do koncza szveta: *Non pro eis autem rogo tantum, sed & pro eis, qui credituri sunt per Verbum eorum in me.* Ne za nye pako proszim liztor, neg y za one, koji po rechi nyihove veruvali budu vu me: *Ut omnes unum sint:* Da vszi jedno budi, to je szlosni vu Vere, vu Czirkve jedine, vsza obdersavajuchi jednako szlosno. Kojagod im po Czirkve moje zporucham: *Joan. c. 17. Unum sint sicut tu Pater in me, & ego in te:* Naj
bu-

budu jedino jedini; kakzi ti Otecz vu mene, y ja vu tebe; *Et ipsi in nobis unum sint:* Ter da y oni vu nash jedni budu verujuchi jedinoga Boga, y jedinu Czirkvu, kojuzi hotel dabi ju zezidal chudno jako, y tverdnu na szvetu, na hvalu, y Diku tvoju.

N. Jeli josche kaj recheno bilo vu Sz. Evangeliumu?

V. Je od G. Kristusa: *Luc. 22. Ego rogavi pro te (Petre) ut non deficiat fides tua.* Simon, Simon dojde zkuffavanye na vasz, ali ja szem proszil za te, da nezfali Vera tvoja, nit Czirkva kak bibil hotel rechi kojuti dajem v-ruke, y Nameztnikom za tobum mojem vszem pravdenem.

N. Moj dragi kak moreš iz vszeh oveh meni dopovedati, da je szama Czirkva jedino Szveta?

V. Morem ovak lepo: Nigdar nikakova molitva ni bila tak jaka, y krepoztliva, kak G. Kristusa Chloveka Bosanzkoga, ada je zadobila vsza kojagod je proszil od Otcza, kakmu je szam rekel: *Joan. c. 11. Ego autem sciebam quia semper me audis:* Jaszem pak znal, da me vszigdar poszluffas molechega, da Czirkva bude tverdna, da Petrova Vera nezfali, ni oneh, ki budu veruvali, y da ovi jedini szlosni budu vu mojih navukeh obdersavajuchi jednako vsza do koncza Szveta. Otecz je poszluhnul

Szina, adaszu vsza jednako jedina Czirkva, y Navuki, y denesz vu vszeh verujucheh po Petru &c.

N. Nilisze gda pretergala te zkorenila ova Czirkva vu tulikeh pregoneh Kri-voverczev y Bolvanzkeh klanyavczev?

V. Ni to moguche, ar G. Bog derfi rech szvoju, nit sze nigdar nenahadya, neg da je razsfirena bolye poprelejanyu kervi visse od 15. Milionov Muchenikov.

N. Nahadyalisze kaj zkrovno od toga vu Sz. Piszmu, ali kade drugde?

V. *Daniel. c. 2. stejesze ochivezto: In diebus autem Regnorum illorum suscitabit Deus Regnum, quod in æternum non dissipabitur: vu dneveh pak oneh Kralyevztvih obuditi hoche Bog kralyevztvo jedno, kojese na veke nezkoncha nit nezkoncha nit neraszplye: kaj tverdi ochivezto Sz. Gabriel Deve Marie nazveschajuchi: Luc. c. 1. Et Regni ejus non erit finis: Y Kralyevztva nyegvo-ga nebude konecz, daje pak Szin Bosji Rex Judæorum, Kraly Sidovzki to je vszem znano Narodom.*

N. Pokasimi da je Czirkve Kralyevztvo, y kako to morebit gdaje rekel G. Kristus *Regnum meum non est de hoc mundo: Kralyevztvo moje ni iz ovoga szveta?*

V. Pravo je rekel, da ni iz ovoga szveta kak Kralyev drugeh, neg je duhovno kralyevztvo vnogo razlichno od szvetzkoga malo terpechega let.

N.

N. Jeli gdo vuchi ochito ovu iztinu vu Evangeliumu?

V. Ztanovito je szam rekel: *Ego non sum de hoc mundo: Ja niszem iz ovoga szveta kak drugi Kralyi: Sz. Gregur Papa serm. 12. in Matt. odperto je tolma-chil Regnum Cælorum præsentis temporis Ecclesia dicitur: Kralyevztvo Nebezko szadassnyega vremena Czirkva velisze y ovoga Kraly. Non erit finis. Nebu konecz.*

N. Neli kaj Duh Sz. Otajno od Czirkve govoril?

V. A je *Pf. 47. Deus fundavit eam in æternum. G. Bog je temel nye poztavil na veke, ter tako da je nigdar ni zapuztil, G. Kristus ochito valuje; Matt. c. 28. Ecce ego vobiscum sumusque ad consummationem sæculi. Nut ovo ja szem zva-mi nuter do zkonchanya szveta. Ja vasz budem krepil, y chuval od vszeh nepriatelov Heretnikov, Turak, y ozta-leh da vasz nigdar izkoreniti zevszema nebudu mogli, ako prem izkuffavati nepreztanu. Sz. David ima od toga *Pf. 88. Isaias c. 2. Michæas c. 4. lahko najdesz ako pojdesz chteti.**

N. Neli kade jofs Duh Sz. govoril otajno od Czirkve?

V. Prez dvojnozti rechi morem da je *Cantic. c. 6. Una est Columba mea: Jedinna je golubicza moja. S. Pavel Ephes. 4. Unum Corpus, & unus Spiritus: Jedno*

G 6

telo

želo, ili obchina y jeden Duh, ili vszeh jednako chutenya od Boga od Vere, y od Navuka, koga Czirkva kakti koja sze zove Apostola Sz. Paula. 2. *Tim. c. 3. Columna, & firmamentum Veritatis*: Jeden glaszovit ztup, y tverdnozt prejaka Iztine neozkrunyene od Boga dane lyudem, koja Czirkva nigdar josche ni bila poruffena kakti od szamoga Visfnyega te Vszamoguchnoga zakorenyena: akoprem vnoga Krivoverczi izkuffalifzu za poruffiti ju zevszema ter to na szramotu Sz. Otczev Papov iz neavidnozt chut nemoguchi dafze pravdeno nazvescha. *Una, Sancta, Romana, Catholica, Universalis*. Na Szvetu v-Rimu pervom: y glaszoviteffem varassu zmed vszeh po vsze Europe szama jedina Sz. obchinzka po vszem širokom szvetu nazveschena, y zpoznana da je Czirkva Zvelichenya pod oblaztjum na meztu Sz. Petra Pape szechhega, te ravnajuchega po Nadehnenyu Duha Sz. y ozkerblenyu G. Kristuffa.

N. Nili obchinzka takaj Czirkva Krivoverc ev kak oni preszumniu govoriti?

V. Ni nit malo, nit veliko, nit G. Bog toga nigdar nedopuzti szamu jednu odebravffifzi za Diku szvoju, y Lyudi Zvelichenye: ni obchinzka, nit szveta, arfze nigde nesteje dabiju posli nazveschat po szvetu med Turke, med

Poga-

Poganine vu Indie &c. kaj ni szami netaje: a nassa josche y danasz ide povszuda poszlana od Sz. Otcza Pape povszuda po Gozp. Kristuffa zapovedi *Marc. c. 6. Euntes in Mundum universum predicare Evangelium*. Posledfi po vszem širokom Szvetu, nazveschajte Kvangeliuma, mojega rechi, y Navuke Nebzkoga sivlenya te vekovechnoga. Sz. Jakob ovde lepo vuchi: ki poszluffal bude zapoved ovu: *Jakob. c. 1. Et permanserit in ea, non auditor factus obliviosus, sed factor operis, hic beatus in facto suo erit*. Y koj obztoji vu nyoj nevchinyen poszluffitel zpozabliv; neg chinitel dela ov blafen bude vu chinu szvojem z-Verum.

N. N szuli kakova znamenya oszebujna iz kojeh Czirkva jedna jedina morefze zpoznati lahko?

V. Jeszu petera znamenya, koja nasz pe lyaju nazpoznanye jedino pravdene Sz. Czirkve Katolichanzke. 1. Jednaka jedinozt, iliti szlofnozt vu navukeh povszuda. 2. Da je szveta. 3. Obchinzka, razsirena povszuda. 4. Apostolzka Kerchanzka Katolichanzka. 5. Napunyena z-velikemi chudi ter iztinzkemi: to je chuda ima tverdna, koja ju nazveschaju jedinu.

N. Vuchemfze zaderfava prvi Kotrig, to je: da je povszuda jedina, y jednako podvuchajucha szvoje verne Szine?

G 7

V.

V. Vu treh ztranah zaderfavaſze: 1. Daſze veruju vsza vu Kerſchanzke Kato-lichanzke Czirkve vu jednom meztu Szveta, kak vu drugom vu Latinzkom Franczuzkom, Nemskom, Chinzkom, Horvatzkom &c. Orszagu, vu Indiah obernyeneh na Veru, te v-Czirkvu dopelyaneh, vu Afie, Affrike, Amerike, y vu Europe jednako G. Kriftuffa zpoznavajuch za Boga dobroga.

N. Jedinozt ada je tuliko znamenye jedne Czirkve iztinzke?

V. Ztanovito je, pokehdob Szvet je tuliko velik, Kraljevztva, tuliko dalka jedno od drugoga, Lyudi vu ponaffanyu razlucheni, vu govorenyu jedni drugeh nerazumechi, te vendar vu Veri jezsu ſzloſni jednako prijimluchi vsze Navuke Czirkve od Boga dane, koj lyubi ſelno jedinozt, y ſzloſno Veruvanye.

N. Jezuli pak ova tak ztanovita, da povszuda jednaka je Czirkva vsza obſzlufavajucha?

V. Jezsu prez dvojnozt, ar kadeſzugod Katoliki, tamofze na jeden nachin Sz. Meſſe ſzlufe, za Mertve ſze moli; zavavajſze na pomoch Szvetczi Boſji, valujeſze, da vszaki volyu ima Dobro, ali zlo chiniti; da Pozti Korizmeni, y drugi vredni ſzu preſtimanya, y redovnichki ztalifs: koja krivoverczi odmechu od ſzebe, nit vu Czirkve naſſe nemogu chuti od nyih.

N.

N. Koja je druga ztran znamenya jedinozti Czirkvene?

V. Ova je: da je Vera kak vſzigdar od Apoſtolov nazveſchena, tak y potlam Nameztnikov Kriftuſſevah vu vremenu mira, y pregonov vsze jednaka: kakſze vsza nazveſchaju, kak ſzu bila pred 1000. leti, razglaſſena ovde vu Afie &c. y vu Indiah.

N. Koje treto je znamenye ove Jedinozti?

V. Ovo: Kajti naſſi Verni imaju jednaku pravdu, ili nachin, kojegaſze imaju vszi derſati ſivuchi vu Sz. Vere, y vu Czirkve.

N. Kakov je ta nachin, ili pravda pelyajucha vu tuliko dobro?

V. Jednako je chutenye Sz. Otczev, Sz. Zpravifcha, y obchine vsze Katolichanzke ſzloſnoga ſze derſeche navuka.

N. Moreli faleti Sz. Zpravifche, gda dokancha otamozti Sz. Vere, kojefze imaju veruvati od vszeh Verneh vu Czirkve?

V. Toſze mora veruvati, da G. Bog takvoga zla nigdar neprepuzti, ar je obechal pri Sz. Mateju *c. ult.* Jaſzem zva-
mi nuter do zkonchanya Szveta, reku-
chi takaj od Sz. Duha *Joan. 16. v. 13.*
Docebit vos omnem veritatem: Podvu-
chal vaſz bude vszu iztinu, *& in vobis*
erit: y vu vaſz bude prebival dapa-
che veli: *Joan. c. 14. v. 16. Hoc faciam*

to

to vchinim: *Ut vobiscum maneat in æternum.*
Da bu zvami prebival na veke Czirkvu
moju ravnajuchemi tak da peklenzka vra-
ta nigdar je neobladaju. *Matt. 16.*

N. Znamenye drugo koje ove pravdene
Czirkve?

V. Je ovo: da je ztanovito szveta.

N. Toliszu vszi Szvet, kojiszu vu ove
Czirkve?

V. Niszu vszi szveti lyudi, neg vnogi
jako gresni: nego je szveta zbog treh
zrokov. 1. Da navuk derfi neozkrunen
y szvet, koga vszi lahko mogu ob-
derfavati, y ovak sivuchi poztati
szveti. 2. Zrok: kajti gresnikom gro-
zisze od ztrane Kristusseve: akosze ne-
podadu vu pokoru tolnacheh kak szam
jeden greh szmertni je zadozta za zkva-
renye vekivechno: opominyajuch, da-
sze zpomeni lyudi verno iz Szuda Bos-
jega; Purgatoriuma, y muk peklenzkeh
obernuvssi na dobri sitek. Tretji zrok
je: dasze Szveta zove; kajti vu nyoj
vszigdar nahadyajusze chedni te szve-
toga sivlenya lyudi, od kojehszu pune
knige; kakszu negda bili, y potlam:
Sz. Ambros. Sz. Augustin. Sz. Gregur
Navuchiteli Czirkveni: Sz. Benedik,
Sz. Ferencz, Sz. Bernard. Sz. Katha-
rina Senenzka, Sz. Quirin Biskup. Mu-
chenik Sziszechki, &c.

N. Koje je tretje znamenye ove pravde-
ne Czirkve?

V.

V. Je ovo da, je obchinzka poszuda Ka-
tolika imenovana po vszem Szvetu naz-
veschena.

N. Gdo veli, da je ova ni nemore dru-
ga biti?

V. G. Kristufs szam pri Sz. Math dal je o-
chito zapoved; *Euntes in mundum uni ver-
sum prædicate Evangelium:* Possedssi po
vszem szvetu nazveschajte Kvangelium:
Docete omnes gentes: Vuchete vsze narode

N. Jeli dana ta oblazt Lutheranom od
Luthera, Calvinistam od Calvina; y
drugem od drugeh?

V. Ni zaizto, neg lese vu meztu jednom
neufajuchisze takvoga poszla prijeti, ka-
da ih ni poszlal G. Kristufs dapache da-
bi mogli, radi bi y nassu Czirkvu iz-
korenili, ni dabi Neveru szvoju posli
kamo nazveschat Bogu szuprotivnu:
koje nigdar neprepuzti vnogo razshiriti.

N. Koje znamenye je cheterto ovo Sz.
jedine Czirkve?

V. Ovo je: Da je ztalno Kerschanzka A-
postolzka vu Navuku Apostolov nadeh-
nyeneh od szamoga Boga, y drugeh po
nyih nuter do denesz nepretergnuvssi-
sze Naszleduvanye, iliti *Successio Sz.*
Otczev Papov nigdar, akopremiszu bili
prognani iz Rima zevszemi Redovniki
od krivoverczev do 40. puti tam van
Szvet bi znal vesz akobisze kada bilo
ovo Naszleduvanye, ili *Successio pre-
tergala Papov Sz.*

N.

N. Znamenye peto koje pravdere Szvete Czirkeve?

V. Jezsu chuda vnoga: ar ona morabiti prava, y jedina Czirka Kristusseva, vu kojefzu chuda ochita.

N. Nahadyalisze kada kaj od treh chud nazvescheno?

V. Nahadya: kak je G. Kristus rekell pri Sz. Marku c. ult. Naszledovala budu znamenya one, ki veruvali budu ova: *In nomine meo Dæmonia ejicient linguis loquentur novis* &c.

N. Nili kaj od toga drugde piszano vu Sz. Evang.?

V. Je: Sz. Janus pisse c. 14. kak je rekell G. Kristus dajuchi oblazt Vernem szvojem: *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet, & major horum faciet, quia ego ad Patrem vado: Ki veruje vu me &c. Sz. Matthei c. 10. ima takaj piszano: Euntes prædicate, mortuos suscita, leprosos mundate, Dæmones ejicite* &c. Sz. Marko c. ult. *Prædicaverunt ubique: Deo cooperante; & sermonem confirmante sequentibus signis.* Kak Sz. Peter, y Janus, Sz. Ferencz, Sz. Ferencz Xav. &c.

N. Kerfchenik ada vszaki Katolik morali chuda chiniti?

V. Nemora vszaki ar Sz. Pavel kakti pokazajuchi izpitava te zponassa 1. Cor. c. 11. *Numquid omnes gratiam habent curationum?* Toli vszi miloschu imaju ozdraz-

zdravlyenya: to je ozdraviti gubave &c. kakbi hotel rechi, nemoraju toga imati vszi, ar toga ni potrebno vszigidar ni vszigidar.

N. Kaksze razmeju one rechi G. Kristus, y vekssa bude od oveh chinil ki bude vu me pravdeno veruval?

V. Ni dabi vszi chuda jednako chinili, negda vszigidarsze najde med nyimi, koj bude ih vech vu broju chinil kak Szveti Xaverius, ih je obudil vech od mertveh vu ime nyegvo &c. Sz. Mikula veksse chudo pokazal je zkoszane na falate obudivssi &c.

N. Jezuli y szada chuda vu Sz. ove Czirkeve Katolichanzke?

V. Jezsu: od kojefzu pune knige popisane od glaszoviteh vu szvetozti, y vnavuku lyudih ter chedneh &c. koj neveruje, naj ide vu Assis, gledati kak telo Sz. Ferencza ztoji v-grobu na nogah, ochi odperte vu Nebo dersech. Sz. Antona Jezik czel je vu Padue &c. Naj ide gledati vu Lauretum Hificze Matere Bosje nad zemlyum vu zraku ztojeche, kade nepreztancze chuda szechine &c. Naj ide y drugam, y naj z-Verum Jesussa, y Mariu hviali.

DEL X.

GOZPODAR HISE CHEZ VSZE
LETO VU SZVOJEM GOZPO-
DARZTVU KAJ IMA CHI-
NITI, Y OBDERSAVATI.

Vu Profinczu, iliti vu Januariusu.

I.

Na novo Leto naj nachini dobro naka-
nenye, da hoche chez vsze leto szvo-
ja vsza mislenya, chinjenja, y govore-
nya overslititze terfizit aldujuch malomu
Jesuffeku na Hvalu, y Diku, z-obecha-
nyem, da vu vszeh poszleh szvoje ho-
che Boga lyublenoga pred ochima imati,
kuliko najmarlivesse bude moguche.

2. Vulye pchelzke, ako je potrebno,
iz jednoga mezta vu drugo prenezti, ter
je dobro chuvaj, akobi toplo bilo, da ne-
pojdu passe izkat.

3. Kokossi da berse neszle budu, hrani je
z-pechenum zobjum, z-grahekom, ali z-o-
pechenem na shnite kruhom, to vendar
po malom, ar nebi jako hasznovito neszle.

4. Pokehdob szada konyi dlaku puscha-
ju, imaj veksu zkerb na nye.

5.

5. Ako je zevszema jaka zima Bedo-
viam brejem, y ako vie mlade imaju sr bi-
chne, nedavaj merzle vode piti, neg mla-
chne vlevaj nuter, y onak je napajaj.

6. Ako je negda toplessi dan, takaj puš-
chaj van marbu, dasze prejde.

7. Odhranjenja Teleta vuchini rezat,
gda je zadnyi fertal Meszecza.

8. Ovczam davaj liztje jeszenovo, ako-
ga neche dvechit, nit grizti, razluchi je
od drugeh, ar na izlezene, y jetrah ima-
ju nekaj.

9. Czepe mlade, y szlabo drevje, da ga
koze, y zajczy neogrizu, vuzmi lanye
kozje, kravjega gnoja, y onak suchi vo-
lovzke zmesaj, y od ztuchenoga pelina
osmekni te poskropi zmeslana ova zkupa
zverhu czepov.

10. Detelya kade ima mezto, pervo
kak szneg opade, potruszi z-pepelom, z-
kossem, y golubjem lanyem, ili gnojem,
ovako zadobisse trava lepsia navlaztito
detelya.

11. Iz drevja szad donassajučeha mo-
rafs ov Meszcz szuho zverfsje, ptichja
gnezda, y oztala iz kojehszu guszenicze
legu obrezati, y osznasiti.

12. Dreva velika za His nachinanye, y
oztala szada poszechi, kada Meszcz do-
le ide, ar ovak nebudu chervojedine Po-
versena.

Vu

Vu Szechnu, iliti Februaru.

Odojke hafznovite kojisze polegu vu gore iduchem ovom Mefzeczu, marlivo chuvaj, y hrani.

2. Ochizti vulye, y akoszu koji nepotrebni Kralyiczi med pchelami van je zpravi y pomori.

3. Guzke, Pure, Kokosi nafsadi y oztala ako morefs.

4. Schuke szu szada najbolffe, zato lo-vije marlivo: ako morefs.

5. Mravischa, kada je mokro vreme, v-jutro rano, ali vecher keszno jako zku-pa zbijaj z-klinom, ovak je zaprefs, da nezidu van.

6. Napuschaj vu Ribnyaku Ribe vu zadnyem fertalu Mefzecza.

7. Kapuztu, vukret, glaviticzu, okolu Fassenka, ali keszne josche poszej na zemlyu potruffenu z-kokosjem lanyem, akosze bude zmerzavala zemlya, tak zmessaj z-ovem iztem lanyem szeme, y ovak poszej szlobodno.

8. v-Mefzeczu dole iduchem ali vnovom (kak vreme szlufilo bude) morafs szejati Perffin, Spinacz, povertniczu Shalatu, Cherlenecz luk, szladki Janufs Bob, Grah, Merlin, y oztala ovom zpodobna zafsadi, kakszu kakve fele.

9. Tri dneve novoga Mefzecza obrefi drevje szadoveno, zernye poszadi, v o-gradi mlado drevje; naj preszadati drev-

ja nit ztaroga, nit mladoga, gdaje mokro, nitga z-mokrum zemlyum nezafzipavaj, drugach bisze poszuffilo, y vszehnulo:

10. Mefzecz ov je zarezati Terfzje, y vezati, y koliti prikladen.

11. Drevje zranovito morafs tak zagnojiti da mlade shibicze obszeches do tal y nuter lanya pozstaviti gdeszi obszekel ter izpukal od korena, ter ovo izto korenye dreva: zafzipli ter ztratinum v-rezanum z-lopatum pokriti nezapuzti, ter ovak berse zaraztesze z-travum zemlye.

Vu Szufzczu, iliti Gregurschaku

I.

Grah, y Lechu szej 6 zadnyem Mefzecza fertalyu jedno tri dneve pred mlajem, ar ovak berse idu vu czvet, akosze nezmerzava.

2. Szeme od Kapuzte namochi vu vodu, vu koje perffin kuhanje bil, ar ovak zelye je szlobodno od chervov.

3. Ov Mefzecz preszadi hmel y obdelaj da tiga dozta narazte za Pivu kuhat.

4. Zob morafs iliti szeme za szejati obchiniti, jedno ofzem dni Mefzecza novoga, ali punoga okolu ofzem takaj dan, ar vu Mefzeczu ovom Zob ima obilno zernya, a malu szlamu vu malom travnu pak poszejana pomanye zernya, vech szlame. Akosze pak orje mokra zemlya za zob, vno-go je peszje trave a malo je zobi.

5. Letnyi jachmen poszej vu ztarom Mefzeczcu ako mores.

6. Pfeniczu, v Herfs szej okolu zadnyega fertalya, ako ti vreme dopuzi: ova szetva ni za vizaki Orszag, neg malo Meflnyaka, à ovoga Szfuzcza za jako merzie.

7. Perfin, Cziklu, Kelorabu, Cherle- necz porluk, merkvu, y povertniczu preztavi vu glutoku, pefchevnu, ali tusku vendar zemlyu, y k-tomu kada je ztar Mefzecz.

8. Glavaticzu za szeme obchuvanu van poztavi, gda Mefzecz dole ide, y dobroju pokriva, da nyoj miaz nenaskod.

9. Jabuke, y Hruske czepi vu mladom Mefzeczcu, ar ovak berse donafaju szada.

10. Drevje szadoveno chizti od oneh, koja gufzenicze zrokuju, kadsze toplo pochne; teda one van idu, raztu, y skode drevju.

11. Krape polovi, ako ih je kaj vu Ribnyaku tvojem, ter je ô pervom fertalyu, ali v-punom Mefzeczcu poztavi vu drugoga.

12. Mefzecz ov borefze med szobum iliti mreze Ribe, Schuke, Biztrange, Menyki, Glavachi, Male, ili Pefzaki &c.

Vu

Vu Malom Travnju, iliti Gyurgyev- schaku.

1. Ovce szada imafs okupati, y oprat, ako ih kaj imafs, y oztrichi je vzeffi Runo iz nyih, akofzu toplu vremena, a ne drugach.

2. Kade je pfenicza na jako tuzte zemlye naglo zrafzla, doklam ni vkolencze pofsla, moresju prirezat, y davat dojechem volovz- kem Materam, y onak budu vnogo mleka imale.

3. Dinzkoga, y Gerchkinoga szemena vzemi, koje dveh, ali treh let je, poszadiga, y znaj da je bolfe, kak jednoga leta, zernye od Dinye pervo namochi vu czukrenu vodu.

4. Tikve, y zemelzke jabuke szadi za novom Mefzeczom, nekuliko dan.

5. Mufficze zemelzke skodlive povertelyumores z-pepelom, y z-prahom ztucheno- ga vuglenya, y z-drugemi prognati y potiffiti.

6. Drevje vech negnoj od szada, arfze ko- rena primu skodlivi chervi grizuchga.

7. Kokoffam davaj szada zkoszanoga mla- doga ftrichaka, ali kopriv med pfenichne po- fzeje zmeffaneh, y ovak budu bolye nefzle.

8. Pchele szada marlivo hrani, kad dole Mefzecz ide.

9. Ribnyaki ako pervo nifzu z-ribami ozkerbleni, tak je vreme nye napufchati nu- ter, ar vu ovom Mefzeczcu kotefze, y raztu bolye kak drugda.

10. Mefzecz ov Ribe vno- goverzte mre- ztech povekfjavajufze tuliko vekffe, kuliko menffe,

H

Vu

*Vu Velikom Travnu, iliti Filipov-
chaku.*

1. **Z**imzke zterni puzti razti, nit je neprire-
zavaj, neg najraztu vu miru, ar je nye doba
nitze ni bojat, kajbi prerazla.

2. Szada terfzize gnoj vozit na polye,
na kojem szejat miszlifs.

3. Szeme od luka namochi vu vodu gnoj-
nu dobro, pak v zemffiga van paszuffi daga
szejati budefs mogel lese, y to szuffiga na
zraku a ne na szunczu.

4. Marhe rogate nepuschaj pervo na pas-
fu doklam ni szuncze dobro vizoko, pervo
je pak daj doma jednu shnitu kruha z-pu-
trom namazanoga.

5. Kada megle velike padaju, marhu der-
fi doma, da nezbetefa.

6. Szeme pfenichno, y herseno, akoga
imafs za hranu tvoju marlyivoga meffaj szi-
mo tam po podu, kak zachnu czvezti na
polyu ako ti bude hafznilo zernye vekfle
donaffajuch.

7. Ov Mefzecz kotefze Krapj, Karaffi,
y nekoje druge Ribe mrezech.

Vu Klafznu, iliti Ivanschaku.

1. **S**zada morafs gnoj raztruszit po nyivah,
y podaratga vuchinit.

2. Kefzni lan szej okolu Vidova, ter
k-tomu pred pol dan.

3. Kokoruzu, y Bob szadi o pochetku o-
voga Mefzecza pred Ivanyem, kada Me-
szecz gore ide.

4. Kaj je od szemenya zrelo, popiraj vu
lepom vremenu, vu gore iduchem Mefze-
czu, ali kada je pun.

5. Repu szej gda Mefzecz dole ide; En-
diviu shalatu za zimu, kada gore ide Mefzecz.

6. Povertniczu, ili Rodkvu pako kada
dole Mefzecz ide.

7. Chesnak vesi marlyivo, y cherlenecz
dole pritiznuvffi, da vu szeme nepojde.

8. Zkerb imati morafs vszigdar, da ova
szemenya rekena za vremenom desgyev-
nem vu prikkladnu mokru zemlyu poszejefs,
bolye hafzni, kako paziti na Mefzecz.

9. Drevju zlocheztomu, koje nenapre-
duje raztuch, dajmu ztaroga gnoja Ovchje-
ga, Kravjega; ali y ptichjega lanya: a to
podvecher kefzno.

10. Vu loze prepovedaj iz Drevja kore
guliti dole, y szmolu obfzekat.

11. Pred Jakopovom Kokotichke mlade
kopi, ter vu gore iduchem Mefzeczuz Guz-
kam perje puchi, ar drugo naberzom zrazte.

12. Na pchele pazi, ar kojefze vu ovom
Mefzeczuz rodye, derfse za najbolffe,
ofzebujno po Trojakeh.

13. Rake szada pochni loviti vu punom
Mefzeczuz, terfze gozti snyimi.

14. Vu ovom Mefzeczuz mrezech, y ko-
te vnoge Ribe Krapj, Karaffi, Linyi, Bel-
ke, Szmugyi, Glavaticze, &c.

Vu Szerpnu, aliti Jakopovchaku.

1. **S**zad otrebi liztje iz zelya ako je velik, y okopajga che ima vlage,
2. Szadovene drevje, koje kaj terpi od szuncza povenuvsi kuliko, tak pridajmu zdo-la zemlye friske, ali zkopaj falate na tratine, y onak ztebla oblofi okolu zverhu korena.
3. Okolu Margetinya poszej szeme za repu koschiczu vu zadnyem fertalyu ovoga Meszeczca, y ovaksze lese mehko zkuha.
4. Szeme glavatichno poszej szada o Jakopovu, ali oszem dan kassnye ako hochefs zimzkoga zelya imati.
5. Szada je vreme marhu puschaty zkupa.
6. Pazi da mladeh szvin nepuztifs hranitise, ar je nyihov chemer.
7. Vu ovom takaj Meszeczcu kotesze treti put vszakojachke Ribe.

Vu Veliko-Messnyaku.

1. **Z**kerb imaj da guszenicze pobirafs iz zelya, y repe, da zasze negozpodare.
2. Luk vuchini popukati, y zpraviti okolu Bartholova.
3. Drevcza mlada, y Czepovia zalevaj z-vecher z-vodum ne merzlum, tak vendar pazech da nepolejefs ztebla, neg lepo zdaleka okolu.
4. Spinacz za zimu szada szejati morafs.

5. Iz Terszja budi oplel liztje, da grozdi bolye budufze greli od szuncza, y onaksze zernye bolye zkuhati, y dozreti bude moglo.

6. Odojkov maleh, kojisze szada polegu, nederfi dugo za hranu, kak druge, koj dojdu vu oztaleh Meszeczeh, po szechnu.

7. Iz vulya nekuliko podrefi szetov meda, da bude kam drugoga noszit zkerbna pchela imala.

8. Od szada nemechi vech jajecz pod kokosi: ako hochefs da dugo dobra jajcza budu zakopaj v-szol, v-poszeje, v-pepel ali v-hers.

9. Szadasze zkerbi da dozta pusev zpravifs v-szvoje meztu za zimu.

10. Ovde cheterti put Ribe vszakojachke napreduju, ali ni marat vnogo potrebno, kada zadnich, kajbi lovnih mreztu naskodil.

Vu Malo-Messnyaku.

1. **S**zada morafs poszluvat okolu Herfi, Pfenicze, y zimzkoga jachmena, kaksze mogu prikkladno poszejati vu gotovu zemlyu.
2. Gehkote, iliti Nyive, koje vech nete donassat szada, puzti zorat, pognojtit, pak teda Detelyu poszejat, ali drugo kaj szeno donefze.
3. Vertne szloge, ali gredicze za protuletnu szetvu vuchini pognojtit &c.
4. Meszecz ov morefs med van vzimati akotifze vidi, ali kefsne: y hmel za Pivu ne poszuffeni na szunczu neg v-hladu.

5. Ako szad kakov iz Drevja vzemefs, tak odkopaj zemlyu nekuliko da korenje oduhu imati bude moglo.

6. Szada morefs orehe dole oklatit, y v jednu lodriczu zapreti, da ti friski oztanu dugo vremena.

7. Morefs y szada marhu zkupa pufchati; od ovacz dobifs mlade jancze o Szvechnicze. NB. Ar ovcza noszi dvadeszet y jeden tieden, kaj ravno od Mathejeva dojde, ali okolu &c.

8. Od szada vzemi zkerb na Ribe, ar je szlobodno lovit morefs.

Vu Lukovschaku, ali Miholschaku.

1. **K**onyem znutra okolu zubi vu gubczu ofznasi vsza vu dole iduchem Mefzczu marlyivo, namessaj grahove szlame med ker-
mu, ar je ov dobro szuprot chervom, koji-
sze polegu vu nyih.

2. Davaj Kokossam prekuhane zobu, ar o-
vak rajssi jajcza neszu.

3. Mefzcz ov zasadi orehovo drevje,
y szuffi sz d za zimu, y leto.

4. Zelno, y repno liztje szuffi razshirivssi
po chiztom podu za marhu vu zime, koje
liztje prekuhano davatsze more rechene
marhe.

5. Koschicze tvrde (kakszu brezkvne
mandulzke &c.) morafs szada vu zemlyu za-
szadit vu gore raztuchem Mefzczu.

6. Jabukova dreva morefs takaj, kakszu
takaj hruskvena, chressneva, y ovem zpo-
dobna tverdogo szada dreva preszadit o za-
dnyem fectalyu, ali ni pervo, neg kada liz-
tje dole je opalo iz nyega.

7. Okolu Lukova morefs vsza za protulet-
je potrebna za szeme, iz zemlye vzeti ter vu
Pivniczu poztaviti zakopavssi.

8. Drevje szadoveno morafs ov Mefzcz
obszechi, y z-gnojem szvinzkem zdola ob-
lositi ter obszipati.

Vu vsze Szvetchaku.

1. **C**zepovie, iliti mlade czepe morafs ob-
losit pokrivssi szlamum marlyivo szuproti o-
grizavanyu zajczev, y od zime szegurnejffe
vuchinivssi.

2. Divja dreva poszadi dva, ali tri dneve
za mladem Mefzczem, moraju pak ravna bi-
ti, y okrugla za czepiti vu szvojem vremenu.

3. Truhleno, ali ranyeno Drevje morafs
van izrezati do dobroga, ili zdravoga, y
onak obdaj rane zlanyem kravjem, y ovesi
szuknom.

4. Szada vuchini Hren, zimzku povertni-
czu, Perffin, Czikoriu, Endiviu, Zeler, izko-
pati, ter vu Pivnicze zakopati, y poszaditi.

5. Olupke repne, szad morafs na drug obe-
szit, ali na podu raztegnit, da vu zime zkuha-
ni budusze mogli marficze jezti davati.

6. Szada morefs na liszicze, y zajcze pa-
ziti, da je ztrelafs, y jerebicze lovifs. Szad

je lov takaj Divjakov, Jelenov, Szern, divjih machkov &c.

7. Od trinajztoga dneva ovoga Meszecza do trinajztoga dneva Profzincza je jako dobro Dreva szechu za nachinati Hise, y oztala ter to vu dole iduchem Meszeczu najbolye szuproti chervojedine, a na to pazi da bude lep dan.

8. Raztrufzi on prah, koj zpod bile ide gdafze jalovo drevo pili, po mokreh mekotah, ili Travnikeh, ar teda zrazte obilno tam Detelye.

9. Vuchini Dimnyak marlivo pometat, ter one szaje ztuchi, raztrufzi po travniku, ali poleg mladoga, y ztaroga drevja raztrufzi.

10. Moresz puztiti vu Ribnyaku krapovzki mrezt poloviti vzeffi van, ter za dobru zimu obchuvatga, da potlam pohafzni.

Vu Veliko Bosichnyaku, iliti Grudnu.

1. **K**okofsja jajcza vu oveh dvanajztech dneveh zneffena, chuvaj dasze nezmerznu, ter je nafzadi pod kokossi, ter ovak budu lepi, y veliki Pischenczi zrazti zagoda mogli, a to vu Profzinczu, ali y kessnye.

2. Pivnicze, y Bolte zatverdi szlamum zarad zime.

3. Ovczam davaj lechnu kassu, y pfe-nichnu szlamu jezti, a ne zobenu ar ova ne dobra za nye.

4. Vulye pchelzke dobro zatverdi, da ne budu mogle van izajti oszebujno ako je szneg.

5.

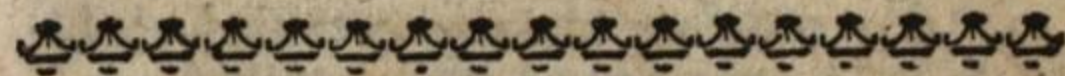
5. Pepel on, chez kojega lug je preffel dole, ztavi na korenje drevja, ter ovak chervi: y drugda skodliva prognati budusze mogla.

6. Drevje mlado ovefi dobro szlamum, ter ogradi z-ternyem, y kupinyem, da nebu moglo nistar ogrizavatga.

7. Szvinyam davaj szada konoplye, ali puskenoga praha za jednu hit, za prognat im ztanovite Prische pod Jezika.

8. Teliche mlade podigffi jezik oglej dobro, arfze nahadyaju tam nekoje bradavicze bele, koje morefs z-ostremi kleschami odtergati van; zatem z-chessnyaka ztuch, szoljenum vodum, y z-ocztom melfati, ter ono ranjeno mezto natreti, oprati, y zmedom namazati v-jutro y vecher jedno tri, ali chetiri dneve.

9. Tuzte szvinye, ako rade nete jezti, daj im v-Pechi poszuffenoga kruha iz zobu meszenoga tepechenoga dobro.

DE L XI.

KAKO VREME VSZAKOGA MESZECZA POLEG MUSKOGA KALENDARA MORESZE POZNATI IZ NEKOJEH ZNAMENY.

Vu Profzinczu.

1. **A**ko pervi dan Profzincza szuncze zcherlenem oblakom ide gore, tak znamenuje ovoga leta vnogo skodliveh te zmenaneh

H 5

vre-

vremen. Ako pak szuncze ov dan szejja szvetlo, y lepo, tak donesze letnye vreme vnogo Rib, Vina, y szada.

2. Ako na Preobernenye Sz. Paula lepo, y szuncze chizto szija, znamenuje obilno leto z-Vinom, Pfeniczum, y z-oztalem sitkom.

3. Ako na Pavlovo je megla velika, tak znamenuje velik pomor. Ako pak desgyi, ali ide szneg, tak znamenuje veliku draginu ztvarih za sivlenye lyudztva.

4. Vod vnosina ov Mszecz ima navadu obetat malo Vina, a malo vod vnogo vina obeche.

5. Ako je na dan Sz. Vinczencza vedro y lepo jasno szuncze ufatisze je dozta Herfi y vnogo vina zadobiti.

6. Ako pred ovem Mszeczom ni jako zima, nitisze nezmerzava nit ni sznega, tak zakonom obchinzkem to nadomeztisze vu Szufczu, y Malom Travnu.

7. Ako vuki po zime jako zavijaju, y Licsicze laju, znamenuje zimu veliku.

8. Germlyavicza vu ovom zimnom vremenu, znamenuje dalye zimu veliku.

Vu Szechnu Mszeczu.

1. Na Szvechniczu (kak Muski Kalendar veli) prehadya pol zime naitisze derse szredozimczy o Paulovu ovde: zaraditoga Hise Gozpodar mora poloviczu kerme josche zachuvati za Marhu.

2. Ako na Szvechniczu szuncze lepo, jasno szija, tak jos bude vech sznega, zima josche ostrejssa naztajala, y lan obilno bude rafzel.

3. Ako je na Szvechniczu jasno vedro, y lepo, tak Jazvecz vu jame szvoje ozta- ne szumnivssisze, da josche zima bude: ako pak desgy ide, ali szneg, tak izide van, nitisze vech neboj velike zime.

4. Ako na Protuletje sabe podvecher jakoregechu, y kriche, tak nazveschaju toplotu, dobro y hafznovito vreme.

5. Kak dugosze Szlavichki pred Szvechniczum chuju, tuliko za nyum muchati navadu imaju, ar za temtoga dojde jedno mertzlo vreme.

6. Sz. Mathias tere led, akoga najde, akoga ni, takga nachinya.

7. Ako na dan Ztolicze Petrove, y Sz. Mathiasa je zburkano vreme, tak 10. dan potlam je zmesfano, nekoji stimaju 40. dan.

8. Ako vu ovom Mszeczu polovlenye Pticze jeszu tuzte, y fute, tak povedaju josche nadalje zimu, y sznega vech.

9. Ako o Protuletju je ledeno, zklizko od leda, jako szetve skodi.

Vu Szuffczu.

1. Szuffecz szuh. Mali Traven moker, te hladen Veliki Traven napunyava z-Vinom Pivnicze, y donassa dozta szena.

2. Kada je Dan y Noch na Szvetek Nazveschenya Marie vedrena, jasno szuncze

szija, znamenuje rodno leto, y dobro plodnu zemlyu.

3. Vnogo desgya ov Mszecz znamenuje zrokujuch nerodno leto.

4. Desgy na Veliki Petek donassa leto szadom obilno.

5. Desgy na Vuzem donassa desgyevje vszaku Nedelyu do Trojakov.

6. Szusczev szneg skodi zterni.

7. Szusczevo Desgyevje vnogo, chini szuho letno vreme, zato govore ztari Lyudi Muski, Szusczev desgy morafs z-chavlom kopat van.

8. Szusczev prah je zverhu zlata, y szrebra prestimanessi.

9. Ako ni Nedelya pred Vuzmom lepa te jaszna, znamenuje vman leto.

10. Ako germi vu ovom Mszeczu, tak ufatiszeje rednoga leta, obilnoga szadom potrebnem za sivlenye.

Vu malom Travnu, aliti Gyurgyevschaku.

1. **K**ako vu ovom Mszeczu chressnye czvetu, tak mora y grozdje odczvezti.

2. Nedelya pred Vuzmom je lepa, y jaszna, tak nazvescha jedno rodno leto.

3. Ako na Vuzem jako desgy ide, tak bude szuffa, y malo kerme.

4. Szuffa vu malom Travnu je skodлива, vlaga pako je dobra, ali mokro kadaje donassa oszebujno dozta szena, y vina.

5. Kada na dan Sz. Tiburtiussa polya lepo sze zelene, tak znamenuje dozta dobrogasitka, Psenicze, Herfi, Jachmena, y oztaleh.

6. Kak dugo pred Markovom sabe regechu, y kriche, tak dugo muche potlam.

Vu Velikom Travnu, iliti vu Filipovschaku.

1. **N**a Filipovo, y Jakopovo podisufze najvech zburkana vremena, ali ne vszigdar.

2. Hladen Mszecz ov, chini dobro Vино, y szeno.

3. Moker Mali Traven: vedren, aliti jasznen je Ivanschak: Moker Veliki Traven, topel, je Jakopovschak.

4. Szuncze lepo ako szija, na dan Sz. Verbana, bude Vино dobro, ide desgy, tak bude kyszelo.

5. Ako lepo drevje hraztovo czvete, tak poveda dozta putra, y maszla.

6. Kakvo je vreme na Verbanovo, takvo bude y jeszenzko vreme.

7. Ako vu Mszeczu ovom vechkrat germi, tak je rado dobro, y rodno leto.

8. Trojachki desgy je Vinu skodliv.

9. Vedro, ili jaszno vreme, na dan Zaztuplenya Kristussevoga, znamenuje roden desgy, ali pak nerodno leto.

10. Sz. Pankratia, ali dvanajzti ovoga Mszecza, jasznen dan, obeche dozta dobrog Vina.

11. Kada sabiczka zelena na Terfziu, ali na Drevju regeche, malo zatem je desgy.

Vu Ivanschaku, iliti vu klasznu.

1. Desgyi na Medardovo, tak 40. dni neztalno vreme je.

2. Desgyi o Vidovo, tak naskodi ov desgy Jachmenu.

3. Desgyi na Ivanye, tak bude morala biti mochvarna zemlya, y naskodi lesnakom.

4. Ako se dugo po Ivanyu kukuvacha pufcha chuti, tak znamenuje veliku Draginu ztvarih vszakojachkeh.

5. Lep dan na Telovo obeche dobro letnye vreme.

6. Ako germi vnogokrat vu ovom Meszczu, tak znamenuje turobno leto.

Vu Szerpnu, iliti vu Jakopovschaku.

1. Ako desgyi na dan Pohadyanya D. Marie, znamenuje vech desgya, do 40. dan.

2. Desgyi na Jakopovo, ali tri dneve predi, pokvarisce selud.

3. Desgyi na Margaretinye, takise pokvare Latinzki Lesnyaki, Orehi, te pri nash radi opadaju Lesnyaki domachi, y Divji.

4. Magdalenin desgy vleche, za szobum vech desgyevja.

5. Ako je zrak nadut szada szuncze, szada oblachno, ako muhe szu nepokojne, y grizu: kak takaj buhe, tak bude nazkorom desgy issel.

6. Ako na tleh lescha posenyena Herfs puchafze, ter klaszje daje glasz, tak na zkorom desgy dojde.

7. Ako vu Meszczu ovom jako germi tak Herfi, y Jachmenu naskoditi hoche.

Vu Veliko Messnyaku.

1. Ako na Veliku Massu szuncze jasno te lepo szija, ufatiszeje dozta dobroga Vina.

2. Ako na Lovrenchevo, y Bartolovo lepo je vreme, tak kase dobru Jeszen, y ufatiszeje zadobit dobroga Vina.

3. Kakvo je vreme na Bartolovo, takva morabit vsza Jeszen.

4. Kada na dan Glavoszeka Ivanovoga desgy, tak Orehi poginuti imaju.

5. Ako vu ovom Meszczu vnogo toplo szuncze szija, tak ufatisze je dobroga Vina zadobiti.

Vu Malo Messnyaku.

1. Ako germi vu potchetku ovoga Meszczca, tak znamenuje vnogo zterni za drugo leto dojduche.

2. Ako je lep dan na Mathejevo nazvescha chetiri tjedne lepo vreme, y za drugo leto dozta vina.

3. Ako germi na Miholye bude vnogo zternzkoga, ali pak malo szada, y zatem nashleduju jaki vetri.

4. Ako na Miholye dozta seluda iz Dreva opade, bude dozta sznega pred Bosichem.

5. Ako v-Jeszeni vu seludu navlaztito czervom jeden cherv zpodoben pavuku malomu najdesze, tak znamenuje dojduche leto neszrečno: ako jedna kakti muha znamenuje szrednye leto; ako pak pravi cherv je nutre, tak poveda rodno, ili plodno leto: ako pak zevszema nistarše nutre nenahadya, tak mora jeden pomor znamenovati.

6. Ako keszno germi, v-Jeszeni tak potlam rada naztane Dragina.

7. Ako Rose keszno v-Jeszeni drugoch czvetu, znamenovati more Pomor.

Vu Miholschaku.

1. **A**ko liztje vu Malo Messnyaku, y vu ovom Meszczu, nerado iz Drevja opada tak dojde tverda zima; y dojde vnosina kebrov v-letu na drevje.

2. Ako serjavi, ter Guzke divje prehadaju, tak nazkorom dojde zima.

3. Ako vnosina sira na hraztju najmre je, znamenuje ostru zimu.

4. Ako liztje iz Drevja opadajuče, ter na dalko od szvoga dreva, neg zkupa pod nyim oztaje, jedno leto rodno znamenovati mora.

5. Ovcze akosze rade podvecher vu hlev nedadu zapreti, tak nazkorom desgy, ali szneg nadojde.

Vu Vsze Szvechaku.

1. **K**akovo vreme ov Meszcz je, takvo morabiti Szuscza Meszczu,

2. Ako na Martinye szuncze lepo szija, tak dojde tverda zima, y ostru.

3. Ako vu pechene Guzke Martinzke perzi jeszu nit pravo cherlene, nit fute, bude velika zima, ako bele jeszu, tak desgyevje, ali szneg dojde.

4. Kaksze pokase dan Sz. Katerine, taksze mora kazati Profzinecz: kaksze pak drugi po Katarinyu dan pokase, takov bude y Szechen.

Vu Veliko Bosichnyaku, aliti Grudnu.

1. **B**osich zelen, ali topel odvis, donešze bel Vuzem, tojeto dozta sznega.

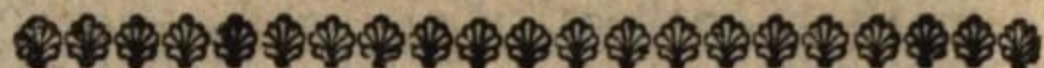
2. Ako germi vu ovom Mešču, tak ovo leto imati vnogo vetrov hoche.

3. Ako na Bosich ide vino van na pilyku messajuchše, tak dobro bude leto za vino.

4. Veter ako puse na Bosichnu noch od Izhoda szunchenoga, tak znamenuje Pomor marhe, iliti da ginula bude. Veter ako puse od Zahoda szunchenoga, tak morala budu pomirat velika Gozpoda. Ako od Poldneva puse, znamenuje Betege hude, ako puse Zgorecz, tak znamenuje dobro leto.

5. Ako szuncze jasno szija na Bosich, tak znamenuje leto szrečno, y mirovno, ako pak szija drugi dan, tak znamenuje drasinu.

DE L XII.

KADA VSZAKI MESZECZ SZUNCZE
IZHADYA, Y ZAHADYA.

Profzinecz, iliti Ianuarius.

Vu pochetku leta dan je dug ofzem vur, zatem polahku ide gore natuliko da na konczu Meszeczca den ima devet vur, szuncze van izhadya pred ofzmum vurum, y zahadya za chetertum.

Szechen, iliti Februarius.

Vu pochetku ovoga Meszeczca je dan dugsi nekuliko od devet vur, zatem razte natuliko, da na konczu ima deszet vur, y tri fertalye: szuncze izhadya pred szednum vurum y zahadya za petum vurum.

Szuffecz, iliti Martius.

Vu ovom Meszeczcu dan, y noch zkoro jednaka vu zachusetku je, y vszaki ima dvanajzt vur: szuncze van ide ob shezte vure, y zahadya ob shezte vure.

Mali Traven, iliti Aprilis.

Vu ovom Meszeczcu dan povekšavafze szedem fertalyev raztuch, y na konczu je dug cheternajzt vur, y pol: szuncze van izhadya okolu pete vure, y zahadya okolu szedme vure.

Vc-

Veliki Traven, iliti Majus.

Vu ovom Meszeczcu dan povekšavafze pet fertalyev, natuliko da na konczu je dug petnajzt vur, y tri fertalye: szuncze izhadya za chetertum, y zahadya pred ofzmum.

Klaszen, iliti Junius.

Vu ovom Meszeczcu je dan najdugsi najmre viffe od sheztnajzt vur, ovde dnevi dole idu zachedmsi okolu Ivanya: szuncze izhadya pred chetertum vurum, y zahadya za ofzmum.

Szerpen, iliti Julius.

Vu ovom Meszeczcu dan dole ide jednu vuru tak daje dug den petnajzt vur, szuncze van izhadya za chetertum vurum, y zahadya pred ofzmum vurum.

Veliko Messnyak, iliti Augustus.

Vu ovom Meszeczcu dan ide dole pet fertalyev, natuliko da na konczu je dug trinajzt vur, y jeden fertaly. Szuncze izhadya pred petum vurum, y zahadya okolu szedme.

Malo Messnyak, iliti September.

Vu ovom Meszeczcu dan, y noch jeszu y drugi put jednaki, dvanajzt vur dugifzu jeden, y drugi. Szuncze izhadya van ob shezte vure, y zahadya ob shezte.

Miholschak, iliti October.

Vu ovom Meszeczcu den je dug jednajzt vur, y pol: odzimlye dole polahku nuter do szedem fertalyev, tak, da na konczu devet vur, y tri fertalye ima dan. Szuncze izhadya med sheztum, y szednum vurum, a zahadya med petum, y sheztum.

Vsze

Vsze Szvetchak, iliti November.

Vu ovom Meszczu dan je dug oszem vur, jeden fertaly dole odnimlyuchi zkoro pol drugu vuru. Szuncze izhadya med szednum vurum, y oszmum, a zahadya med cheterum, y petum.

Veliki Bosichnyak, iliti December.

Vu ovom Meszczu je najkratkesi dan, koj ni zevszema oszem vur dug. Szuncze izhadya ob oszme vure, a zahadya okolu cherte vure.

D E L XIII.

GOZPODAR HISE KAJ MORA OBDERSAVATI ZA NAPREDUVATI VU PCHELAH.

1. Vulye pchelzhe akoszu zpleteni od shibicz, mora zvuna omazat dobro z-volovzkem gnojem, iliti lanyem, ali zkupa zmessanoga vapna vzmessi, dasze obrane ovak od zime, desgya, y vetra: kade pak je vuly iz dreva nachinyen, liztor zgora dezka omazatisze mora.

2. Vulyem morasze nachinit vulnyak od deszek, nit ni blizu zida da najmre budesze moglo okolu ogledati, osznasit, akobi kaj potrebno bilo.

3. Luknye kuda nuter pojti moraju, y van izhadyat pchele, nemoraju biti velike, neg za jeden palecz, da lehko passu noszile budu nuter, y oztala za med.

4. Vulye ove pchelzke potrebno je postaviti proti szunchenomu Izhodu, y proti poldnevu, ter vu takvo mezto, kade jeden frisek Potok teche, ali konchemar dobra voda blizu onog mezta je: y ztem bolye ako vszakojachke rosicze okolu czvetu.

5. Pchele gde ztoje nemora blizu nyih viszoko Drevje biti, ar akosze Roj na viszoko poztavi, teskosze, ali nikak dole nemore vzeti.

6. Zpoznanye Lyudih vuchi, da pchela devet, ali deszet let sivetit more.

7. Ako pchele ne idu rade van na passu, nit neletchu guzto okolu, znamenye je da Kralya nimaju, ali da je betesen, zato nete poszluvati.

8. Kraly pchelzki je nekuliko dugssi te vekssi od drugeh, sut je, ima noge duge, krelyuti malyahne, je lep, širok; nit nima salcza.

9. Pchele one szu najbolsse, koje jako rade kolyu, brundaju, branese, y sizerdesze na one, ki okolu nyih oztrebaju.

10. Pchele potrebno je vu Szuffczu Meszczu ogledati, gda je dan jaszen, y vreden ter dobro tih prez vetra.

11. Vu malom Travnu gda Meszcz dole ide potrebno je nye marlivo kermiti, ali medtemtoga ztari med nemorasze im davati, neg frisek.

12. Ako pak takvoga ni meda za nyih, tak treba szuheh szliv, fig, kuhaneh hruffek ali szuhoga grozdja, kak je czibebe latinzko &c. davati.

13. Roji obchinzkem zakonom izhadyaju o Margaretinyu, ali okolu Ivanya: Roji Ivanzki naj bolffe sze derfe, a ne tak Margaretinzki, kifzu kaffni.

14. Pchele kadafze rojit hote, morefze zpoznati odtud, kada jako hrupe nutre vu vulyu, kajfze lahko zapazi pofzluffajuch prilukne vulya kadefze chuje takaj Kraly lepo popevati (pi pi pi) jedno tri, ali chetiri dneve pervo kaksze izroi van ali ih vno fina lefi vune.

15. Kadafze pchele van roje taki potrebno je pripraviti vfza, y vzet v-ruke nekaj od feleza, lopatu, ftangu, ali kaj drugo, ter zvoniti po malom, da roju god lo bude, a ne jako dabi preplaffen pobegel na Viffinu podignuv ffifze.

16. Roj kada je na jedno mezto szel, tak potrebno je malo kaffnye v-kosga, iliti vuly zpravlyat z-kuhachum chiztum, ali z-chim drugem, negda, y z-rukami dole ogrinyati pufchajufze, gda nefzmerde ruke od pota, cheffnyaka, luka, ali od fta drugoga nyim szu-protivnoga: znamenye je pak da je Kraly, iliti Vojvoda vu kofsu, ali vulyu gda rade te krotko idu nuter, a kada nazad befe nefto im szmerdi, ali jofche Kraly je vune.

17. Roj kada neche nigde fzezti, akomu-
fze, y zvonu, tak potrebno je chiztu ter ve-
liku

liku metlu vu vodu omochiti, y onak sprihati z-vodum, ftimajuchi roj da je desgy, bersefze fzedet poztavi: ali pak z-pezkom szuhem, y zemlyum pofzipavatiga verno drobnum vendar, y onak zpuztifze dole kam tam.

18. Ako dva Roja zkupa fzedu (kotszem ja szam vidil) jeden zverhu drugoga, tak potrebno je razdrufiti ona dva nyihova Kralya, ter vfzakoga vu szvoj vuly iliti kofs poztaviti, y teda poloviczu pchel k-jednomu poloviczu k-drugomu ogernut dole, y puztefze tak razdeliti, arfzu jako teda krotke, y mirovne: y Kralya je lahko najti med nyimi, kiga pozna kakov je arfze pufchaju razkapati rade, y vfze za nyim fzile kamgodfze on gene.

19. Roj ako fzedu na fzevffs vifzokoga dreva, tak potrebno je onu prepiliti vfze polahku, ali da naglo nekloni dole zverffs opadffs, ar teda preztraffen Roj pobegne (kot fzem to videl) nego ako drugach biti nemore potrebno je chekat doklam fzungce zajde, y onak nebude mogal befat dalko po mraku akopremfze, y preplaffi nekuliko, puztivffifze ogernuti.

20. Kadafze Roj zkrije vu zid, akofze more do nyega takfze more van gonit z-kakvom dimon tak dugo doklam van bude prizilyen iziti, y fzezti drugoch vu prilichno mezto.

21. Roj ako neche ztati vu kofsu iliti, vu koga beffe poztavlyen, vulyu, tak potrebno je kofs zvuna te zgo: a odpre i, ter ogle-
dat

dat szethje ili szet zgora, pak zatem Maticze, iliti one debele pchele kojefzu za plod drugeh pchel hafznoviteh, a za nistar drugo, takize im more nekulikem odrezat glave z-ostrem nosem: pervo medtemtoga dobre pchele morajufze z-dimom kadech dole pognat od maticz opozred vulya, y kada vre szetje veliko izrezano ter van vzeto, y Maticzam glave porezane nekulikem; potrebno je 7. ali 8. ali y vech dni počekati, doklam znovich rojilefze budu pchele; tofze pak zato chiniti more, kajti Maticze za drugo nehafzne, kak za plod, arfze y z-drugem nachinom za nyimi pchele zakotit mogu.

22. Szethje morefze po jeden, po dva ali po tri pute podrezat, negda je dozta szamo jenkrat, kada najmre po malom nosze meda.

23. Kada gdo pchele podrezavati hoche, tak mora v-jutro rano to vuchiniti doklam je hladno, ali z-vecher kefzno.

24. Pchele kojefze taticze zovu, ter tujicze od drugod dohadajuche za posreti med szilum drugeh zpoznatife mogu odtuda, da okolu lechuch te brundajuch oztrebuju blizu luknye vulya, bojechefze pchel domacheh, tak dugo od onud nejdu doklam poszile nuter nevlezu drugi tretji dan. &c.

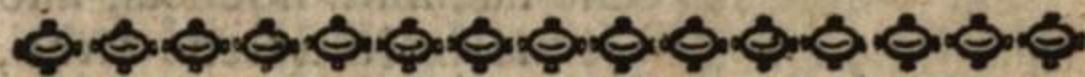
25. Kada zapazifs daszu dofsle Tujicze robiti pchel tvojech, tak preztavi vulye tvoje ako morefs drugam, ter namezto nyih posztavi jedno 8. ali 10. dan prazne kofse iliti vulye ter ovak oztavefze tujicze tvojech pchel neimajuche kaj krazti.

Ali

Ali ako zmoresfs fuchi od vidre, ali nye blata, namafi luknye vulzke y onak Ptujicze zadehnuvfi je, pobegnu puztivfi pchelcze tvoje vu miru.

26. Okolu vulnyaka, iliti pchelczev nemoras guztokrat obhadyati, da pchel nebudefs pachil vu nyihovem poszlu; ar oszebujno terpeti nemogu farbe cherlene, nefznafneh, ter pijaneh lyudih, iliti vinyeneh kifzu luk, ali chessnyak jeli, Rakiju pili, ali jaku szapu, ter duhu szmerdechu iz szebe daju.

27. Pchelam naskodi pelin, czvet tabakov, fisbanovo drevo, y oztala fuhkochu imajucha vu szebe.

DE L XIV.

V SZAKOJACHKE DOMACHE MESTRIE GOZPODARU HISNOMU ZEVSZEMA JAKO HASZNOVITO SZLUSECHE.

1. Oczet od vina berzo vuchiniti morefze akofze vzeme perfinovo korenje terfze vu vino poztavi, chez tri vure poztane oczet.

2. Oczet oster, iliti lyut vuchiniti morefze, ako vzemefs nekuliko falatczev friskoga jachmenovaga kruha, te nuter poztavifs.

3. Naberzom iz pive oczet vuchiniti morefs obeszivfi nuter vu nyu ztuchenoga per-

I

pra

pra nekuliko zern zavezanoga vu platnenu kerpiczu: ali pak nekuliko zeleneh ternyul a ne zreleh, hiti nuter ali korenya od pover-tnicze, ali jeden razbelyen kamen, y puzti poszudu zgora odpertu zarad kamena da ima oduhu on dim, koga vruchina zrokuje.

4. Za Lan lep kak szvilu vuchiniti morefs v zemssi onoga pepela, koga paztiri donezti mogu, kojisze nahadya od onoga vszakojach- koga drevja, pri komsze Paztiri greju pa- szuch marhu, zkuhajuchi pepel nachini lug oster, y kuhaj nutre leneno poveszmo pervo dobro omikano ter ofznafeno morabiti, neg- sze pochne kuhati, y ovak lepo poztane.

5. Dobre szveche nachiniti hochefs, ako vuražtopljen Loj jedno malo zelene farbe, y plajbasza poztavis, y namafefs taht zvo- zkom zmeslanem z-lojem te razpuschenem zkupa: teda szveche lepo, y jasno gore polahko, nit neczure dole, kak drugda.

6. Na drugi zakon morefs ovak; vlej vu kipuchi loj jeden peharecz vode chlovechje, ali szvoje, vlej potlam vu onu poszudu, vu koje omakat imafs szveche, ter ona v-poszu- de voda mora topla biti, y teda nachinaj szveche akotisze vidi.

7. Vino nesznafno, iliti mutno, ter duhu kakvu szuprotivno imajuche morefs izvra- chiti, ako nuter poztavis Benedicta korena ali pak narefi snite shiroke od kuka, ali lopa- ticze szvinzke, te poztavi na sukno na luk- nyu vose, ili szuda gde je vino; y onak ono szvin-

szvinzko mezto potegne van iz vina; kaj- god je szuprotivnoga.

8. Ako znati hochefs jeli voda vu vinu, tak hiti nuter zernya nekuliko borovichno- ga ako ide zernye na dno, voda je med vinom.

9. Szemenya nesteru rodna, iliti plodna vuchiniti morefs obilnejsze, ako zernye pfe- nichno najmre kuffaj, mocht morefs jeden dan, y noch vu debele gnojnicze, y zpo- znafs je iztina.

10. Jabuka, y Hruske zkupa razti vu- chinis, ako v zemssi shibicze dve razkolyefs jednu z-drugum v-czepis zkupa zvesefs vu jedno mlado te zdravo drevo.

11. Da jabuka nebudu rada gnila, morafze zteblo namazati suchom onum, kojafze na- hadja vu kuscheru jako zelenem.

12. Kadaize z-tintum poleje Oprave far- bana tak zmochi ono mezto z-ocztom vin- zkem, potlam pak szopunom te zmerzlum vodum operi polejano, puzti ovak poszuffi- tisze y teda prejde.

13. Mazt zpravit morefs iz oprave pole- jane, ako v zemess diflovaka, poztavivssiga na mezto ono, gdeje polejano, zagrabitvssi vuglenya sivoga vu seleznu sliczu, ter onak po diflovaku topi ono mezto, y potegnafs van mazt: kaj y z-tiglum vruchum zaboli iliti krajachi znadu chiniti.

14. Na drugi zakon takaj morefs v zemssi vode, y melye, ter nachinivssi kak jednu debelu kassiczu polosi gore, y puzti onak po-

szuffitizze chez noch, pak potlam zteri van, ter iztepi dobro.

15. Opravu zamazanu szmolum ofznafis ako ono mezto z-olyem namazefs puztivfi jeden dan, y noch onak ztati, potlam z-to-plum vodum, y szopunom oribaj ter operi.

16. Szuproti molom, y drugem chervom kvarechem Opravu morafs vszekuntom derfat nekuliko Kaffre opofzred, ali meticze, kaj za mentene je takaj hafznovito prepruti.

17. Muhe pregnati hochefs, tak liztja tikvenoga poztavifs na serjavku, ter pokadifs Hifu, y od onoga dima poczerkati hote. Ali glive bele poznamenuvane z-cherlenemi rizami zgora, zovufze glive muh, poztavifs vu mleko, ter je zkuhafs, y onak szim razlejefs vu poszudu y tam: nakaj rade pojdu, za tem zafziviffize oztvarjeno poczerkaju.

18. Za pregnat vufsi, morefs zafsit vu opravu Kaffre, ali poskropi opravu, iliti potruszi. Ali poskropi Rubache z-vodum, gde je kuhan bil pelin, aliga szam zkuhaj.

19. Buhe za pregnat: vzemi pelina, y szoli, kuhaj zkupa, y poskropi Hife, y mezta, kadefzu buhe. Vzemi takaj drugda Ruticze zkuhane ter z-onum vodum Hifu poskropi dobro.

20. Za pregnati ztenicze, y male vufseke iz ztene; namafi luknye vfze vu pozte-lye, zareze, y oztala mezta gdesze legu, z-volovzkum fuchum, ali z-olyem, vu kojem je pelin kuhan moral biti.

21. Za pregnat Miffe; akofze boifs chemera poztaviti y za ftakore, tak zmeffaj ztuchenoga ztekla, ali praha od gipsa z-pu-trem, y z-teztom, terga im poztavi kud hode, y onak podavesze.

22. Szuprot Kertom: morafze zpechi cherlencza nekuliko, y poztaviti na kertinu koju je gore narival, y počekaj jedno malo zatem dojde kert, y tedaga lahko vubijefs. Drugi vele: mogel bifze jeden siv rak nuter vu jamiczu kertovu poztaviti, y kade takaj ftakori, y miffi jezdu, terga puztiti prevlechifze nuter do nyih, y onakfze prognati mogu one nefznage, y kajti vu jamiczah raki zegniti moraju, y onak szimrad on vuchini nye poduffitizze, ali van pobechi od onud moraju.

23. Szuproti chervom: morafze razmochiti vu vode Saliter, y polejatisze ono mezto, gdeszu vu korenyu, y onak moraju poginuti. Zato vu Szechnu Mefzeczu dobro je poizkati gnezda nyihova, ter je razkopat y vsza jajcza pogazit, potuch.

24. Szuprot zemelzkem mufficzam, iliti cherlenem buhachem morafze vzeti pepela od hraztovoga dreva, ali lanya kokofsjega ztuchenoga poszipati zverhu preszada. Ali puzti ztuchenoga chessnyaka vu vode dobro namochiti, y teda polej szeme, koje mifzlifs szejat puztivffiga jedno malo onak vu vode polefati one, zatem odlej ter oczedi vodu, y teda poszej, ter ovak vu miru puzte preszad one skodlyive ztvari.

25. Szuprot chervom, iliti guszeniczam na zelye shetujuchem, y drugem, kak je re-pa &c. namochi pervo kak hochesh posze-jat, ono szeme vu tikvene vode izpressane van iz jednoga falata tikve chez platno, y onak bude szlobodno od nyih zelye &c.

26. Mravcze od drevja pregnati morefs, ako vzemesh ptichjega lanyu ztuchenoga na drobno, y posziplesh okolo ztebla. Ali vze-mi one mazti od kool, kojazhe masu za vo-snyu ter okolu dreva razpuzti vu kolobar. Ali nachini kolobar zemlyen, kamenit, ali y od dreva, ter nalej vode, ter onako potopesze.

27. Pregnati moguſze Kerpi iz drevja, a-ko poztavish svepla nekuliko na serjavku podkadivshi je, y onak dole opadu, y lahko ſze pogaze, y potuku. Moguſze takaj pro-gnati, ako vzemesh pepela od figovoga liztja ter posziplesh zdola pri korenu.

NB. Kadefze Szlavichki zaderſavaju ſel-no popevajuch ter povolyno velikoga preſti-manyu derſani: y kade cherlene one male ptichicze imaju mezto, y druge ptichicze zpodobne ovem: pazi da nyihova gnyezda neraztepeſs, gda budesh kaj poſzluval blizu nyih: ar ove vſzakojachke chervichke lo-ve, y poſeru, mravcze, y oztala ſkodlyiva zelenyu vertnomu, ter ovak vnogo haſzne vertarom na verteh.

28. Rake loviti lahko morefs, ako ſabu ogulyenu nekuliko zpechesh pri ognju, ni zevſzema neg napol voztavivſhi ju vu sgano

vino, pak potlam naveſi ju na konec ali na kaj drugo dole ju zpuzti vu vodu, ter onak pojdu jezti, y teda je lahko vdobifs.

Jefzu y drugi nachini nye loviti, kakti je labudna trava, ili podbel, beli ſelec li ztor gdaſze opari malo vu ognju, jefzu y druge ztvary diſſeche, koje kak zadehnu raki, idu k-nyim.

29. Pticze loviti morefs vnogoverzto naj-mre ako vzemesh luka cherlencza drobno naztruganoga, ali zrezanoga med ono zer-nye, koje rade pticze zoblyu zmeſſajuch zkupa y teda budu omamlyene kot bi pijane bile, kadaſze zaſzite. Ali vzemi maſzlako-voga ſzemeny, terga mochi vu vode deſzet dan, naj zakipi potlam dobro vſze zkupa, y verziga tam gdeſzu pticze, te nebudu letati mogle.

30. Jerebicze loviti lahko morefs, ako iz melye pſenichne, y z-dobroga vina teztu nachiniſs, ter zatem na male falatcze zrefesh ali ne debeleſſe od zernya menſſega graha, y te-da poſzipli po oneh meztah kam navadu ima-ju Jerebicze paztſze dohadyat, y ovak budu tak pijane, iliti omamlyene, da je mogel bu-defs z-rukami loviti prez druge meſtrie.

31. Divje Racze, y Guzke loviti morefs ako poſziplyesh ono mezto kam imaju nava-du hrane izkati, z-namochenem dobro zer-nyem vu vinu herſenem; ali pak vu vode zkuhanem korenem prepriffa vu vunu, iliti korena nyegvoga, koj je takaj za kihavi-czu lyut.

glavu priveši, y to je dobro szuproti glavve kataru merzlomu.

5. *Za szlabozt glave objachit.* Vzemi beloga kimlyina vu jeden sakelcz, poztaviga na glavu, to ti jako pomore.

6. *Za Omilaviczu glave.* Zmochi glavu z-vodum od lavendele nachinyenum. Ali dvechi vu vuzteh guschekrat kimlyin, koriander, Gubeben dobro dugu vu vuzteh dersech,

7. *Za Opadaviczu.* Jech vszako jutro na tesche nekoliko zern mustardineh, y ovak szeguren budeš od Opadavicze.

8. *Ako je gdo vudren od opadavicze.* Naj namase nosz, y szlepe ochi to je desznu, y levu ztran glave, z-olyem Okstana, y najmufze da nuter dve dobre slicze popiti vode za omilaviczu, nachinyene vu Apoteke, ali drugde: ali namasi pod noszom vsza, desznu y levu ztran glave, file na rukah z-Balzamom odluchen szuprot opadavicze; naterimu iliti ribaj ruke, y kozti do rame z-toplemi rubczi, koj budu nakadyeni z-dimom Okstanovem mariyivo ter ovak dojde betesnik k-szebe.

9. Kada koga bol prime daszumu rukeza mertve, ali koja druga ztran na Telu vszemi tufche, iliti mazti od zajcza ter namasi one ztrani lepo ztopivši pervo y zateri dobro.

10. *Za zpanye, kada ki zpat nemore;* Naj vzeme szladkoga Janussa vu vuzta, najga dobro zdvechi, pomore za zpanye, y vuchini dobro szenye zrokujuchi pochinek.

11. *Za hud kassel iliti hriputanye, gda jako brosse gdo.* Naj vzeme borovichnoga zernya najga ztere med perzti, y onak najga zkuha vu dobrom vinu, potlanga naj piye razlošno po vechkrat, ali velikoga korena naj ztuche na prah, ter naj nuter po malom v-zimlye z-medom zmesanoga. Ali szladkoga Janussa naj nuter v-zimlye. Ali kimlyina z-figami vu vinu kuhanoga naj piye potiši hriputanye y chizti perzi betesnika.

12. *Za Zvonenye vu vuszessch.* Vzemi olye od suhkeh mandul, ter kaplye nuter zpuschaj vu vuha zvonecha.

13. *Za szlabo chujenye.* Vzemi iz borovichnoga szemenya nachinyenoga olya terga poztavi vu vuha napuztivši nekoliko kaplicz na pamuk, y onak naj ztoi nutre vu vuszessch. Quirinovo olye je takajše jako dobro za chujenye objachit.

14. *Kada jeden zamertev opadši lesi.* Namafiga pod noszom z-jakem ocztom, y szlepe ochi, naterimu takaj jako podplate na nogah z-ocztom rechenem.

15. *Za cherve prognat iz vuszess.* Dobro je vzet pelinove vode van zprešane. Ali suhkeh mandul olya nuter napuztivši, ali szline tesche tvoje, ako drugo nezmoreš.

16. *Ochi chizte, y jaszne vuchiniti.* Vzemi pelinove vode, napuzti na ztrani koju kaplyu nuter: ali operi vechkrat ochi z-vodum friskum, ali z-vodum od beleh ros nachinyenum.

17. *Za oztavit kerv iz nosza tekuchu.* Vze-
mi luka cherlencza nekuliko ztuchenoga ter
ofzmekni van onu vodu, zmestaj z-ocztom,
poztavi snym namochenuczandriczu v-nosz
ter ovak ize oztavi. Ali namochi rubecz
dvojverzto z-friskum vodum, ter ovesi vrat
z-rubezem mokrem. Ali obefzi kervni ka-
men na vrat aliga derfi vu ruke doklamsze
ztopi tak dugo.

18. *Za vuchiniti dobre zube, ki drugach y
szlabi jeszu treszuchisze:* Vze mi od kupine li-
ztja vu vinu kuhanoga, zpirajszzi vuzta snyim,
ter ovo izto jachi takaj gingave zube y szna-
si vuzta od skodlyive gnyiloche znutra.

19. *Za gnyilochu veliku okolu zubi.* Vze mi
od schuke nekuliko zubi, Alana, iliti Jalu-
na, puseve hificze, tuliko, kuliko y drugeh
zkupa zesgi na krovnom cziglu, ztuchi zku-
pa na Prah drobno, y snyim ribaj zube gu-
zto krat, ovo haszniti chudno more.

20. *Szuproti zubne boli.* Chessnyak z-ocz-
tom kuhaj, y onak vze mssiga vuzta derfi kak
dugo morefs po vechkrat, ter ovo je najbol-
sse vrachtvo, iliti lekaria szuprot boli zubne,
kada najmre od zime dole ar zima vechkrat
zrokuje merzlu fajhtnochu iliti mochvar ja-
ko trapechu Chloveka.

21. *Szuprot zubnye boli, datye.* Kuhaj Iso-
pa travu vu vode, y ocztu zkupa, y onak
derfi toploga vu vuzteh. Ali od jelenovoga
roga naztrusi nekuliko, ter nalej vina zkupa
vzemsi mlachno poztavi med zube, ali fa-
latecz sumbira.

22. *Szuprot zubne boli gda zrokujesze od shu-
pleh zubih.* Poztavi nuter korena tarkuna
med zube ovo ztanovito pomore, ako ni
kakva drobtinicza nutre od jeztvine tverde:
ar teda doklam je van szline nezprave, bude
zub trafil tebe.

23. *Za vuchinit bele zube, y lepe.* Vze mi
kamen plovni, falatecz roga jelenovoga
ribje kozti, cherlene korale, vszeh jednaku
vagu, ter je ztuchi na prah, y teda zubi z-o-
vemi ztvarami ribaj.

24. *Za gerla bol.* Vze mi liztja od falsie,
terga vu vinu, ali vu pive zkuhaj, y teda
morafs piti po malom gushekrat ali zmestaj
meda z-vodum, y onak z-mlachnum ger-
graj iliti zpiraj vechkrat.

25. *Szuprot boli v-perszeh, gdasze chuti ne-
koja kyszelocha najmre po nochi, dussi, y szili na
lyuti kassely, dabi rad seludecz nekaj van hititi
kyszeloga.* Dvechi szladko drevo, ter ono
posiraj mokro, ali pak jech za obedom, y za
vecherum pet ali szedem mandul suhkeh, ali
jedno frisko jabuko.

26. *Za otecheno gerlo.* Kipet vuchini vu o-
cztu kamile, ter ovesi gerlo snyim. Ali ztu-
chi lazto vichno gnezdo na drobno terga v-
chini dobro zakipet vu vinu kak jednu kassu
guzto poztavi na gerlo, y dobro dugo noszi.

27. *Za bol onu kada koga szerdcze gori.* Vze
mi pet, ali shezt nosneh spicz praha od roga
jelenovoga nuter, y zevszema chuvajsze vina

28. *Szuproti traplenyu szerdcza male detcze.*
Namasi onu ztran proti szerdczu to je levu,

slichiczu, y podplate na nogah z-maztjum guzke bele.

29. *Za ochiztiti plucha.* Naberiliztja od trave, kojafze zove pulmonaria, pluchna trava, koja rada po vinogradeh razte, zkuhaju ju vu vinu, ali vu pive, ter ju vruchu pi vszaki dan rano: ova odpira nuternya, y chizti plucha.

30. *Szuproti sutoche, to je obraz sut y telo.* Guszje lanye vzemi jedno pol kvinticze vu vinu guschekrat.

31. *Szuproti sutoche y vodenomu betegu.* Pelina vuzimlyi vu pilissu, y jelissu, preganya zlateniczu, sutochu, y vodeni beteg.

32. *Za ochischavanye.* Vuzimli nuter suhke mandule, ar ove chizte perzi od vmanye mochvari iz zubi dole opadajuče, pregnaju tulikajffe otok szlezene.

33. *Tek vuchiniti za jezti.* Gyumbira nekuliko zrezanoga na falatcze, ali nekuliko zern perpra vu toplom vinu, ali vu pive vechkrat natesche v-jutro poseri, ali kalmussa nekuliko.

34. *Za seludecz zavzeti od hude mochvarnozti.* Vuzimlyi 14. dan jedno za drugem Pelinove szoli, tuliko na nosne spicze, kuliko ztavifs vu jedno jajcze gda je vmah: ali vuzimlyi borovichnoga zernya zreloga olya v-jutra, y vecher 5. ali 7. kaplicz.

35. *Seludecz za objachiti.* Poztavi pelina vu vino, y onak piga guschekrat, ali jech za obedom najzadnich nekuliko od kutine pechene, ali kuhane, y ovaksze ztopit seludecz

mo-

more, y zaprega, da vmanya duha nit szapa nezburka glave.

36. *Szuproti grizu vu Telu.* Poztavi toploga kimlyina vu jednom sakleczu platnom na terbuhi.

37. *Szuproti vetrom vu terbuhi.* Vzemi szemena perfinovoga, ali zernya od Borovicze ali szladkoga janussa, ali kimlyina, ali korice od pomaranche jezti najtisze negruzti.

38. *Szuprot vetrom, kojnedadu szvoje vode puschati.* Vzemi friskoga ztoprav nadojenoga kozjega mleka. Doklam je josche toplo, nistarga nekohaj. Ali vzemi szladkeh koricz na prah ztucheneh, vu toplom vinu. Ali kimlyina vuchini zakipeti dobro vu vinu, y poztavi toploga na pupek.

39. *Szuprot kolike.* Vzemi ztuchenoga praha nuter od roga jelenzkoga. Ali poztavi chessnyaka vu sgano vino, ali rakiu ter nekuliko popi. Ali vzemi na drobno zrezanoga Orescza nuter na jenkrat.

40. *Szuproti gliztam vu terbuhi.* Vzemi olya pelinovoga nuter, ovo je podussi. Ali vuchini kipet chessnyaka vu mleku, ter davaj detcze piti. Ali szemena od terputcza zmeslanoga z-medum, kaj rade glizte czmerchu, y podavesze.

41. *Y pak szuproti gliztam vu Detcze.* Cherlenecz na falatcze zrezan jednu noch mochen vu vode dober je piti. Olye od pelina pomore takaj gdasze snyim terbuhi natere.

42. *Za odpreti ztol tverd.* Vzemi dva lota friskoga olya nuter z-jednem toplem pive

na-

rapitkom, ovo goni van omehcha, y lakse-
ra dasze lese ztola zadobavifs.

43. *Za pregnati terbuffiu mochvar.* Vzemi
dve shake ruticze zkupa ztebla vlomivssi
mi szamo liztje, puzti ovak vu vinu kipe-
ti y teda pi toplo guztokrat, zpodobno.

44. *Szuproti kamenczu.* Vzemi v-jutro na-
teche jedno jaderko iz tverde brezkvene
koschicze, ali vszako jutro oszem ali devet
friskeh borovichneh zern. Ali pi-ovoga iz-
toga zernya vu vinu kuhanoga y jech po tri,
ali pet, ali jech korenje kuhanoga persina
zkupa z-liztjem.

45. *Szuprot nechiztoche.* Vzemi ruticze,
jech guschekrat, y ona ti vzeme hotenye
nechiztoche, ka te na tvoje zlo vleche.

46. *Szuprot bodczu na ztranah desznye y
leve.* Olye leneno toplo pi; ali vzemi ko-
zlove kervi nuter jedno pol slicze, do-
davssi jednu spiczu nosnu sutoga svepla
zmesfanoga zkupa. Ali debel flaster na-
chini z-medom, y vapnom, koje josche
nigdar ni mokro bilo, y onak poztavi na
onu ztran, gde te bode, dobro ovesuch
z-povojom.

47. *Josche vech Protimbi za bodecz.* Poztavi
na ztran gde te bode nekoliko kvasz, ali y
ne nakvaszenoga kruha z-ocztom kak jednu
guzto kassu zkuhaj y gore privefi. Ali berle-
bodecz zachnesze, na one ztrani morasze si-
la iz ruke puzti.

48. *Kadasze e kaj zvuna ozlelo, ter nateklo na
svotu, y otok, iliti mozol zaomehchat:* Vze-
mi

mi meda, y hersene melye jedno malo takaj
Teriaka zkupa zmesni, namasi dobro na pla-
tno, terga poztavi gore kak y drugi flaster.

49. *Za pregnati Apostemu.* Dobro je nuter
vzeti distileranoga olya lanenoga ovo vu-
chini dasze na zkorom razpukne tesze van
razpuzti.

50. *Szuprot Verbanczu, iliti Poganczu.*
Vzemi modroga papera, poztavi nekoliko
melye hersene ztoplene na nyega, ter ovesi
glavu, ali nogu bolechu; ter gda vre prejde
kadaga vech nechutifs, zpiraj vechkrat z-
tvojum vodum onu ztran gdesze podaje van,
ali noge obodve akotisze negruzti nit ne-
vmivaj tak lahko z-friskum vodum, bolye
je zevreliczum neg snyum.

51. *Za ochischavati Kerv.* Vzemi hmelya
mladoga, kuhajga, y kakti shalatu nachiniga
guztokrat jechga z-olyem, y oczta malo
poztavi, ov chizti kerv vu Telu. Ali vuzmi
jagod vu vinu, ter verno jech, ali ne prevech
ar ovak chloveka mogu jako objachiti, y o-
chiztiti kerv.

52. *Kerv vmanyu van izegnat.* Prevertaj
brezovo drevo tuliko dasze bude kazala vo-
da van chez luknyu, y to o protuletje, jed-
nu chevchiczu nuter zadobi, da budefs mo-
gel vdobiti vode nekoliko: ar ako ovu vodu
gdo pije jedno za drugem 6 to je shezt lotov
smechine imajuchu, tak preganya vszu zlu
ter hudu kerv iz svota, y akosze znovich
poda zla vun, moresze y pak prognat z-pi-
liffem ove vode.

53. *Ako je koj opal, vudren, ranyen, ali potlachen, je bil; tak da jesze bojat, da je Kerv zaszelasze cherna zkupa od vudareza.* Ovde je potrebno taki ostroga oczta vzeti napitek y ovak ona kerv ali gore, ali dole zrinesze potegnena.

54. *Za chiztiti hud zrak.* Kadi z-borovichnem zernyem, ali y szverfs, ili kitu nye vusgi po vechkrat vgaszivsi plamen on dim nye je vugoden, y hasznovit v-Hise, y drugde.

55. *Szuprot zlomu zraku, y szmradu po nyem zrokuvanoga.* Kada chlovek noszi vu vuzteh malo korena od Angelike, moresze oszloboditi od oveh teskoch.

56. *Szuprot Kuge.* Vu kusnom vremenu morasze vziemat natesche v-jutro Angelika, Alant, ali zernye jako zrelo borovichno jezti. Ali rano natesche najsze vzimlye vszaki dan jedna nosna spicza Teriaka; ali vechkrat v-tjednu pet, ali shezt kapli Balsoma nachinyenoga iz svepla moresze posreti.

Oczet szuprot kuge kruto hasznovit.

Najsze vzeme najbolsiega oczta jeden pint. Vu nyega najsze poztavi ruticze jedna rukovetcza, tuliko pimpinele tuliko betonicze, trideszet lesnyakov tucheneh sachicza borovichnoga zernya, chesnyaka dve, ali triglavicze, Kafre pol lotha: tulikajsse Angelika, y velikoga, iliti tuztoga korena. Vsza ova na malo toplom izunczu, ali ognju, najsze za cheterdeszet vur moche, potlam preczejena, dobro pokriti, y za potrebochu chuvati: ter

ovo-

ovoga v-jutro natesche jednu sliczu izpti. Najti ov oczet lyudem ztaram, ali szuhobefnem nebi tuliko hasznil. Mogusze vendar y ovi z-takovem ocztom vechkrat, konchema namazati na obrazu, noszu, rukah pulsfesih, szlepeh ocheh, y za vuheh; ter budu y ovi za on den od kuge szegurni.

Ov oczet takje dober, da vu Rimu kyszusze goder z-ovem tak pijuch, y masuch vrachili, jeszu sivi, y zdravi ozrali, akopremszu z-kusnemi prebivali, y kusnem vszaki den verno szlufili.

57. *Za kusni chemer iz kusneh bunti, iliti mozolov van potegnuti.* Zmessaj kokojsiega lanya z-belankom jajchenem za flaster nachiniti, y poztavitiga na mozol kusni; ali gore privefi vruchega kruha, y ovaksze van potegne chemer: nekoji szusze obranil s. v. y szvoje lanye zgora vesuch toplo.

58. *Ako gdo pripetcze chemernoga pavuka je poserl.* Naj vzeme nuter korena Angelike, tamu naskoditi neche.

59. *Szuprot pavuchnom vgriznenju, oszno-pchelinomu, y szernovomu vbodenju salczem szvojem lyutem.* Vszejdom poztavi gore lanya kravjega, ali merzlu, te chernu zemlyu y ova potisse lyutozt onu, y raztira u chemer.

60. *Kada koga ztochni, iliti ztekli pasz okolye.* Naj zmessaj kopunovoga lanya z-ocztom, y naj ranu mase onu.

61. *Za vgasziti sedju veliku.* Moresze vzeti vu vuzta jeden globusiecz od olova, ali jeden

jeden falatecz Salitra. Ali grizti vu vuztih Schava, veliki koren, ali szladko drevo.

62. *Szuprot zimniczu merzlu ztopiti.* Vze- mi pelina, y perpra vu sganom vinu, ali vu Rakie nekuliko zpodobno vendar nuter. A- li nekuliko dan v-jutro vzemi szoli pelinove vu pive, ali vzemi nuter friske vode zmes- fane sganem vinom jednu sliczu punu vina, zmesfaj ova zkupa vsza, ter je popi, kada- fze zimnicza priblifava, y tedafze zkerbi pokriti, dasze dobro zpotiti mogel budefs.

63. *Za zimniczu nadalye prognat.* Vzemi tri rake poztavije chez noch oszovivssi na glavu vu jedno zteklo, vlej vina nuter, da- fze vu nyem vtope, y teda onu mochvar od rakov vu vino puscheno vu zteklu mesfaj do- hro, y terzfisze popiti zkupa, kada zimnicza dohadya bude; pervo van hitivssi mertve ra- ke. Ali kak berfz budete grabila zimnicza ta- ki vzemi jednu sliczu praha od Korde bene- dikte vu ocztu nuter vufze, y zkerbisze do- bro pokriti da budefs zpotilsze.

64. *Szuprot Bluvanyu.* Vzemi shnitu ope- chenoga kruha z-vinom, ali z-ocztom, po- trufzi zrezanem od muskatnufza prahom, ali z-klinheczi ztuchenemi drobno, ter ovak popi, y shnitu opechenu pojech.

65. *Za izegnat mochvar, iliti fajhtnochu zrokuvanu od zlatenicze.* Od Alantovoga ko- rena van ozmeti onu vodu, ili fukus, ter z- czukorom nuter vzeti potrebnaje, y ovak chez ztol van izpelyajufze zlatenicza zla.

66. *Szuprot raku.* Vszejdom kadafze po- chne kazati rak; trebaga vezat dobro, vze- ffi ovchu such, y ovak podufisze niti nebude rane razjedal. Aliti liztja od podbela szlad- koga lapuha zverhu raka poztavi, y hoche oztaviti.

67. *Szuprot hudem grintam.* Luga vzemi o- noga vu kojem je preja kuhana, iliti parjena, y belyena bila, ter peri glavu snyim.

68. *Szuprot szrabu.* Teriaka dobroga nuter dvakrat vzemi, y Brebrove suchi vu tople pi- ve, pojdi okupatsze dobro toplu kupel pri- pravivssi, zpotisze nutre, akoszu toplicze bli- zu ztem bol ye, tamfze okupaj, te prejde szrab ali peri guztokrat ruke z-vodum male detcze.

69. *Vuloga bol pregnat.* Je hafznovito gu- ztokrat purgacziu vuzimati najbolye. Ali poztavi friskoga kravjega lanye na on ko- trig, kade najvech boli: ali masi tiho bol z- olyem, ali od mire takaj znachinyenem o- lyem, ali vzemi vode one, kade je namo- chen bil dobro drugo czvet od lippe: y liztje presgano na nachin drugeh vod, kojefze sgu.

70. *Kada kaj na goleni zrazte, ali na druge kozti pregnat.* Morefs mafuch z-olyem skor- pianovem. Ali poztavlyaj vszaki dan frifs lizt zgora od one trave, koja po kroveh ra- zte. Ali privefi jednu fabiczu zelenu, sivu, onu koja po terfzju hodi, doklam vparne zgo- ra privezana. Ali od alova nachini kak jednu shezticzu, gore ztavi, najbolye je pak ako to nechinis iz onoga globuffa, zkojem vztre- lyeno bilo kakovo zvere, berfe prejde, y mertvo narafcheno meszo.

71. Szuprot naduvajuchemusze otoku na zpodobu kakvoga mozala. Zesgi nekuliko truhlenoga, iliti gnyiloga dreva, ztucziga na prah, y snyim ofzipavaj kaj na ranu czila.

72. Szuproti vre odperte rane. Poztavlyaj gore one mazti z-kojumfzu kola namazana. Ovo kalno mazilo je dobro, y za druge odperte rane, gda je szila.

73. Za zkupa vlechenye Kotrigov. Dobro je mazati z-Jazveczevum maztjum. Ovo je dobro hafznovito.

74. Ruku kada je gdo zvinul selechi ju pak nazad naravnati. Ovesi od vugor ribe koficzu okolu ruke, ter ovak vnogo pomore.

75. Kadafze ki kotrig tresze vu chloveku. Takoga ovesi z-kofum chlovechjum.

76. Kadafze je zmeknul kotrig iz szvoga mezta. Vzemi jachmenove melye, poszeje, putra y oczta, zkoro vszeh jednako kuliko jednoga, tuliko drugoga, nachini flaster na platnu, y poztaviga zverhu kotriga zmeknyenoga.

77. Szuproti zime, iliti zebote. Vzemi dlak oneh, koje od grive konyzki y iz repa opadaju, gdafze chesse, y verzi vu obutely czipeliffev, ali chismi, ovo jako brani od ostre zime.

78. Za zmerznyene, kojifzu prezebli bili. Vzemi olya, Ivanove trave, masi Kotrige, ali na drobno ztuczi cherleni Czikle te poztavi merzlu na prezeblyen kotrig, ovo potegne zebotu iliti zmerzninu van.

79. Bradavicze pregnati. Vzemi shibiczu prisganu, ognnyenu, ter onak vertaj bradaviczu vechkrat doklamsze poszuffi. Ali vzemi travu kafze zove vuchiak, raztergni travu y napufchaj onu vodu vbradaviczu, koja czurela bude iz trave razlomlyene dole, povechkrat to vuchini. A ovo zmed ozta- leh zpoznavam naibolffe vzeti josche nigdar zmochenoga vapna friskoga te zmeffanoga z-vodum szvojum gore privezat jedno chetiri nochi na bradaviczu dobro debelo, pak, v-jutro oprati, ter ovofze zlo presene prez vszake najmenffe boli, nitifze kofe ni malo five, neprine vapno.

80. Szuprot gnyile merzke rane. Rosmari- na ztuchi na prah, y poszipavaj ranu, dalye gniti je nepuzti, y naberzom ju ozdravi. Ali brezove kore na drobno ztuczi, y na ranu poztavlyaj, ter ovaksze ochizti, y ozdravi.

81. Josche drugi nachin ozdraviti ranu. Vzemi liztja, ztucziga malo, onoga koje razte po ztarom zidu na drevu, okolu sze zvia po zidu viszoko raztuche med kamenyem.

82. Za oztaviti kerv, kadafze vbodesf, ali porfesf. Vszejdom poztavi gore pavuchine nekuliko, ali kruha ogorelu vzemi koru, kak vogagod chernoga, ali beloga zdvechi zubmi.

83. Za pregnati kukcza iz ruke, ali perzta. Namafi vechkrat ono mezto, ali oblofi privezavffi szvinzke fuchi gore, z-platenczem kakvem tenkem.

84. Kada koga kakvogod Zverje oko'ye, ali vgrizne, ali vje. Vszejdom naj gore privefe
szvin-

szvinkoga lany, z-ocztom zmeffanoga naj pri ognju zakipeti vuchini, ter onak toplo naj poztavi na ranu, onak ofzlobodifze zla.

85. *Kadasze gdo nabode, ali drugach naglo rani gluboko z-chavlom, ali z-kakvum spiczum od reva.* Naj e mafe szalom od zajcza.

86. *Za ozdravitifze od vuka vdoblyenogo iz putuvany.* Vzemi hifczu pufevu, zesgi ju na prah, zmeffaj zkokofsjem, iliti kurjem szalom, terga poztavi gore.

87. *Szuprot onomu, kada laszi raztu ne hafznoviti komu.* Ako gdo hoche laszi pregnati nepot ebne, naj mafe z-kervjum shiffmiffevum, ali zmosgyeni, ali bolye naj zmeffa z-mlekom, ter naj mafe ono mezto kadefzu takovi laszi.

88. *Za kurje oko pregnati.* Vzemi falatecz szlanine, ter izrefi tufchu szamu van, y kojeczu vechkrat privefi.

89. *Za ranyene file, ali preszechene na nogah ali drugde.* Zesgi nekuliko glizt na prah zmeffaj je z-medom, ter mafi marlyivo ranyene file.

90. *Akofzifze opekel, ali osgal, z-ognyem, felezom ognyenem, ali z-m szlom, ali oparil z-kropom &c.* Derfi osganu ruku, perzt, &c. vu olyu dobro dugo: ali opechenu ztran derfi pri ognju, da on iz vteche van, ki ti je naskodil.

91. *Kratki navuk za obdersatifze vu zdravju.* Hochefs biti zdrav. Tak chujafze od zkerbi, fzerditozti, habajfze nazloba, y turobnozti, mertuchlivo jech, nefzedi dugo pri ztolu, ni drugda iz lenozti: nezpi po
pol-

poldan, ar budefš tefek, befi od nezrednoga ter zvun obroka piliffa vinkoga nezaderfavaj dugo potreboche pojt od fzebe, gdate narava opomina iliti natura: ovak budefš napreduvati mogel zdrav vu dneveh y leteh fivuchi veifzelo.

Za Konye vrachta vřzakojachka.

Ako hochefs Konya kupiti kojega, tak morafs najpervo zkerbetifze na chetiri glavne falinge: 1. Da ni v-kradyen komu, ter dopelyan naprodaju. 2. Da ni tverdovuzt, ali fzerdit, nedajuchifze ladati, nit ravnati. 3. Da nebude mahnit, chervom podverfen, nit nagrize fzebe, lyudih, ali y Gozpodara szvoga gdasze Mefzecz menya najmre. 4. Da nebude zlochezte dlake, ali nahodu podverfen. Kony durazt derfifze med oztaleh, kaj zpada na naturu, za najbolffega.

1. *Szuproti kofe na ochih.* Vzemi szok od Berslyana trave, y Zlaticha trave, y vina, tuliko jednoga, kuliko drugoga, y poztavi v-ochi. Ali z-medenum vodum z-brifzavati y hoche prejt kofa iz ochih.

2. *Ako kony tesko broffe, iliti kafslye.* Dajmu jedno tri dneve zpolu jezti pořzeje herfene.

3. *Kony ako jezti neche.* Izpirajmu ter chizti znutra gubecz z-ocztom, szoljum y zperprom na drobno ztuchenem.

4. *Ako mu na nořz Keh teche, ili dole czuri, ali ako je gubecz gubav.* Verzi arfenik, y fvepla

pla na vuglenye sivo, y onak podkadi v sfiga puschaj dim nuter vnosz konyu, ali pak zpuhni perpra vu obodve nosznicze nyegove.

5. Szuprot Konyzkem gliztam. Davaj im vodu piti, vu koje bilaje nekuliko krat herskipeti vuchenjena, ali ne vruchu, neg razhladyenu: ali mc refs dati y poszej herfeneh nekuliko zmessajuch zkupa svepla popiti.

6. Szuprot Prischam, y otoku jezika. Odprimu Silu na jeziku, ali pod jezikom, y zpirajmu z-bombakovum vodum.

7. Szuproti otoku, gda pod szedlom nabijesz bunta. Poztavi zgora lanya volovzke matere, ali namasi szopunom dobro.

8. Kony kada vode puschati nemore. Vzemi lorbera ztuchenoga drobno, vlej vina zkupa, ter daj nuter, vuchiniga okolu voditi ako josche nehafzni, tak naiga pelya na kakov gnoj, y teda onde odpresze da bude mogel.

9. Kony ako kerv puscha namezto vode. Tak puztit vuchinimu tri dneve jedno za drugim obodve Sile odpreti, kak vre znadu to vnogi.

10. Kopito mehko, za vuchiniti konyu tvrdo. Zaszipli nuter vu kopito czukora, y onak otverdi.

11. Konyu da tvrda kopita raszla budu. Vzemi kravjega gnoja, y lenenoga olya zkupa z-kelejem zmessajuch, ter zabiti morefs konyu nuter zdola v-kopito, y puzti onak jedno dva dneva zavezano: nitiga nepuzti hoditi van.

12. Josche drugach za zlochezto kopito pomoschi. Vzemi szmole, vozka, maszla, y meda

da-

nachini ova jednu mazt, y masi gusc hekraf kopito ono zlochezto, nit za ono vreme nepuztiga po vode, ali po blatu hoditi prez szile.

13. Kony kada je zakovan. Vzemi chavel van, y nachinimu novi chavel: od korena, kojize zove terputecz. Ali ako je vzet chavel van, tak puzti kozlo voga loja z-vozkom zkupa raztaliti, y napuztiti v-lukniczu gde je chavel bil.

Vrachtvo za Vole, y volovzke Matere.

Vola ako pitati hochefs, morafsga kratko privezuvati, dabisze lizat nemogel, ar drugach bi odlizal dlake iz szebe, do kojeh bi doszechi mogel, y ovak bi omledel, nit tuzt poztal. Grah szirov kuhaj, to je ni szuh, neg kada razte, y poztavlyajga med drugu kermu. Ali vzemi grahoricze zernya, cherlene Czikle na drobno zrezane, y zrezanum szlamum dobro zmessane, y ovoga davaj guztokrat Volu jezti, y puztiga vizaki put napojti, ter ovak tuzt poztane, y lep vu kratkom vremenu. Ovo izto morefs vuchiniti z-Telichi, y z-Ovczami.

1. Volov beteg ako tije neznan. Tak vzemi Salfie, y pluchne trave, y davajmu pit, z-szoljum kermu potruszi, ali bolye vchinis, dasze szol vu vode razide, y teda poskropi.

2. Ako Volu szu prez ble noge. Tak morefs z-nyegovemi ztaremi dlakami oprati.

K 2

3.

3. *Akoszi je vol file pokvaril, ali naterl.* Tak mu ali Sile na koloneh budets z-olyem, y szoljum vmivati, nateruch z-rukami dobro.

4. *Vol ako brosse, ali hripuche.* Tak ztuczi maloga lukeka snitliha, y on Szok zpressan davajmu piti z-olyem.

5. *Ako volu iz nosza szmrad teche, ali je har-pav, iliti szrablyiv, kajszaki nemore poznati, ali ako jezti neche, y doli vuha jeszu poklaplyena.* Tedamu znutra gubecz operi z-timeizom zribajmu gubecz znutra z-porom lukom, y szoljum, pak zatem izpiraj z-vinom.

6. *Szuprot ochnyaku, y gda ochi szuze puschaju vsze kuntinoma.* Vzemi psenichne me-lye, ter z-vodum nachini flaster, y onak pozstavimu na ochi dobro prilepivsi.

7. *Ako vol vodu kervavu puscha.* Davajmu od terpucza ztuchenoga zpressanu, iliti osmeknyenu vodu zmessajuch olya zkupa piti vechkrat.

8. *Ali ako vode puschati nemore.* Tak vzemi meda, olya, y vina zkupa, y dajmu tri dne-ve piti ovoga zpolu.

Vu stale, ali vu hlevu kravjem nemoras ter-peti lukeny, nit iam izkopaneh vu zemlye, kam bisze szmrad zhadyal, ali zpravlyal od blata, lany, y nyihove vode, nego mo-nes one jamicze z-pezkom napuniti, ali po-taraczati, da kerma, za nyihovu hranu po-trebna vszigdar sznafna bude, y chizta, ar-drugach bi skodlyiva nyim bila.

1. *Mati volovzka ako naglo zbetesa.* Vze-mi jaluna, ztucziga drobno, zmessajga szol-jum y daj maršletu nuter polreti; ovo je do-bro za vizakojachke betege.

2. *Ako je maršse kaj chemernoga pojelo.* Tak namesaj Theriaka z-ocztom, y vlejmu nu-ter da popije.

3. *Szuprot grise, ali gda prevech od maršseta leje vun.* Vzemi od hrazta nekoliko zeleneh vejecz z-liztjem, ali pak luschine od zer-nya lorberovoga, zesgi malo, y ztuczi je, termu daj nuter vu mleku popiti.

4. *Maršse ovo, ako kerv puscha z-vodum.* Tak davajmu ztepke piti, ali nyeine laztovi-te vode, gdaje chiztesla.

5. *Ako mati ova kervavo mleko daje.* Tak davaj je korenov pet od tormentile, to je szedmero perztne trave; szedem korenov kachjaka: vzemi jednu shaku petero-lizt-ne trave, kasze zove vszega szveta zdrav-je, y poldrugu shaku szoli, ova vsza zkupa ztuczi, prilejavsi oczta k-ovem, y teda o-va zamesaj jako zkupa vu poszude ter popi-ti daj krave, y davaj na dalye tak dugo doklam ono zlo prejde.

6. *Szuprot Czoprie vu marhe.* Ztuczi chesnya-ka, y kopercza trave je na polyu, ter zmessaj szoljum zkupa, y davaj marhe vszakidan.

7. *Davnogo mleka davale budu krave.* Daj im guztokrat jezti kozje detele, ter ovak o-bilnesse mleko zpoznasze.

8. Dobro je zevszema jako Materam vo-lovzkem, akoszeim potlam kak szufze ote-

lile, jedno malo kose od rugon ribe vu kruh poztavi, da pojezti, ali nekuliko od kutine shnit.

Vrachtvo, iliti Lekaria za ovcze.

Ako hochefs Ovna, iliti brava kupiti, takvoga kupi, koj je lepoga ter velikoga tela, bele ter lepe dlake, ali vune dugoga vrata dugoh: iliti viszokeh nog y da dug rep ima. A ovchja mati pak mora imati shiroke perfzi, kratke noge, y mehku vunu. Ovchja mati ako je ofzem let ztara prodaj, ali zakoliju, y pojech, ar dalye ni za plod.

1. *Ako ovcze kerv puschaju na mezto navadne-vode.* Ztuczi kimlyina zmessajuch szoli zkupa, y davaj im lizat.

2. *Szuprot kuge ovacz.* Vzemi salfie y pluchne trave bele, ztuczi nekuliko, osmekni on szok, ter davaj ovczam popiti na protuletju cheternajzt dni jedno za drugem, kuliko vech morefs ztem bolye, y tedaszu chez ono leto szlobodne, od betegu, y pomora.

3. *Ako znati hochefs jeszuli ovcze zdrave ali ne.* Oglej im ochi ako znutra vu ocheh imaju nekoje silicze cherlene tak jeszu zdrave, ako pak jeszu silicze blede loju zpodobne, takszu znutra gnile na pluchah y jetreh.

4. *Ovcze selifs zdrave obchuvat.* Zernye boroviehno tuczi messajga z-jechmenem ter pridavaj szoli zkupa, y davaj im jezti ova. Ovosze more tri ali 4. pute v-letu vuchinini. Ali davaj im piti friskoga kozjega mleka.

5. *Ovcza ako naglo koja zbe'ese.* Morafze taki nye pod okom sila puztiti, alifze vuha malo zgora narezat, ter shibiczum po malom tepzti po nyih, doklam kervi nekuliko izteche dole. Ali daj im szoli z-pelinom zelemem nameffane lizat.

6. *Ovcza akoje zmessana vu glave, y kaktznora.* Morafze je znutra opozred sila odpretti: opade iztina je teda taki na zemlyu, ali dojde k-szebe zatem malo kessnye.

7. *Ako szmrad kakov ovcze iz nosza dugo tече, ter czuri rufen.* Naresi korena jelenzko-ga, na drobno, kifze zove jelenov jezik po gorah raztuchi, poszuffiga v-pechi tople gdafze kruh van vzeme; na prah ztucziga, y davajga vu szoli lizat ovcze, bolye bude da ja razluchifs od drugeh ovacz, arfze tesko izvrachi takova.

8. *Szuprot betegu nuternyem.* Gdaszu nagnila okolu chrev, ali y chreva, dasze ovcza zkupa kerchi ter zvija, vzemesze szuhoga cherlencza, to je ni friskoga iz verta ztuchefze koren lesnikov, tesze nameffa szoli y datifze more jezti povechkrat.

9. *Szuprot gliztam nyihovem.* Vzimlyesze dobro zesganoga pepela iz pechi, ne iz vřazkoga ognischa, zmelnasze z-ocztom nachinyenem iz dobroga vina, ter im sze daje piti.

10. *Szuprot gubczu grintavomu, iliti gubavomu.* Ztuchefze Hisopa trave, y szoli zkupa, y z-ovemi naribasze Ovcze gubecz, y nekuliko z-nutra okolu zubi, y na vratu, y gerlu.

11. *Ovcza ako je szrablyiva merzko hartava.* Davaj nyoj vechkrat poszuffenoga ter naztruganoga terputcza.

12. *Ovcza ako ima koja buntu natechenu, koki velik mozol na szebe.* Odpriga z-chim da chemer izide van, ter poztavi na ranu kak jeden flaster, od szmole, y sznafne szoli.

13. *Ako je ranyena na pluchah.* Zresi lepo na drobno lopuh ali velikoga korena med kermu nyejnu, ovo izvrachi Ovczu nazkorom da ozdrave.

14. *Szuprot kasslyu iliti brohanyu Ovacz.* Davaj im vszaki dan trave kasze vszegc szveta zdravje zove.

15. *Szuprot szrabu ovchjemu.* Davaj im gufohekrat dozta szoli polizat; kadesze nezpozabi nameslat zkupa czveta pelinovoga, ar izlabem ovczam je ovo jako zdravo.

16. *Za Ovcze dole iduche, to je szlabeisse poztajuche, y koje jeszu jako omledele.* Davaj im ovchje leche jezti guztokrat, ter ovak poztanu tuzte, debele.

Vrachtvo szuprot Marhe, vu Letu 1735. probuvano, y hafznovito najdyeno.

Najmre iz dole napiszaneh drachev zalev napraviti. Vzemi beloga szleza Kamiliche Polyzke, Salfie Rugane, y cherne Mettische, beloga Isopa, y za jednu sliczu lenenoga szemena tuchenoga, ter vu to vsze, vu friskom mleku zkuhano, zatem preczejeno poztavi nekuliko kapely lenenoga, a dve
sli-

slicze pune primorzakoga olya, y jedno malo Terjaka Sivinzkoga ter vu vszako betesno Marffe vszaki den za pol Nemskoga Meczlya vlej; takvomu betesnomu Marffetu vszaki den dva, ali tri puta opechenoga chernoga kruha vu toplom vinu pervo namochenoga, y z-oresczem dobro obszipanoga zaszipavaj, y vszigdar liztor z-toplum vodum napajaj, y hoche do dva ali tri dni Marffe navadnu kermu pricheti jezti.

Item vrachtvo szuprot Kuge Sivinzke.

Vzemi: Pimpinele korenya one fele kote-
ra na bregeh, szuheh szenokoffah razte, na drobno zresi, ter za jednu shaku, y tuliko pozfej k-tomu, malo takaj szoli zkup zmessaj, onda borovoga olya jedno malo nuter puzti ter tuliko v-jutro, y vecher Marffetu nuter caj; akoli odvifs pogible Marha, tak y vechputi na dan nuter davaj, y akoprem zpervincze Marha z-takvem zaszipom szilitisze mora, potlam vendar privadisz, y k-pervomu zdravju z-Bosjum pomochjum povernesze.

DE L XVI.

Hisni Razveszelitel.

**KADE VSZI TUROBNI GOZPODARI
HISNI RAZBATRIVETISZE MOGU ZNE-
KULIKEMI ZAGANKAMI NAPERVO DO-
NESSENEMI.**

1. **K**oteri chlovek je vumerl, a nisze rodil, kotsze drugi lyudi rode? O dg. Chlovek on je pervi nafs Otecz Adam.
2. Koteri pak rodilszeje, a ni vumerl? O dg. Enoch, ar je siv o t Boga vzet iz szveta chakajuchi zadnyega vremena do priblisavanye szudnyega dneva.
3. Jeli gdo vumerl, a josche ni zegnil? O. Sena je Lotova, arszeje na szol obernula, zbog toga kajszeje nazad oglekala besecha iz Szodome Varassa, szuprot prepovedi Bosie.
4. Kadaszu nassi Otczi pervi Adam, y Eva ztvorjeni bili? O dg. Jeszu leto 4052. pred Narodnyem Kristushevem vu shezte dobe ovoga szveta dan dvadeszet y treti szusca vu petek.
5. Kuliko let jeszu ova dva nassa Rodite-lya sivele? O dg. Adam je sivel devetzto, y trideszet let, a Eva devetzto y cheterdeszet Mathusal, pak je vsze presivel imajuchi de-
vet-

vetzto shezdeszet y devet. A Noe ztaracz devetzto, y petdeszet.

6. Gdo je pervi iznassel Orgule, y Czitare? O. Jubal Szin Lamekov: zato sze diachki govori jubilus, veszela igra, y poleg nyih veszelo popevanye.

7. Zakaj laszi obchinzkem zakonom na glave jeszu pervo szedi, iliti beli kak na brade? O dg. Kajti laszi na glave szu ztarelili od Brade dvadeszet let y visse.

8. Zakajsze szir ztruse, ali riba, kadaje za jeztvine potreben? O ig. Zato kajti nima perja, ar dabiga imal, mogel bisze zkubzti.

9. Kada gdo ide vu Zagrebechki Varass na kamena vrata, kaj je na deszne ruke? O dg. Je nyegoveh pet perztov.

10. Kakove buhe k-chloveku najrajssie idu? O dg. Malo idu neg vsze vech zkachu, y to cherne ali hergyave, sute.

11. Kuliko putov ide iz Zagreba vu Varasdin? O dg. Nejde nijeden: neg putnik po nyeh mora iti ali v-pesticze, ali drugach.

12. Kojem lyudem vidisze vino hafzniti? O dg. Lasczem koji teda gdasze dozta napiju, ztoprav iztinu povedu.

13. Zakaj besechi nazadsze ogleda na onoga, ki za nyim derchi? O dg. Kajti ochi nima od zada vu zatilku.

14. Koja riba je najveksa zmed vszeh? O. Morabiti Stogvis, ar glava je vu Holandie a drugo z-repom ide vu Nemski y oztale Orszage pretegnuvssisze.

15. Koja riba je najmenšša? O. Je ona, koja ima glavu blizu repa.

16. Koja riba je najbolšša? Odg. Mora biti onoka je v zdele na ztolu dobro pechena ali zkuhana.

17. Jeli gde Orszag vu kojem bisze repa szejala, ali shalata? O. Nijednoga ni: ar sze repa ni shalata neszeje neg liztor szeme.

18. Kaj je najbolšše vu shalate? O. Je ovo, dasze pregibati puscha po vuzteh na jeziku polosena.

19. Kaj je najbolšše vu pechi, vu koje navada je kruh pechi? O. Je ovo da kruha neposere, da drugach nebiga szmet nuter ztavit.

20. Med shoztarzkemi orudelyi za mestriu nyihovu, koje je najbolšše? O. Jeszu nihovi zubi z-kojemi Kosu natesu.

21. Zakaj besi zajecz na breg, ali na goru? Odg. Dabi ova imala luknyu zpoda, tak bi vu nyu pobegel.

22. Gdo vech vidi, on ki jedno oko ima, ali on, ki dve? O. Vidi on, ki jedno ima, ar dve vidi, ki dve liztor jedno vidi z-dvemi.

23. Kade je Adam pervu sliczu prijel, gda je hotel jezti? O. Je pri stilu kak y ni moramo, gda jezti hochemo.

24. Adam zabijajuch pervi chavel kamga je vudril najpervich? O. Je po glave.

25. Gdo je po szvoje Matere gazil y na nye dreva czepal? O. Adam, ar Majka nyegova bila je zemlya, gda besie iz nye vuchinyen.

26. Adam kam je posiel, lada je dvanajz let, ztar bil? O. Posiel je vu trinajzto leto.

27. Kaj je najbolšše poleg teleche glavice? O. Je vsze ono tele kajga je kuhano oszebujno, gda je dobro pecheno, y kuhano.

28. Kojeh rib je najvech vu morju, y vu drugih vodah? O. Je najvech mokreh y merzleh.

29. Kaj chini chloveka plessivoga. O. Lafzi, kada iz glave opuznu.

30. Kaj je za jedna razlika med meszarom y oderuhom? O. Meszar veli gde ztoi maršše daga vudrim, a oderuh veli gde lesi maršše da oderem dole kosu iz nyega.

31. Kojiszu najvekšši oderuhi? O. Jeszu gozpodzki chaztniki: ar ovi deru sivi lyudi, a oderuhi obchinzki liztor mertvu huderu.

32. Gdo guli kosu prez nosa, osmeknuje prez luga? O. Chaztniki gozpodzki lyudi deruchi prez nosa, ter osmekujuchi pot, y kerv nyihovu.

33. Koj Kraly je prez kralyevztva? O. Kraly on koj je na karte.

34. Kaj je najbolšše vu melinu? O. Je ovo: da sakli nemogu govoriti, drugach bi izdali mlinara.

35. Kuliko buh ide na jeden lot? O. Nijedna, neg zkachu gore.

36. Kadasze pszi najvech preztrasse? O. Petek pervi po Vuzmu, stimajuchi dasze pak pochinya Korizma.

37. Kadeszu najvisšše gore na szvetu? O. Tam, gdeszu najnišše dolice.

38. Koja je razlika med onem ki mertvecze pokapa, y med Henkarom? O. Je ova da Henkar vu zrak lyudi gore veszi, a on je v-zemlyu pokapa.

37. Zakajšze noszi perzten na leve ruke?
O. Zato daga zdesznum rukum brani.

40. Zakaj obchiazkem nachinom Vuloslivczy bol yeszu rechlivi od drugeh? O. Kajti nemogu hodit, zato z-jezikom nadomezte kaj nemogu z-nogami.

41. Kada zajcza zubi boli? O. Teda kadaga Herti zgrabe med zube na lovu.

42. Koj dan je najdug li v-letu? O. On ki ima noch najmenšsu, iliti najkratkejšsu.

43. Koji szvecha dugše gori voschena, ali lojena? O. Nijedna dugše, neg obodve kratkejšše, dole na manye goreche.

44. Kaj je najbolše vu nogah volovzkeh?
O. Je ono meszo, koje od nyih viszi.

45. Zakajšze Hudodelniki na galge vesze najmre Tati? O. Za gerlo sze vesze.

46. Kojšzu lyudi najszlobodneši prez vszake pravde sivuchi? O. Jeszu lekari iliti vrachi: y za nyimi Veszachi, ili Henkari, ar more lyudi, nigdo ih nekastiguje neg im mora josche plachati.

47. Koja voda najvekše je czene, iliti koja najvech valya? O. Ona je: koju Ostarjals vleva vu vino, ko prodaje, y Prokurator vleva vu tintu, pissuch krivichno vnogo na kvar Blisnyega.

Jeden je proszil na Otarie Gozt vina, zatem y vode od male kchere nyegove za mēšlat z-vinom, ar szeje prejako videlo; teda frisko Deklicza odgovorissemu, Gozpone ni potrebno mēšlati vode, ar moj otecz ztoprav vchera je nuter vlejal vode vu vino jednu

do-

dobro veliku stuczu friske vu vosu. Nut kak iztinu povedu, y neprossena Detcza, y nepriszilyeni norczy doztakrat.

43. Ako deszet picz na drevu szedi, ter zmed nyih tri gdo vztrelu, kuliko ih oztane gore siveh? O. Neoztane nijedna, neg vsze ozrale od onud zlete.

49. Zakaj vele nekoji daje zlo znamenye kada zajecz chez put prederchi? O. Pravo vele, kajti dobro b.lobi za nyih, kad bi pechenoga na ztolu imali.

50. Kakovi lasci szu szlobodni vu lasch szvojeh? O. Jeszu oni ki kalendare delaju, y novine izpissuju.

51. Zakajšzu neszrechnessa te nevolnessa Gozpoda velika, kak drugi lyudi menši od Gozpode? O. Zato kajti malo gda kaj od iztine chuju povedatiszi.

52. Dva kad vesz Henkar, kojega pervich obeszi, iliti k-pervomu? O. Drugoga veszi k-pervomu, a k-nikom.

53. Kaj chini vsze lyudi jednake Czeszare, kralye, kmete, y sziromake? O. Szmert je takova Mestricza na nikoga negledecha, gdo je.

54. Kade prebivaju penezi naj szegurnesse? O. Pod bradum hergyavum: ar pod takovum neischesze nistar dobra. Brada hergyava malo kada kase kaj hvale vrednoga.

55. Kaj na szvetu lyudi najvech nazlobuju ter odurjavaju? O. Iztinu; ar ki iztinu poveda guszljajuch, tomu lucheč z kache povuzteh,

56.

56. Kaj v dobivaju lascezi z-nyihovum kramum laslivum? O. Nistar drugo, neg ako y govore iztinu, neverujesze im.

57. Sziromak nekoj opitasse nekoga Bogatcza negda; kuliko G. Bog potrebuje szukna za jednu halju, iliti Szvilu? O. Bogatecz odgovorisse mu: toga nigdo znat nemo-re: a sziromak rekosse nato, ni vech neg kulikoga je meni potrebno: ar Bog je rekel kaj y kuliko dobra sziromaku vuchinete, tuliko meni vuchinite.

58. Herczeg nekoj od Szavoje opitan besse, imali kaj paz za lov, pokazal je okolu ztola puno szedecheh sziromakov, koje vszaki dan hraniti z-jeztvinami navadu imasse rekuchi: ovo szu Herti moji lovni, z-ove-mi hochuszi ja sitek vekivechni vloviti.

59. Protagoras negda opitan besse, zakaj szvojemu nepriatelju najvekssemu je dal za Senu szvoju Kcher? Odgovoril je: Kajti ma nizem mogel zavdati zla veksslega kak dazemga zadobavil Sene, oszlobodivssisze zla najvekssega iz Hise moje.

60. Izpitavan besse nekoj jenkrat, zakaj-sze senit neche? Odgovoril je: ako vze-mem sziromasku, hraniti bum je moral, vze-mem bogatu, tak vszigdar pod nosz davala mi bude zpoznajucha da je bogata, vze-mem lepu, tak vu zkerbi budem, da bi ju drugi nezapeliali, vze-mem merzku, nezpretnu, toszem dozta vudren.

61. Demokrit kadbibil opitan, zakaj je onak malu Senchiczu vzel? Dasze odgovor daje

daje chul vechkrat, kak iz vech zal, mora-sze izebirati ono, ko najmenisse je.

62. Dobro vino kvari mossnyu, a zloche zto Seludecz: zato rekosse neki: ja chu raj-si da mossnya po zlu ide, kak damisse kva-ri se ludecz.

63. Sena nekoja rekosse Musu: ti moress chiniti, kaj hochess, a ja hochu da vsza idu po moje glave, od ztola zkochivssi: Mus teda zgrabisse zdele, tanyere, y druga kaszu dosla pod ruke, te je zhitasse zraven vu gla-vu; pokehdob je onak imati hotela.

64. Vuchenik jeden od Mestra szvoga prijel je napiszana vsza, koja chiniti ima chez dan. Mester medtemtoga, kada bibil privi-nyen opal vu blato dobro gluboko, poda-val je ruku vucheniku, dabiga vlekel van, teda mu reche mladi, pochekajte doklam do-mov pojdem gledati v-piszmo jeli to ztoji nutre, dabi vasz moral pomochi, okupaj-tesze, y razhladetesze doklam dojdem.

65. Plemenitass nekoji izpitaval je Musa jednoga, vu kojem vremenu vszega leta Mu-si jeszu najveksseleffi? Mus odgovorisse da vu zime, kajti nimaju vnogo delat. Pleme-nitassa Mus takaj opitasse, kadabi pak on bil najveksseleffi? Mi Plemenitassi rekosse je-szmo najveksseleffi na protoletju, navlaztito vu velikom Travnu. Aj, aj zakrikre Mus! tak vi chinite zraven Gozpoda kakgod moji oszlovo vreme krichechi od veszelya ne-preztancze: Iho! Iho!

66. Jeden Szufzed je drugoga izpitaval, zakaj szvoju senu vszigdar mene, kadaſze k' z pov. pripravlya? Odgovoril je: kada je nebijem, tak mi polovicza grehov nedojde na pamet; ako ju premenem, ona mi vsza zponesze, kojagodsze vsze leto vuchinil, ter mi napervo donesze takve ztvari, kojeh nigdar nebi bilſze domiszlil, kaj bije vuchinil bil gda, jaſze teda niſtar neſzerdim, neg v-pamet pobiram, kaj mi poveda.

67. Chlovek ſhantav, ali hrom kakvu senu moraſzi vzeti za Tovarufficzu? O. Mora ſzlepu, da nebude videla, kajbimu zponaſſala, da je ſepek ſhantek &c.

68. Gdo ſzvojega bliſnyega najbolye lyubi? O. On, ki ſzamoga ſzebe pravo.

69. Kada Laſczi ochivezti, druge mogu prekaniti? O. Ravno teda, kada iztinu govore; ar ſzudeſze vszigdar lagati.

70. Jeli kade vech Shalate, kak ſzena razte? O. Shalate vech razte, ar ſzeno je pokoffeno, a do teda je trava liztor.

71. Koja voda vu Nebo vlazi, iliti teche? O. Vdovicz: y Szivot obterſzeneh ſzufze ſuhke, y vruche najmre.

72. Koja ſela Lyudih je najveſzelejſſa? O. Skolnikov, ter Diakov Koruskeh, ar ovigda plachu drugi nad Mertveczi, oni veſzelo popevaju *Requiem* &c.

73. Kaj je ono za chim lyudi hlepe, ako pak z-dobe, v-tek nejde? O. Ztarozt.

74. Kaj je Majka ſzvoje Majke? O. Je voda obernyena na led, ſzneg pak potlam znovich oberniſze na vodu iz leda y ſznega.

75. Kaj je ono gda na paſſu ide ſzito, a iz paſſe domov dojde gladno? O. Paztir je, kojifze doma naje pervo, kak na paſſu ide z-marhum.

76. Ztari lyudi prez zubov buduchi vu vuzteh, gde je noſze do ſzmerti? O. Nos noſze za pojaſzom: ali v-ſepu, ar na me-zto nyih z-noſemſzi ſzlufe.

77. Kade mertvi gone van ſive? O. Na glave, gde cheſſel vleche vuſſi dole.

78. Jeli pervo brada bila na ſzvetu, kak chlovek? O. Brada bila je, ar kozel bradat pervo je bil kak Chlovek.

79. Zakaj ima navadu Kony leſati? O. Kajti ſzedeti nemore.

80. Koji lyudi ſzu najbatriveſſi? O. Jeſzu Barberi, koji takaj brad Kralyevzkeh nebojeſze obriti.

81. Kuliko je Nebo viſzoko od Zemlye? O. Kuliko je nizka Zemlya od Neba.

82. Zakajſze kokot zverhu Turna poztavlya, a ne kokofs? O. Kajti kokot neneſze jajecz, a kokofs neſze, y razbila biſze vsza.

83. Kada mertvi pokapaju mertve? O. Kada najmre Krivoverczi zakapaju ſzvoje.

84. Koja je razlika med gozpodum, y ſzlugami? O. Ova je, da ſzlude poſzluju z-rukami, Gozpoda z-nogami vu vulogeh, ſze ſhetchuch.

85. Chiya je Meſtria vszem ochivezta, nit ni za prietna? O. Henkaria je.

86. Koji Szokach najvtechnejſſe jeztvine chini? O. Glad.

87. Koja je razlika med mudrem Chlove-
kcm: y med Norczem? O. Je ova: da Mu-
der szenya po nochi a norcz po dnevu.

88. Jeli vech mertveh, ali siveh Lyudih?
O. Je vech sivech, ar mertvi nizu vech
Lyudi, neg gnilocha, y prah.

89. Koje manguvanye zavdaje najvech
nevolye? O. Zavdaie onem, koji obterfze-
ni szu z-vulogi, y kishu vodeno betesni.

90. Sene kojeshu Mufem szvojem najha-
sznovitesse? O. One, kojeshu bogate, y zta-
re blizu szmerti.

91. Koja pticzafze obrezava, y za hranu
Lyudih kolyefze, ali vubija? O. Je Kopun
ona dobra.

92. Koje dneve pszi neszmedu v-Czirkvu?
O. Na veliku Szredu, Chetertek, y na ve-
liki Petek.

93. Kada pak najbolye szile vu Czirkvu?
Na Vuzem, kad meszo im disli.

94. Zakaj pszi nemaraju za Vino? O. Kaj-
ti Terfzia okapati neznadu.

95. Koje mezto nistar szada ne donassa, a
vsza napervo poztavlya? O. Je zerczalo,
kase vsza, a neda nistar od szebe.

96. Kak Nemecz turobnozt od szebe pre-
ganya? O. z-Vina piliffem obilnem: zaradi
toga rekofse nekoji: Spaniol turobnozt goni
od szebe z-plachem; Franczoz z-popeva-
nyem: Latin z-dugem zpanyem, Nemecz
z-pijanztvom, y Horvat zaizto.

97. Gdo je najbolsi Mester, iliti Vuchi-
el Lyudih? O. Je Neszrecha.

Koja

Koja je naj jakffa travicza szuprot prazno-
zti, iliti nechiztoche? O. Je veliki ztrah
Bosji, ter premisstavanye Muke Kristulleve.

98. Koje vrachtvo, iliti Lekaria najbolssa
je za Vuloge? O. Poterblenye, tihocha, y
mertuchlivozt v-piliffu, y jeliffu, kada vsza
oztala nistar nemogu pohafzniti.

99. Kojeshu drugach chetiri dobre Majke
zevszema hudobne chetiri rodeche Kchere?
O. Perva je iztina poradajucha nazlob, ter
odurjavanye; Druga: Szrecha rodecha giz-
dozt, ili oholiu, Tretja: Szegurnozt, pogi-
bel; Cheterta: Zaufanye k-zadnyem ochi-
vezto poteptanye; tak Szvet dobro na zlo
obracha.

100. Koje predoblenye je najcheztitesse?
O. Je szamoga szebe obladata vu zle prilike.

101. Koj chlovek najpervi rodilse je na
szvetu? O. Kain: koga Adam, y Eva vu
drugom Ietu dobili jeszu potlam kakszu bili
iz Paradifuma iztirani.

102. Koja je bila perva oprava, iliti ha-
lya nyihova? O. Bil je jeden kosuh iz ovech-
jeh kos; kojega Adam, y Eva, poklam kak
szu zagressili, poleg odredyenyja Bosjega,
moralifzu nosziti golotu tela pokrivyajuch.

103. Od kogaszu vsze ztvary imena szvo-
ja zadobila? O. Jeszu od Adama, ar G. Bog
je k-nyemu vsze ztvary dopelyal, da im
vszem da imena prikladna.

104. Gdo je bil najpervi chlovek zmed
vszeh lyudih, koj je vumerl? O. Abel bil je
koga je Kain brat nyegov na polyu iz nena-

vid-

vidnozti nemilo zatukel, kajti aldov nyegov ni bil zaprieten, nit povolyen Bogu, kot je Abelov bil, leto zto y trideszet ovoga szveta.

105. Koja sena pervá rodilaszeje na szvetu? O. Je Kajnana, koja zkúpa z-Kajnom rodilaszeje od Eve, y ova je zakonzka tovarussicza Kajnova bila.

106. Gdo je pervi Paztir bil na szvetu? O. Abel je bil, koji pafzel je ovcze: a Kain imal je zkerb na drevje, y na szad.

108. Gdo je najpervi Orusje iznassel? O. Tubalkain kovach zmed vszeh pervi.

108. Gdo je Vojzku zachel najpervi na szvetu? O. Je hudobno pokolenye, od Kajna dohad yajuche Kajnitanczi imenuvani v-Letu chetirizto shezdeszet y drugom.

109. Gdo je shatore, iliti huticze paztirzke iznassel? O. Jabel je iznassel, szin Lamekov leto 701.

110. Kadaſze je pochelo meſzo jezti? O. Po obchinzkem potopu vszega szveta leto jezero sheztzto petdeszet, y szedmo; pervo toga hraniliszuſze lyudi z-korenyem, y szadom.

111. Gdo je malariu iznassel? O. Sarug leto 1850. to jezt jezero ofzemzto petdeszeto, potlam kak je Szvet ztvorjen.

112. Gdo je vinograde, y vino pochel delati, y piti? O. Noe ztarecz leto jezero sheztzto, szedemdeszet, y pervo szveta ovoga; ter on szam najpervi bil je priſlumazt vuchinyen od onoga iztoga vina.

113. Gdo je pervi zachel z-voli zemlyu orati plug nachinivſſi? O. Noe ztaracz, po potopu obchinzkom vu letu jezero sheztzto petdeszet, y devetom: a pervo do teda jeſzu polya z-rukami kopali, neznajuchi kakbiſze moralo orati.

114. Gdo je Theriak iznassel glaſzoviti? O. Andromius on glaſzoviti vrach, aliti likar leto po Kristuſſevom Narodnyu sheztzeto; ſzuprot vszakojachkomu chemeru.

115. Kadaſzuſze vu nemskom orſzagu zachele orgule, poleg gerchkoga obichaja dabizze vu nye igralo? Jeſzu v-letu po Kristuſſevom Narodnyu ofzemzto dvedeszet y chetertom.

116. Gdo je puskeni prah zachel, y velike puske iznassel? O. Nemecz jeden imenom Berktold Svorcz Francziskan, v-letu Kristuſſevom Jezero trizto ofzemdeszetom.

117. Kadaſze je zachel Tabak, iliti duhan, y odkuda doneſſen je, vu ove Orſzage? O. Tabak ima ſzvoje ime od Amerikanzkoga malahogna Orſzaga Tabako imenuvanoga, ali od onoga Potoka nyihovoga Tabako zvanoga: od onud je okolu leta Kristuſſevoga 1517. donaffen od Spanyola, da je Ferencz Kortefius zavjel bil on Orſzag naſſedſſi dozta izbranoga Duhana.

Nekoji vele, da ſzada Tergovczi vu Hollandie vnogo jezer na rechenem Tabaku vdobivaju, viſſe najmre od 30000.

118. Kaj biſje za jeden Szad, koga je Adam zagriznul, y v-greſſil? O. Nekoji piſſu

ffu, da beffe Jabuka : drugi da jedna figa Indi-
anzka, koju y fzada jofche Adamov Szad
n-zavaju, fige pak ove nifzu naflem zpodo-
bne, pri nafz raztuchem, ar jefzu okrugle,
y jako lepe zpodobe, natuliko akoju gdo
razrefe, nahadyafze nutre zevfzema narav-
zki Kris Kristufsev, zevfzemi nyegove pre-
fzvetu Muke orudelyi, Korune: bichev,
chavlov &c. Figu takovu vredno bi videti,
koja Diku Kristufsevu nazvescha, y Sz. na-
ffu Veru izviffava, ter vu verneh potverdya-
va Kerfchenikeh.

119. Odkuda je izeffel Medritot? O. Do-
ffel je od Mithritata Kralya : ar ov, dabimu
chemer nenaskodil, akobimuga gdo dal za-
rad nyegve grozovitozti nemiloztivne fzu-
proti lyudem, nachinil je jednu protimbu,
ilki vrachtvo, z-chemerom vifzaki dan vze-
ffiga vufze, kakti jakozt fzu prot chemeru ili
ztupu naskodechemu.

120. Kaj dobra zrokuje jednomu Nepria-
telztvo? O. 1. Peneze Pofzudiavati: 2.
Pomagati k-senitve: 3. Poruchantzvo za
drugoga na zevzeti: 4. Nepriatela zago-
varjanye, a najvech pak hafzni fzerdcheno
za nyega moliti.

121. Kaj chini vu hife nepokojno Gozpo-
darztvo? O. 1. Sena kada po fzvoje gla-
ve ravnat hoche. 2. Detcza nerodyena kot
bi moralo biti. 3. Sluga tverdokorni, ter
dug jezik imajuchi, kajfze y od Dekle raz-
me. 4. Zpravifche guzto il zhadyanye
zkupa Rodbine vnogo.

122. Kaj chini Chloveka dugo fiveti? O.
Ova chetvera; 1. Mir, 2. Vefzelye, ali
radozt. 3. Chednozt, iliti dobrotu. 4. Szlo-
bofchina od lyudzkeh pofzlov.

123. Kaj prikratehuje Chloveku fivlenye?
O. Ova: 1. Karke, illi Szvadlyivozti, 2.
Szerditozt. 3. Pijanztvo. 4. Lotria.

124. Koja ztvar fiv prez kervi, a jezti je
dobra? O. 1. Pus, 2. Rak. 3. Aufriga.
4. Hobotnicza.

125. Chloveka kaj chini lyublenoga, ter
za prietnoga? O. Poniznozt, Zahvalnozt,
Szlusbenozt, Batrivozt vu iztine obderfa-
nya prez izkazlivozti.

126. Odkudafze zpoznavu kakvoga je
ztaliffa Chlovek? O. 1. Iz Govorenya, 2.
Iz Oprave, 3. Iz pametnoga ponaffanya.
4. Iz pofzlov nyegveh obverffavanya.

127. Koji je najvekfli Varafs na Zemlye?
O. Varafs vu Afie Pekingum zvani: ov ima
vu fzebe ofzem velikeh Varafsev, a menffeh
zto trideszet, y pet; ima vech od chetirizto
Vrat.

128. Koj je najvekfli Zvon vu Nemskom
Orfzagu? O. Je najvekfli v-Bechu, imaju-
chi trizto, y shezdeszet centov: koga je
vuchinil zlejati Czeszar Rimzki Jofeph I, le-
to 1711.

129. Gdo je bil gda iznaffel Vrachtvo
zuproti Vulogu? O. Theofraftus Paracel-
lus: ali ova mestrja zakopana nyim lefi vu
Salisburgu Varaffu Nemskom.

130. Varafs najztarejffi koj je vu Europe?

O. Varafs Trevir je, ar pred Rimom nachl-nyen bil je vu Nemskom Orszagu jezero, y trideszet let.

131. Gdo je zmizlil kaksze Haringi mora-ju nazalyat? O. Wilhelm Pekel jeden dol-noga Orszaga Ribich leta Kristussevoga 1416

132. Gdo je zmizlil, te ignassel Perspe-ctive, iliti ztekla za mochi daleko videti? O. Jakob Mocz jeden vu Holandie ztojechi leta Kristussevoga 1544.

133. Czirkva koja je na Svetu najchezti-tejffa? O. Vaticanum aliti Czirkva Sz. Pe-tra Apostola v Rimu.

134. Kloster najbogateffi, koj je bil na Szvetu? O. Kloster Benediktinski na Gore Kassin imenuvane v-Latinzkom Orszagu ko-ga je szam rezidat vuchinil Sz. Benedikt, y nutre prebival. Dohodka imal je trizto jezer zlateh dukat.

135. Kaj zrokuvalo je do szada Nemczem y Horvatom vnogem szinert pervo kakbi bili stimali, ter vu najbolse dobe, da ih je grob poserl? O. Je nezredno pitje, y dasze bolye ochivezto valuje neszrečno pijan-ztvo, gda ni szamo pozavaliszusze vsze po vsze huktat, neg takaj sziliti jeden drugoga na zlevanye Tulczev, y Smulyov, po tri, te chetiri perzte iz Skaffa chez czevi vlechi vufze prez reda, y ztraha, dabiga Duffa ne-oztavila neszrechnoga.

Zato govorisze da Nemecz, y Horvat a-ko nepogine vu Vojzke, tak vzeme konec zkrativsisi sivenye vu pijanztvu, iliti v-
Zte-

Zteklu; Spanyol na poztelye prevech le-sech; Franczoz vu Vojzke nemoguchi sive-ti, nit drugem nepuztivsisi mira; Latin vu Po-treszu zadussisze; Anglianecz, y Hollan-decz na vode z Barkami putujuchi; a Svek na iznegu, Turchin pak na Vusu zader-gnyen.

136. Kuliko je dob chlovechanzkeh, to je do kulikeh let dozese starozti szvoje? O. 1. Je dete od narodyenya do szedmoga leta. 2. Je Decharecz, iliti Dehecch od szedmo-ga do 14. leta. 3. Je Dechak, iliti Ditich od 14. do 25. 4. Je Mladenecz od 25. do 35. leta. 5. Je Mus, iliti Chlovek vu zveršene dobe. 6. Je Verzten Mus od 55. leta do 65. 7. Je vre szed obchinzkem zakonom zkoro nuter do groba, od koga dalje nemore.

Koi	Zdvana z temi	Leri	Nedusnozti	Nima.
	Zdvadeszetemi		Nit lepote	
	Ztrideszetemi		Nit jakozti	
	Zcheterdeszetemi		Nit razuma.	

Ovakov ufatisze nistar nima, ar je prevech kefzno vsze.

K O N E C Z.

POKAZANYA.

ONEH OSZEBUJNO, KOJASZE ZADERSAVAJU VU OVEH KNISICZAN.

D é l I.

K ak Gozpodar Hisni ponassatisze mora obchinzkem nachinom.	I
Kaj je molitva obchinzkem nachinom.	10
Kaj je Sz. Messa,	12
Messna Molitva,	15
V-puchenye od Zpovedi.	23
Zerczalo Zpovedno.	24
Zpovedne Molitve.	28
V-puchenye kaj je chiniti potrebno pred Sz. Pricheschanyem.	32
Letanie od Sz. Muke Jesussa Kristussa.	39
Letanie Lauret. D. M. za szrechnu szmert.	45
Zagovoritelov vszechujneh za vszako-jachkeh ztalishev lyudih.	54
Zagovoritel'ov broj za vszako-jachke potreboche.	54

D é l II.

Gozpodar hife kaksze mora ponassati proti szvoje zakonke Sene.	56
--	----

D é l III.

Gozpodar Hife kaksze mora dersati proti Detcze szvoje.	59
--	----

Dél 59

✱ (o) ✱

D é l IV.

Gozpodar Hife kaksze ponassati mora proti drufine.	64
--	----

D é l V.

Kaksze jeden Gozpodar Hisni ponassati mora proti Szuszedom szvojem.	64
---	----

D é l VI.

Mali Historiumzki Katekismus zadersavajuchi vu szebe vnoga pripetchenya iz Sz. Piszma.	62
--	----

D é l VII.

Potrebna Vere izpitavanya za vszako-ga Kerfchenika.	109
---	-----

D é l VIII.

Hisno razveszelenye iliti Obatrivenye vu kojem jeden Gozpodar Hisni salozten razveszelititze more.	121
--	-----

D é l IX.

Kratka izpitavanya, Odgovarjanya jedine prave Vere Katolichanzke.	133
---	-----

D é l X.

Gozpodar Hife chez vsze letovu szvojem Gozpodarztvu, kaj ima chiniti, y obdersavati.	164
--	-----

Dél

D é l X I.

Kak vreme vszakoga Mešecza poleg
Muskoga Kalendara moreize poznati
iz nekojih znamenj. 177

D é l X I I.

Kada vszaki Mešecz Szuncze izha-
dya, y zahadya. 186

D é l X I I I.

Gospodar Hiše kaj mora obderjavati
sa napredovati vu pchelah. 188

D é l X I V.

Vszakojachke Meštric domache Gospo-
daru Hišnomu jako szluseche. 195

D é l X V.

Domacha vrachtva za Lyudi, y za Mar-
hu hafznovita. 201

Vrachtvo, iliti Lekaria za lyudi. 201

Za Konye vrachtva vszakojachka. 217

Vrachtvo za Voley Volovzke Materie. 219

Vrachtvo, iliti Lekaria za Ovcze. 222

Vrachtvo szuprot betegu Marhe vu letu
1735, probuvano, y hafznovito naj-
dyeno. 224

Vrachtvo szuprot kuge sivinzke. 225

D é l X V I.

Hišni Razveszelitely, kade vszi turob-
ni Gospodari Hišni razbatrivetisze
mogu z-nekulikemi zagankami naper-
vo donešenemi. 226

KNJIŽNICE GRADA ZAGREBA

Digitalizirana zagrebačka baština. Knjige; 37
Izdanja zagrebačkih tiskara 17. i 18. stoljeća; 13

**Hisna knisicza, vu koje vszakojachka vrachtva tuliko
duhovna, kuliko szvetzka ...**

Elektroničko izdanje izvornika objavljenog 1797.

© 2011. Knjižnice grada Zagreba

ODABIR I PRIPREMA GRAĐE

Željko Vegh

UREDNIČKI ODBOR

Davorka Bastić

Alemka Belan-Simić

Rajka Gjurković Govorčin

Tatjana Nebesny

Ljiljana Sabljak

TEHNIČKA UREDNICA

Ismena Meić

SNIMANJE I OBRADA GRAĐE

ArhivPRO d.o.o., Koprivnica

NAKLADNIK

Knjižnice grada Zagreba

ISBN 978-953-6499-81-6

Objavljeno potporom Ministarstva kulture Republike
Hrvatske u sklopu nacionalnog projekta Hrvatska kulturna
baština te Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport
Grada Zagreba.